

Serie nouă/ Anul XIII, nr. 1, decembrie 2024

Anul școlar 2024-2025

ZĂRI ALB ASTRE

Revista Colegiului Național „Mircea cel Bătrân”

Constanța

Coordonator

Prof. dr. Anca Evelina
CÎRLIGEANU

Redactor-șef

Ema APOSTOL, clasa a XII-a C

Redactor-șef adjunct

Antonia Ianula TODE, clasa a XII-a C

Redactori

Diana BANU, clasa a XII-a E
Ioana CERNAT, clasa a XI-a D
Andra Geanina CHIRIȚĂ,
clasa a XI-a G
Tudor DURDUMAN-BURTESCU,
clasa a X-a B
Elenis Catia GIOGEA, clasa a X-a F
Sophia Nicole HAGI, clasa a XI-a A
Ruxandra ILIE, clasa a X-a B
Alsu ISMAIL, clasa a X-a B
Rareș MARCU, clasa a X-a B
Delia Maria MUȘAT, clasa a X-a B
Irina PAPACOSTEA, clasa a X-a D
Ebru Nazlı SONUVAR,
clasa a XI-a A
Ana STALIANOV, clasa a XI-a D

Colaboratori

Sergiu CIAUȘU, clasa a XII-a A
Andreea Liliana PAVEL,
clasa a XI-a F
Georgiana Teodora MOHAI,
clasa a XII-a C
Bogdan Ștefan PAVEL,
clasa a XI-a A
Mihai GRECU, clasa a XII-a G
Maria Alexandra LEFTER,
clasa a X-a D

Teodora Raya SORICI, clasa a X-a D
Ștefan-Bogdan STOICA,
clasa a X-a B
Alesia PĂCURARU, absolventă

Departamentul creativ

Grafică

Ruxandra ILIE, clasa a X-a B
Irina PAPACOSTEA, clasa a X-a D

Fotografie

Tudor DURDUMAN-BURTESCU,
clasa a X-a B
Alexia LUNGIANU, clasa a XII-a G

Prelucrare foto

Irina PAPACOSTEA, clasa a X-a D
Ruxandra ILIE, clasa a X-a B

Tehnoredactare computerizată

Antonia Ianula TODE,
clasa a XII-a C

Corectură

Prof. dr. Anca Evelina
CÎRLIGEANU

Copertă

Concept grafic: Antonia Ianula
TODE, clasa a XII-a C

Foto: Tudor DURDUMAN-
BURTESCU, clasa a X-a B

Editare foto: Irina PAPACOSTEA,
clasa a X-a D

Departament comunicare

Maria PISCANU, clasa a X-a B

Surse foto externe:

<https://www.pinterest.com>

SUBTERFUGIUL INCULTURII

Editorial

După o foarte productivă în mediul virtual perioadă de răgaz tipografic, ne-am gândit că ar fi timpul să ne scuturăm puțin și să ne rânduim gândurile/ articolele. Cu un ochi puțin mai înțelept și, în același timp, mai proaspăt, am făcut un efort comun de introspecție atemporală, iar rezultatul muncii și pasiunii noastre este un nou număr al revistei *Zări Alb Astre*.

Îl deschidem cu acest editorial care exprimă punctul de vedere al redacției pe o temă enunțată deja în titlu. Cum opiniile nu se împart la noi ca biletele de circ, perspectiva asupra unei probleme este întotdeauna asumată, dacă nu dintr-un sentiment nobil, atunci măcar din ambiție sau orgoliu. Iar problema la care ne referim și care ne preocupă este poziționarea *a-*, *anti-* și *sub-*culturală a generației tinere. Am privit în jurul nostru cu ochi de cercetători și am descoperit, în privința ei, mai mult decât ne-am fi dorit. Analiza relației dintre noi și cultură are ca deznodământ speranța că ea va determina o reflecție individuală și o foarte necesară reevaluare a principiilor personale și sociale.

O cercetare a modului în care ne (mai) raportăm la cultură, am spus, însă, chiar în timp ce redactam aceste rânduri ne-am dat seama că nu mai putem folosi cuvântul *cultură* cu deplină siguranță când ne referim la societatea contemporană.

Căci cultura presupune niște valori spirituale și intelectuale determinate de o așezare în spațiu și în timp, păstrate și prețuite; o cultură presupune un efort al generațiilor mai în vârstă de a le instrui pe cele mai tinere în domeniile artei, istoriei și științei și, în același timp, un efort al tinerilor de a învăța și de a se bucura de acest transfer al tezaurului omenirii; o cultură înseamnă, înainte de toate, un sentiment de apartenență *la* și de solidaritate *cu* cei ce au fost înainte, cei ce sunt acum și cei ce vor fi după noi.

Așadar, se mai poate vorbi de participarea la cultură când noi ne abandonăm ostilității față de ea, când adoptăm mimetic efemerul din lumea largă, dar nu ne mai preocupă valorile care stau la temelia vieții sociale și personale? Se mai poate vorbi de apartenența la o cultură când noi ne pocim limba cu împrumuturi grotești de care nu avem, în fond, nevoie? Căci asta se întâmplă chiar sub ochii noștri, dragi cititori.

Cultura este vânată și masacrată, așa cum au fost vâmate vrăjitoarele în Evul Mediu, fiecare valoare iubită cândva fiind adusă în fața unui tribunal neîndurător, *ultra-progresist* și *liber-schimbist*, a cărui unică soluție este să o condamne la moarte prin ardere pe rug. Iar motivul? De fapt, sunt mai multe: comoditatea noastră intelectuală (sau popular, *gândirea leneșă*), adeziunea imediată la stereotipuri, mentalitatea utilitaristă (a folosului imediat) etc. Dar, dacă ne este îngăduit să ne continuăm comparația de mai sus, vom ajunge la concluzia stranie că societății noastre îi este teamă de cultură și, mai exact, teamă că nu cumva cultura să submineze autoritatea noilor *prințipuri*.

Desigur, se poate argumenta că noile *prințipuri* tot principii sunt, și că ar trebui să fim recunoscători că măcar mai avem așa ceva. Dar cât de principiale sunt *prințipurile* pe care le adoptăm așa de relaxați? Când ele ne îndeamnă la superficialitate și la nepăsare, când ele ne spun să trăim pentru imediat și doar pentru imediat, mai putem noi oare să le fim recunoscători? Când ele nu ne oferă un scop mai înalt decât propria existență, când ne îmbie să fim egoiști și să nu ne gândim deloc la ce lăsăm în urmă – dacă lăsăm, măcar, ceva – se mai pot oare ele numi *principii*?

Aceste noi *prințipuri* sunt, de fapt, doar niște *tertipururi*. Un subterfugiu al inculturii. Ele ne oferă o cale de eschivare de la datoria colectivă și individuală care este cultura, ne permit să spunem foarte încrezători *la ce îmi trebuie mie asta?*, pentru a ne scuza ignoranța, față de noi înșine și față de lume. Ne încurajează să credem că important este numai să trăim bine și să ne simțim bine; restul trece în plan secund. Tot ce se obține ușor și ne ușurează, în același timp, traiul, este bun.

Și totuși, după o foarte scurtă chibzuială, nu se poate să nu rămânem uimiți. Cum se poate ca, după

atâtea secole în care vizionarii progresiști ai omenirii au suferit și s-au străduit ca dreptul la educație să fie universal, noi să bagatelizăm privilegiul de a putea învăța? Cum se poate să dăm nepăsători din umeri în fața unei idei filosofice, în fața unui principiu al fizicii și să spunem cu seninătate *N-am eu nevoie de așa ceva?*

Bineînțeles, nu spunem că nu se mai învață deloc, ci că, dacă, totuși, se învață, asta se face condiționat: informațiile trebuie neapărat să-și găsească un scop imediat și practic în viața noastră mărunță.

Am zis că ne masacrăm cultura, că o anulăm, și nici măcar nu ne temem să admitem asta cu voce tare.

Cancel culture se numește noul fenomen înfiorător de respingere a culturii, o formă actualizată a cenzurii ideologice. Așa cum regimul comunist a vrut să-l interzică pe Robinson Crusoe pentru că trăia izolat pe o insulă, și noi îl scoatem pe Newton din manualele de fizică pentru că avea sclavi.

Desigur, nimeni nu poate afirma că sclavia a fost benefică, nimeni nu poate dezincrimina acest mod îngrozitor de suprimare a libertății umane. Dar să reducem opera, creația, descoperirile unui geniu la greșelile pe care le-a făcut în spiritul timpului său? Să-i judecăm pe toți în numele ideilor promovate astăzi, idei care susțin o lume pașnică și non-discriminatorie, dar care sunt specifice societății contemporane și care au răzbit în istoria recentă după secole de nedreptăți? Să nu-i mai citim pe Eliade sau pe Cioran, fiindcă în tinerețe au aderat la ideologia legionară, deci antisemită? Să sfâșiem picturile lui Picasso pentru că a fost misogin? Să-l aruncăm pe Beethoven la coșul de gunoi al civilizației fiindcă, zice-se, muzica lui este produsul unei culturi elitiste, care îl avea în centru pe bărbatul occidental?

Să nu uităm că toate distopiile din literatură prezintă „închiderea culturii” (prin interzicerea sau arderea cărților) ca pe o măsură obligatorie pentru instalarea totalitarismului politic.

Deci nu, firește că nu putem elimina secole de cultură pe temeiul unor principii, necesare și dorite în cazul de față, dar care cu greu puteau fi măcar imaginate în secolele trecute.

Firește că vom face și noi, ca niște *post-post-post-moderniști* veritabili, diferența dintre etică și estetică, și nu doar în ceea ce privește operele veacurilor trecute, ci și în privința creatorilor lor. Firește că nu vom folosi acest concept nobil al *non-discriminării* pentru a ne scuza ignoranța și lenea și nu vom apela la niciun subterfugiu pentru a putea justifica existența exclusiv în secunda de după secunda prezentă, mersul prin viață purtând ochelari de cal ori mercantilismul și fericirea inculturii care vin odată cu acestea.

Noi nu pentru asta am fost făcuți! Suntem perfect conștienți că știința și cultura înseamnă efort și suferință, că atât timp cât știi și gândești, și simți, nu poți fi fericit în sensul demonetizat dat azi termenului. Dar noi nu vrem să ne răscumpărăm fericirea prin ignoranță! Noi nu vrem să fim niște stricători de limbă, nu vrem ca la baza filosofiei noastre de viață să stea mercantilismul, nu vrem să trăim într-un cerc existențial din care cultura a fost evacuată, într-o roată în care ne învărtim, neputincioși, ca niște șorice. Noi nu mai vrem *să cârpim cerul cu stele, să mănjim marea cu valuri!*

Vrem o lume reală, o lume a adevărului și a frumosului, vrem să luptăm pentru ea, să nu mai stăm pe margine cu mâinile încrucișate și resemnați să spunem: *Toate-s praf... Lumea-i cum este... și ca dânsa suntem noi!*

Cultura nu poate fi „închisă” ca un magazin cu program redus ori ca o afacere falimentară.

Totuși, pentru cei care i-au pus deja lacăt, o informație ar fi utilă: citatele sunt din Eminescu.

SUMAR

DECEMBRIE 2024

EDITORIAL

Subterfugiul inculturii / 3

CRONICILE REALULUI

- Vizita istoricului Adrian Cioroianu la CNMB – un îndemn la reflecție / de Antonia TODE și Ema APOSTOL / 7
- „Mircea” for ever / de Antonia TODE și Georgiana MOHAI / 8
- Marșea la ABADL / de Sophia Nicole HAGI / 24
- Redescoperirea frumosului în Muzeul „Dinu și Sevasta Vintilă” din Topalu / de Alsu ISMAIL / 32
- Cât de prețioasă este, de fapt, libertatea / de Andra Geanina CHIRIȚĂ / 51

PROIECTE ȘI PROIECȚII

- Cu Amfiteatrul prin Univers, alături de prof.univ.dr. Wladimir-George Boskoff / 20
- Tehnici de zbor în spirit european / de Elenis Catia GIOGEA / 22
- Sfârșitul unei seri ploioase, începutul unei noi idei / de Maria-Alexandra LEFTER și Theodora Raya SORICI / 27

DE LA TRIBUNA CONSILIULUI ELEVILOR

- Punct și de la capăt / de Ștefan-Bogdan STOICA / 9

OPINII ȘI CONTROVERSE

- Moral? Periculos? Revoluționar? / de Irina PAPACOSTEA / 11
- Margini dizolvate / de Diana BANU / 36
- Mikros. Viața de sub lentilă / de Liliana-Andreea PAVEL / 37
- Înregistrarea viselor – o utopie tangibilă? / de Tudor DURDUMAN-BURTESCU / 44
- Copiatita endemică / de Ana STALIANOV / 61

PIXELI ȘI TINERE PIXURI

- Cenzurarea iubirii / de Alesia PĂCURARU / 39
- Două universuri; Păcatul strămoșesc / de Alesia PĂCURARU / 56
- monologul ventrilocului – două veri / de Sophia-Nicole HAGI / 57

INTERVIURILE EDIȚIEI

- ECCE HOMO! (Chestionar din Zare-n Zare) / 29
- Până la stele și mai departe/
de Bogdan Ștefan PAVEL / 41
- „Munca și Universul merg mână-n
mână” – Interviu cu Dima Nancu / de
Sergiu CIAUȘU / 46
- Olimpici mirciști în
autoportrete / 13

PARTE DE CARTE

- Flori pentru cine suntem / de
Antonia TODE / 31
- Viața se cere trăită, gândită,
sculptată / de Ema APOSTOL / 40
- Utopia pălănișeană în plină
distopie comunistă / de Mihai
GRECU / 53
- Întunericul alb / de Ema
APOSTOL / 55
- Ion Marin Sadoveanu, mircistul
îndrăgostit de mare / de Diana Maria
BANU / 58
- Roboți, mentați și călugărițe / de
Diana Maria BANU / 63

PROFANA COMEDIA

- Dezorientare profesională.
Lección 1: Cum să fii și tu *poiet* / de Ebru
Nazli SONUVAR și Sophia Nicole
HAGI / 60
- Dezorientare profesională.
Lección 2: Cum să fii *un/ o Axis Mundi* /
de Ebru Nazli SONUVAR și Sophia Nicole
HAGI / 66

O, tempora!
Avem destul timp, nu e grabă!
spunem uneori.
Sau, dimpotrivă, constatăm
alarmati că *Nu e timp* pentru cutare lucru,
N-am timp de pierdut!
Cu timpul, ne adevăm la viață,
învățăm, progresăm.
Ne străduim să ajungem *la timp*
într-un loc, să facem lucrurile *la timpul*
potrivit ori să medităm *din timp în timp* la
ce e cu adevărat important.
Tragem de timp când ne e lene,
umplem timpul cu ceva și ni se *dă timp* de
gândire pentru rezolvarea unei probleme...
Trecem prin momente și etape,
lăsăm urme *în timp* cu fiecare acțiune a
noastră, important fiind ca ea să dureze.

Revista *Zări Alb Astre* este, prin
apariția ei de aproape 80 de ani, un traseu
al urmelor pe care generațiile de mirciști
le-au lăsat în de neopritul flux al timpului.
Numărul actual omagiază prin
imagini această perseverență.

ANTONIA IANULA TODE
EMA APOSTOL, CLASA A XII-A C

VIZITA ISTORICULUI ADRIAN CIOROIANU LA CNMB

*un îndemn
la reflecție*

Pentru mulți dintre noi, secvența 5 minute de istorie nu poate fi urmată decât de vocea lui **Adrian Cioroianu**. În prezent profesor la Facultatea de Istorie a Universității din București, Adrian Cioroianu a fost Ministrul Afacerilor Externe în 2007, iar în perioada 2015-2020 ambasadorul României pe lângă UNESCO (perioadă la care se gândește cu drag). Mereu a rămas, însă, mai ales un reputat istoric.

La rugămintea unor mirciști care au asistat la una dintre conferințele susținute de domnia sa, domnul director Vasile Nicoară l-a invitat să vorbească și în liceul nostru. Onorându-și promisiunea de a ne face o vizită, istoricul Adrian Cioroianu ne-a oferit, în Amfiteatrul „Coriolan”, prilejul să-i ascultăm captivantul discurs despre un trecut cunoscut și un viitor imprevizibil.

În această onorantă întâlnire de o oră, Adrian Cioroianu ne-a cucerit prin evocarea unor momente auto-

biografice și prin considerațiile sale despre atitudinea noastră față de viitor și de necunoscut. Prin exemple din experiența personală, dar și din istoria universală, ne-a liniștit mințile înfricoșate de *Fortuna labilis*.

Ne-a mărturisit că pasiunea lui pentru istorie a început la vârsta de trei ani, când, sărind pe un pat cu arcuri, a dărâmat din greșeală revista *Magazin Istoric*, care s-a deschis la o pagină cu o ilustrație a elefanților din armata lui Hannibal. De atunci, bunicii săi, inginer agronom, a început să-i citească din revistă, cultivându-i interesul și iubirea pentru evenimente trecute.

După decenii petrecute prin praful cărților și al documentelor istorice, Adrian Cioroianu înțelege mai bine ca oricine că singurul lucru constant în istorie este *schimbarea*. El ne îndeamnă să nu ne opunem în fața a ceva ce este inevitabil, singura strategie ca să trecem prin schimbări fiind să ne păstrăm cugetul deschis, mai ales acum, în contextul progresului rapid din tehnologie. Suntem nemulțumiți de contemporani și îi omagiem pe cei de dinainte, dar trebuie să fim conștienți că nici aceștia

nu erau împăcați cu prezentul lor. Schimbările nu trebuie să ne înspăimânte, ci să fie percepute ca ceva firesc. Ceea ce azi nouă ni se pare normal, în urmă cu două secole ar fi fost considerat vrăjitorie; ceea ce nouă ni se pare de neconceput, peste două secole poate va fi ceva obișnuit.

În acest sens, ne-a îndemnat să fim cutezători, încăpățânați și să ne clădim singuri viitorul. Părinții nu ne vor lăsa nimic, ne-a spus. Noi trebuie să luptăm, căci democrația și pacea nu se moștenesc, se construiesc. Până la urmă, curiozitatea și încăpățânarea au ridicat Occidentul.

Așadar, să rămânem deschiși schimbărilor și să nu ne împotrivim lor. Nu știm dacă ne vor duce spre rău sau spre bine, dar trebuie să ne împăcăm atât cu trecutul, cât și cu viitorul. Binele nu e întotdeauna vizibil, așa cum nici vizibilitatea nu e întotdeauna bună.

Întrebat dacă împărtășește opinia că Occidentul se află într-o perioadă de declin, el a răspuns hotărât că decăderea resimțită nu e altceva decât o schimbare.

O altă întrebare lansată de mirciști a fost legată de impactul comunismului asupra destinului

țării noastre. Domnul Cioroianu ne-a explicat că, în ciuda influenței de necontestat a acestui regim, noi trebuie să facem pace cu istoria.

Întrebarea venită din partea d-nei profesoare Marina Marinescu l-a provocat pe istoric să-și aducă aminte de adolescența lui. Deși crede, ne-a răspuns invitatul, că doar rebelii schimbă cursul istoriei, el nu a fost niciodată un copil rebel.

Vă lăsăm să cugetați la această incitantă demonstrație de înțelepciune a istoricului Adrian Cioroianu, cu speranța că am reușit să vă inducem aceeași stare de reflecție care ne-a cuprins pe noi în timpul scurtei întâlniri din „Coriolan”.

O experiență memorabilă, credem, care va intra în seria „5 minute de istorie” mircistă.

„MIRCEA” FOR EVER

ANTONIA IANULA TODE

GEORGIANA MOHAI, CLASA A XI-A C

moment de reculegere pentru cei care, din păcate, nu mai sunt printre noi. Apoi șase dintre profesorii generației, prezenți la festivitate, printre care și doi foști directori, au vorbit emoționați despre școală, despre pasiunea lor pentru limba și literatura română, pentru limba engleză, germană, chimie și matematică, despre plăcerea de a-i învăța pe tineri și despre onoarea de a preda în acest liceu.

Foștii elevi au primit, pe rând, cuvântul. Din amintirile lor ne-am creat imaginea tabloului mircist de acum 40 de ani: aceleași năzbâtii de adolescenți (în care ne-am regăsit), aceleași practici insidioase și inventive (de care profesorii se prindeau exact când nu era cazul), aceeași pasiune nebună pentru a învăța cât mai mult, dar și pentru a râde cât mai mult. Știați că toaleta băieților era numită „Junimea”, după celebra societate culturală? Deși poate că modelele ni s-au schimbat puțin... (rămâne de gândit dacă în bine sau în rău), esența vieții de mircist a rămas aceeași.

Foarte frecvent s-a afirmat că liceul nostru poartă un halou spiritual, că prin clădirea lui solemnă bântuie un spirit al cunoașterii care pune stăpânire pe fiecare generație și o îndeamnă să-și dorească mai mult. O impresie comună este aceea că în acest loc, în care au pășit personalități precum Camil Petrescu, I.L. Caragiale, Mihail Sadoveanu și George Enescu, există o atmosferă gravă, spirituală, atât de intelectuală, cum a glumit cineva, încât chiar și elevii fac glume intelectuale.

E adevărat că liceul și profesorii influențează semnificativ drumul cuiva în viață?, i-am întrebat pe elevii de altădată. Circulă tot mai mult printre tineri convingerea

Doi pași până la vacanța de vară și un salt în trecut, asta ne aștepta pe la mijlocul lunii iunie, când ne-am strecurat în adunarea festivă a foștilor mirciști, reuniți după 40 de ani de la absolvire. Actualii de la o clasă de-a VIII-a i-au întâmpinat intonând *Gaudeamus Igitur* și formând cu fire lungi de trandafir o arcadă pe sub care seniorii au intrat în colegiu.

Împinse de curiozitate, ne-am alăturat lor, având în minte câteva întrebări: Cum era viața de licean în „Mircea” anului 1984? Cât de mult și cum s-a schimbat învățământul românesc? E adevărat că liceul și profesorii influențează semnificativ drumul cuiva în viață? Consideră vechii mirciști că ar fi ajuns în același loc dacă ar fi studiat la un alt liceu?

Întâlnirea a început cu un scurt discurs al domnului director Vasile Nicoară, care a propus un

că școala nu ajută la nimic. Și atunci, merită să învățăm atâtă? Chiar este adevărat ce se spune despre „Mircea”, că pe absolvenți îi ajută mult faptul că au terminat acest liceu?

Răspunsul la toate întrebările este DA. Redăm câteva opinii pe acest subiect, culese din discursul celor prezenți: „Drumul nostru profesional a început când am intrat la liceu.”, „Profesorii și-au pus amprenta asupra noastră și acest lucru ne-a ajutat toată viața.”, „Nu aș fi ajuns aici fără „Mircea”. Volumul de cunoștințe pe care l-am acumulat în anii de liceu mi-a dat convingerea că orice problemă poate fi rezolvată.”, „Există o idee tot mai promovată acum pe rețelele de socializare, și anume că nu-i suntem nimănui datori cu nimic. Nu cred că este un lucru adevărat și nici că e bine să li se spună copiilor noștri asta. Toți le datorăm profesorilor ceva din ceea ce suntem azi.”

O lecție pentru noi și un mesaj contrar *meme*-urilor de pe TikTok și Instagram a fost că matematica este de mare „folos”. Toți participanții la întâlnirea festivă au declarat că listele ei nesfârșite de ecuații diferențiale, derivate, integrale etc. i-au ajutat enorm.

Interesate de părerea foștilor mirciști, actuali părinți și unii dintre ei profesori, dar mai ales preocupate de viitor, i-am rugat pe câțiva dintre aceștia să ne împărtășească punctul de vedere legat de evoluția învățământului românesc în(tre) timp.

Cât de mult și cum s-a schimbat învățământul?

„Mie mi se pare că s-a schimbat mult autoritatea pe care o au profesorii. Pentru că noi acum suntem în ipostaza în care avem și noi copii, putem compara și vedem o diferență foarte mare”.

Domnul Constantin Caragea, profesor de matematică, director al liceului nostru între anii 1996 și 1998, ne-a răspuns: „Stăm mult mai rău, după părerea mea. Profesorii sunt indulgenți; noi eram, eu cel puțin, intransigenți, lăsam și corigenți și repetenți... N-am auzit de așa ceva de mult. Greșeala a fost când s-a decis să se țină seama de notele din liceu la admiterea la facultate. Atunci a început dezastrul.”

E interesant cum două generații (a foștilor profesori și a foștilor lor elevi) ne-au dat răspunsuri atât de asemănătoare. A devenit școala o goană superficială după note, iar profesorii se simt presați ca ele să fie cât mai mari? Sau tocmai relaxarea modului în care suntem azi educați și instruiți a făcut din ea un mediu mai atractiv? Și totuși, ne plângem că ne este foarte greu...

Am părăsit întâlnirea destul de emoționată, recunoscătoare că i-am fost martore și, poate, puțin îngrijorate să conștientizăm, o dată în plus, că timpul este de neoprit. Nu am putut să nu ne întrebăm: oare așa vom fi și noi peste 40 de ani? Vom aprecia și noi atât de mult matematica pe care azi ne chinuim atât să o învățăm? Vor ajunge, oare, și la reuniunea noastră din 2064 doi redactori de la *Zări* care, curioși să afle cum era să fii elev la „Mircea” în 2024, se vor mira că toate amintirile noastre sunt laudative?

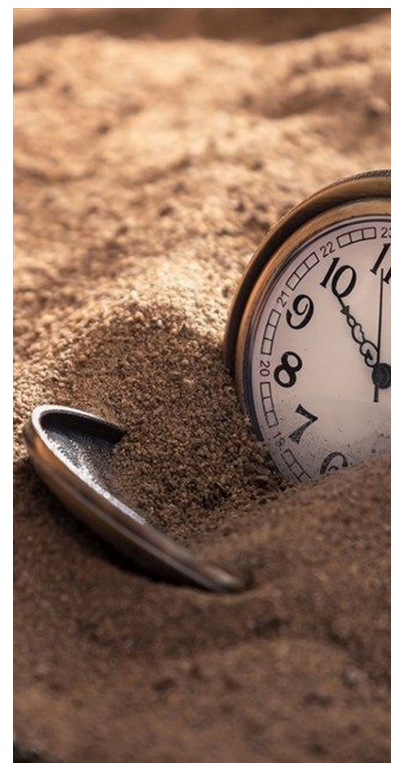
PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

Anul școlar 2024-2025 a venit cu multe schimbări majore în viața organizațională a comunităților școlare. Pe lângă schimbarea Statutului elevului, documentul cel mai utilizat în reprezentarea lor, și a unor regulamente cu o importanță majoră pentru organizarea unităților de învățământ, dar și pentru funcționarea Consiliului Elevilor, și echipa CȘE CNMB are parte de o schimbare semnificativă. Elementul de noutate este dat de înființarea departamentului Vocațional, ce își propune să-i ajute pe elevii colegiului în descoperirea înclinațiilor și intereselor de carieră.

Astfel, în urma finalizării sesiunilor de alegeri, noua echipă CȘE CNMB are în componență 8 membri. Biroul executiv este format din Ștefan-Bogdan Stoica (clasa a X-a B), în calitate de președinte, Adina Cărmădaru (a X-a A), secretar executiv, și Eva Mirica (a X-a E), Alexia Moraru (a X-a A) și Răzvan-Anton Mureanu (a XI-a B), vicepreședinți. Departamentul PR și Comunicare este condus de Sofia-Andreea Ivan (a IX-a F), departamentul Activități Extrașcolare de George-Mihai Tega (a X-a B) și departamentul Vocațional de Elenis-Catia Giozea (a X-a F).

Având echipa completă, CȘE CNMB și-a început oficial activitatea de reprezentare a elevilor din colegiul nostru. În acest articol vrem să vă împărtășim dorințele și obiectivele lui din acest an școlar. Pentru o organizare mai bună, Biroul executiv a decis structurarea activității Consiliului Școlar al Elevilor pe trei direcții:

ȘTEFAN-BOGDAN STOICA
CLASA A X-A B

Organizarea internă

Este, poate, preocuparea cea mai puțin atrăgătoare pentru elevii colegiului, dar cea mai importantă din punct de vedere organizațional. În cadrul acestei categorii de obiective, Biroul executiv al CȘE dorește să-și întărească relația cu reprezentanții claselor, prin intermediul unei sesiuni de formare cu aceștia, desfășurate în modulul 2. Totodată, CȘE CNMB își propune să își îmbunătățească relația și cu direcțiunea și corpul didactic, iar în acest sens dorim ca în acest mandat să participăm la un număr ridicat de întreveneri. Ne propunem să avem lunar întâlniri cu directorii colegiului și consilierul educativ, iar, în cazul în care direcțiunea va considera oportun, vom dori să participăm și la Consiliile profesionale ce vizează relațiile cu elevii. Totodată, CȘE CNMB își va delega și președintele în calitate de observator în cadrul Consiliului de Administrație. Nu vom neglijă nici vechea problemă a consumabilelor (markere, dezinfectantul manual din clase, hârtia igienică din toaletele elevilor etc.), pentru rezolvarea căreia ne propunem să găsim idei inovative și sustenabile pe termen lung. Printre ele se numără dezvoltarea unui mecanism de normare, pentru a evita utilizarea abuzivă a acestor materiale, obținerea de finanțări din surse private (de exemplu, de la Asociația de Părinți mirciști) sau atragerea de sponsorizări.

Organizarea activității externe

În ceea ce privește organizarea externă, echipa CȘE CNMB va dezvolta o serie de parteneriate și colaborări pentru a sprijini inițiativele Biroului executiv sau ale departamentelor și, totodată, pentru a îmbunătăți experiența elevilor din mediul școlar. Este vorba despre colaborarea cu EPAS CNMB în organizarea Proiectului „Tânărul European”, ce își propune să antreneze cetățenia activă a mirciștilor, dar și să promoveze principiul democrației, un jalon după care CȘE CNMB își ghidează activitatea. În afară de această colaborare, CȘE CNMB își dorește mai întâi să sprijine crearea primei Asociații Sportive Mirciste și ulterior să realizeze un parteneriat cu această asociație pentru a organiza o serie de campionate sportive interesante pentru mirciști. CȘE CNMB își va îmbunătăți și calitatea activității în mediul online, prin intermediul Biroului de Presă pe care dorim să îl organizăm.

Domeniul educațional

Dacă până aici v-am vorbit despre demersuri pentru îmbunătățirea vieții organizaționale, în cadrul acestei categorii ne vom concentra pe inițiative extracurriculare menite să încurajeze o socializare mai profundă, apropierea de colegii din clasă și de cei din liceu, și, totodată, să îi sprijine pe mirciști în orientarea profesională și în dezvoltarea de noi competențe.

În primul rând, CȘE CNMB va continua deja cunoscuta serie „Combinând pasiunea cu cariera” prin încă patru ediții, la care elevii colegiului vor putea alege să participe în funcție de interesele lor profesionale de viitor. De asemenea, ne dorim să continuăm proiectul „In the name of love”, dar anul acesta cu un număr și mai mare de licee.

Intenționăm să-i sprijinim și pe colegii boboci în organizarea Balului bobocilor, un eveniment de interes pentru ei. Deși de obicei acest moment se desfășoară în primele săptămâni ale anului școlar, din cauza unor factori obiectivi, mai ales a timpului necesar bunei lui pregătiri, am decis să îl organizăm la finalul lunii decembrie. Balul va cuprinde momente speciale pentru boboci, dar, având în vedere că nici ceilalți elevi din liceu nu au avut parte de un astfel de eveniment, participarea va fi deschisă pentru toți.

Structura de reprezentare a elevilor constituită recent în urma alegerilor își dorește continuarea strânsei colaborări cu toți actorii implicați în procesul de formare și instruire, astfel încât elevilor din liceu să le fie rezolvate problemele, atunci când ele apar, să le fie ascultate doleanțele și sugestiile, scopul final fiind crearea unui climat educațional propice dezvoltării individuale și colective.

MORAL? PERICULOS? REVOLUȚIONAR?

TRINA
PAPACOSTEA

CLASA A X-A D

Cum, mai exact, are loc acest proces de generare a imaginilor? Este interesant să vezi cum un program lipsit de creativitate sau de inteligență umană reușește să-ți pună pe tavă în câteva secunde o imagine ce reprezintă exact ce ai cerut; evident, cu mici erori. Cum funcționează, așadar, algoritmiile inteligenței artificiale care se ocupă cu generarea imaginilor? Pentru a putea genera imagini, programul are nevoie de o bază de date ce include imagini și descrieri. Spre exemplu, el va „învăța” să asocieze cuvântul „scaun” cu un obiect cu patru picioare și un spătar. Va vedea în ce context se află un scaun, lângă ce obiecte este întâlnit cel mai des și sub ce forme. Aceasta este partea simplă. Problemele apar atunci când ne referim la felul în care programul poate replica o imagine existentă sau, mai bine zis, o multitudine de imagini, într-un mod relativ unic.

O idee foarte răspândită, dar nu tocmai corectă, este aceea că programele AI copiază întru totul imaginile din bazele de date pe care le folosesc sau că formează un fel de colaj cu ajutorul acestora. În realitate, procesul este mult mai complicat. Pentru a genera imagini, programul trebuie mai întâi să analizeze baza de date primită, după cum am spus. Apoi, ia fiecare imagine individuală și o descompune în pixeli pentru a înțelege relația dintre acești pixeli; astfel va ști când un obiect este din sticlă și când este din lemn sau când este un scaun și când este o masă. Pentru a genera efectiv imaginile, are loc procesul de difuzie, în care există o imagine careia i se adaugă treptat purici, apoi AI-ul trebuie să scoată puricii până ajunge din nou la o reprezentare clară. De aceea majoritatea imaginilor create cu AI vor fi stângace când vine vorba de detaliile fine.

După ce AI-ul este antrenat cu ajutorul acestui exercițiu de difuzie, el va putea să genereze imagini cu ajutorul unor simple cuvinte sau propoziții.

Fie că ai auzit despre AI sub forma chat GPT-ului, fie că ai generat o imagine pe un program specializat, cu siguranță ai interacționat cu acesta măcar o dată. Și dacă te-ai întrebat cum funcționează AI-ul, care este influența sa asupra lumii noastre și asupra carierelor artiștilor sau cum a evoluat și va evolua el, voi încerca să-ți răspund. Iar dacă nu ți-ai pus încă aceste probleme, te încurajez să o faci, deoarece vorbim despre un subiect actual care va fi discutat mult de acum încolo și este necesar să cunoaștem posibilele influențe ale unei unelte atât de puternice.

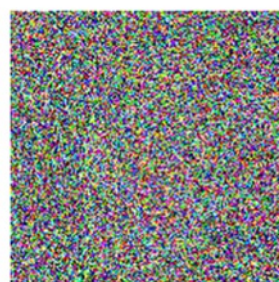
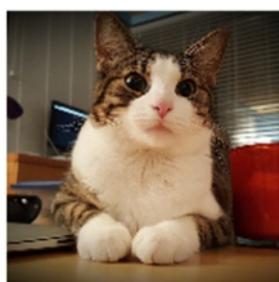
Explicații tehnice

Manifestarea AI-ului în imagini, subiect pe care îl voi prezenta mai departe, este foarte răspândită. Poate că ai navigat pe Internet și ai văzut o imagine cu un șoricel la costum, spre exemplu. Însă lăbuțele șoricelului se contopesc cu fundalul într-un mod ciudat, acestuia îi lipsește un deget sau forma sacoului său nu are sens. Poate că ai fost curios să vezi cum ar arăta un câțel pe Lună, așa că ai căutat pe Internet un site și ai scris aceste cuvinte pentru a genera o imagine sugestivă.

Mai jos sunt imaginile generate cu ajutorul AI-ului. (Imagini generate pe deepai.org)

Impresionant, nu? Ei bine, aici intervine prima problemă, prima discuție înflăcărată: discuția despre **etică**.

Așadar, etica

Una dintre primele întrebări care ne vin în mine când ne gândim la baza de date pe care o folosește AI-ul pentru a se antrena este aceea despre *copyright*, adică despre drepturile de autor. Imaginile folosite de AI-uri nu sunt pur și simplu selectate de un om oarecare; un astfel de program are nevoie de un număr enorm de referințe pentru a se antrena. Așa că AI-urile se folosesc de anumite baze de date, cum ar fi cele oferite de LAION (Largescala Artificial Intelligence Open Network).

LAION este o organizație ce are ca scop colectarea imaginilor însoțite de descrieri. Printre ele se numără și creațiile artistice care pot fi găsite pe Internet (spre exemplu pe *Deviantart*), indiferent dacă acestea sunt protejate de drepturile de autor sau nu, deoarece, în situația în care sunt protejate, LAION se folosește de link-uri pentru a aproviziona baza de date cu respectivele imagini și astfel nu încalcă propriu-zis nicio lege.

De asemenea, poate v-ați întrebat ce se întâmplă cu imaginile de pe Internet care au conținut problematic. Dacă acestea nu sunt selectate bucată cu bucată de un om, ci sunt adunate de o mașinărie, cum ne

putem asigura că nu se strecoară în bazele de date imagini violente/sexuale/ discriminatorii? Ei bine, nu putem. Deși există filtre, ele nu funcționează perfect.

Chiar la o trecere în revistă rapidă se profilează, deci, câteva probleme de etică. Cea a drepturilor de autor nu este deloc simplă, la momentul actual neexistând nicio lege care să clarifice folosirea anumitor imagini pentru a antrena AI-urile. Creațiile artiștilor alimentează bazele de date, deci automat sunt folosite abundant ca referință pentru programele de AI. Să adăugăm lipsa de control asupra conținuturilor problematice.

Dar, deși multă lume insistă că programele AI fură de la artiști, nu putem dovedi acest lucru, cel puțin nu tehnic. Dacă ne folosim de judecata noastră morală, putem constata însă că există elemente imorale în domeniul artei create cu AI. De aici voi porni cu următoarea temă ce merită atenție: pericolul pe care îl reprezintă AI-ul pentru artiști.

Este AI-ul periculos?

Îmi imaginez că ai auzit măcar o persoană protestând împotriva folosirii AI-ului, fie că te-a certat pentru că ai generat imagini stilizate pe Internet, fie că a comentat un afiș făcut de AI și expus pe peretele unei cafenele. Trebuie să recunosc, și eu tind să reacționez astfel când vine vorba despre AI, deoarece un lucru pe care mulți nu-l știu este că cei care sunt activi într-o direcție artistică se simt amenințați de rapida dezvoltare a AI-ului. De aceea consider că este necesar să informăm cât mai multă lume în legătură cu influențele acestor programe.

În primul rând, trebuie să înțelegem un lucru: artiștii fac bani prin artă. Aceasta este munca lor. Indiferent ce job ai, cu siguranță nu îți dorești să fii înlocuit de o mașinărie. Sună distopic. Însă, având în vedere cât de mult a evoluat AI-ul până acum, cât de ușor, ieftin și rapid este să-l folosești, începem să fim nevoiți să luăm această posibilitate în considerare.

Pentru a face o mică expunere a situației actuale, trebuie să revenim la problema bazelor de date. Dacă din baza de date, în urma unor instrucțiuni, AI-ul este pus să selecteze creațiile unui

anumit artist, imaginile generate vor fi foarte asemănătoare cu cele folosite ca referință. Așadar, dacă zeci de oameni doresc să vadă cum ar arăta stilul unui artist activ în comunitate transpus în AI, nu au decât să genereze câteva imagini. Astfel, se produc în masă imagini foarte asemănătoare cu creațiile autentice ale artistului. Acest lucru poate avea un impact grav asupra surselor de venit ale respectivului artist: sutele de exemplare aproape identice vor scădea din unicitatea și impactul pe care-l avusese inițial creatorul. Căci, până la urmă, cine nu s-ar gândi: „de ce să plătesc un artist să-mi deseneze, când pot să obțin pe gratis un rezultat asemănător folosindu-mă de AI?”.

Din acest motiv se tem artiștii. AI-ul are, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, puterea de a fura joburi. Are puterea de a înrăutăți situația artiștilor activi și de a descuraja afirmarea de noi artiști. Arta necesită mult timp și efort; este demoralizant să vezi cum o mașinărie poate recrea produsul muncii tale în câteva secunde.

Însă există doar părți rele? Din fericire, nu. Nu putem controla direcția în care va merge folosirea AI-ului în artă, dar putem enumera câteva scenarii pozitive.

Cum ar putea revoluționa AI-ul arta?

Un lucru este clar; nu vom putea niciodată să oprim dezvoltarea AI-ului. AI-ul va continua să fie folosit în domeniul artei, fie că ne dorim acest lucru sau nu. Ce putem face, însă, este să informăm publicul în legătură cu ce înseamnă AI-ul, și să ne străduim, de asemenea, să-l folosim în avantajul nostru. După cum am constatat, programele de AI sunt impresionante. Pot crea imagini frumoase, pot pune filtre peste imagini/ videoclipuri existente sau pot să creeze animații întregi. Deși la momentul actual acestea au elemente ce trădează prezența AI-ului, având în vedere rapiditatea cu care se îmbunătățesc programele, este posibil ca în curând să vedem produse excepționale, lipsite de obișnuita stângăcie a AI-ului (acest lucru deja se întâmplă dacă vorbim despre generarea imaginilor stilizate).

Adoptând o perspectivă mai optimistă, trebuie să admitem, așadar, că AI-ul nu e o unealtă malefică ce va

aduce distrugere în rândurile artiștilor, ci că, din contră, folosit etic îi poate ajuta nespus de mult pe creatorii de artă. Un exemplu este procesul prin care se creează o animație; este un proces dificil, ce necesită multă muncă, de cele mai multe ori fiecare *frame* fiind desenat individual. Cu ajutorul AI-ului, această muncă poate fi ușurată imens, fără a diminua expresivitatea artistică și, mai ales, fără a fura un loc de muncă.

De asemenea, arta AI ar putea deveni o categorie complet separată, fără a amenința arta tradițională. Într-o lume ideală, toți vom cădea de acord să fim onești și să anunțăm publicul dacă imaginea prezentată este desenată manual sau dacă a fost generată de un program specializat. Dacă aceste lucruri se vor și întâmpla, rămâne de văzut.

Avem multe întrebări și puține răspunsuri, momentan.

În concluzie...

Dacă ești artist, ține minte să nu-ți introduci creațiile în bazele de date folosite de AI și continuă să ai încredere în abilitățile tale. Integritatea artistică va rămâne cel mai probabil intactă, măcar o vreme de acum în colo. Iar dacă nu ești artist, ține minte să-i tratezi pe artiști cu respect, recunoaște-le meritele și nu uita de frumusețea artei create de mâna unui om.

AI-ul nu va dispărea probabil din viața noastră, așa că este necesar să avem o abordare corectă în legătură cu acesta. Informându-ne, facem un bine tuturor, deoarece putem decide cum să acționăm mai departe, acum, că înțelegem mecanismele și consecințele. Încurajez pe toată lumea să rămână conectată la subiectul AI-ului, deoarece are o influență imensă, mai ales în domeniul artei.

OLIMPICI 2024 în autoportrete

Toamna târziu se culeg roadele muncii de peste an, ale muncii din anul școlar trecut în acest caz, deci am luat uneltele publicistului și am organizat o rapidă investigare a situației de pe teren.

Nimic nou să constatăm că, așa cum se întâmplă în mod tradițional, mirciștii au performat în multe direcții, prin talent, efort, consecvență și buna îndrumare a profesorilor, obținând rezultate laudabile la olimpiadele naționale. Îi felicităm, asigurându-i de toată prețuirea noastră, și le dorim succes în atingerea obiectivelor din acest an școlar. Cum numărul calificărilor la naționale este foarte mare, am fost nevoiți să selectăm și să evocăm aici

doar performanțele de excepție. De data aceasta nu ne-am mai lansat în narative redacționale, ci le-am dat cuvântul olimpicilor pentru a se prezenta. În acest sens, le-am adresat următoarele provocări interrogative:

1. Care este performanța obținută?
2. Cum ai ajuns la această performanță?
3. Descrie experiența din cadrul etapei naționale/ internaționale/ lotului.
4. Te vor ajuta noțiunile învățate în viitoarea carieră?
5. Ce pasiuni (mai) ai?
6. Care e cea mai importantă calitate a ta și care e defectul tău „fatal”?
7. Transmite-le un mesaj scurt competitorilor tăi din acest an școlar.

ANDREI PATRICK CIORĂNU
clasa a XII-a A

1. Am participat la mai multe etape naționale ale olimpiadelor de matematică, fizică, astronomie și astrofizică, iar la astronomie am reușit să mă calific în fiecare an în loturile lărgite/ restrânse pentru pregătirea etapelor internaționale. În clasa a XI-a m-am calificat în Lotul restrâns al echipei României pentru Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică și am obținut bronzul la Olimpiada Națională de Matematică.

2. Nu aș fi reușit aceste performanțe fără perseverență și rigoare. Nu este ușor să depui un efort suplimentar, având în vedere că examenele și pregătirile pentru loturile lărgite/ restrânse se fac vara, două săptămâni în iulie și două săptămâni în august, departe de casă, la Suceava.

3. Olimpiadele sunt experiențe unice, pline de emoții, prin care se leagă prietenii și din care rămân amintiri de neuitat.

4. Sunt extrem de importante toate noțiunile învățate și extrem de folositoare deoarece mă ajută și mai departe, la facultate. Voi avea o bază solidă pentru etapele ce vor urma, iar noțiunile acumulate îmi vor hrăni pasiunea și obiectivul de a ajunge la o mai profundă cunoaștere.

5. În afară de materiile pe care le-am menționat, la fel de important este și timpul liber. Mă relaxează plimbările în natură, drumețiile, schiatul, muzica și întâlnirile cu prietenii, deoarece mă ajută să găsesc un echilibru, care pentru mine este esențial pentru o viață armonioasă.

6. Ca orice alt adolescent, am și calități și defecte, dar, la fel cum am spus mai sus, încerc să rămân o persoană echilibrată și sper să și reușesc! Totuși, cred că sunt foarte grăbit, dar perseverent, pentru că mereu când ceva nu a ieșit bine, nu am renunțat și am luat-o de la început.

7. Știu că fiecare pas făcut, fie el și mic, te aduce mai aproape de succes, iar succesul este al celor ce îndrăznesc să lupte pentru el! Deci... succes tuturor!

BOGDAN CRISTIAN DOROFTEI
clasa a XII-a B

1. În anul școlar trecut am obținut calificarea în Lotul lărgit și în Lotul restrâns ale echipei României pentru Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică, ocupând locul 8 la această selecție.

2. Ca să ajung aici am lucrat multe probleme și am cerut ajutorul colegilor mai mari când aveam neclarități.

3. Este probabil cea mai plăcută experiență trăită de mine legată de olimpiade. Am cunoscut foarte mulți oameni din diverse colțuri ale țării și mi-am făcut mulți prieteni apropiați.

4. Cunoștințele acumulate îmi sunt de mare folos, fiindcă doresc să urmez o carieră în acest domeniu, la facultatea École Polytechnique, în Franța.

5. Alte pasiuni? Îmi plac baschetul și jocurile pe calculator. În timpul liber îmi place să ascult muzică, să vizionez filme sau să ies cu

prietenii. Totuși, cea mai mare pasiune a mea rămâne știința (matematica, fizica, astrofizica).

6. Cea mai mare calitate a mea este ambiția, faptul că nu mă dau bătut niciodată, iar cel mai mare defect este dezorganizarea.

7. „Competitorii” mei îmi sunt prieteni, așa că abia aștept să ne întâlnim. Nu îi consider competitori, ci apropiați.

*A ști că știm
ceea ce știm și
a ști că nu știm
ceea ce nu știm,
aceasta este
adevărata
cunoaștere.*

NICOLAUS
COPERNIC

ALEXANDRU DINU

clasa a XII-a B

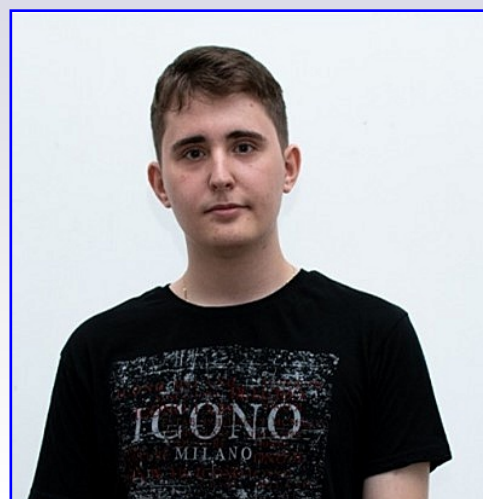
1. Am câștigat Premiul I la proba individuală și Premiul al II-lea la proba pe echipe la Olimpiada Națională de Limba Germană Modernă.
2. Am ajuns la această performanță prin muncă, ambiție și dorința de a învăța un lucru nou (cuvânt, expresie etc.) în fiecare zi.
3. La Națională a fost super, am intrat în contact cu persoane simpatice, cu aceleași interese. Temele au fost destul de sofisticate, însă, muncind în echipă și împărțându-ne ideile, am făcut o treabă perfectă.
4. Îmi văd viitorul profesional în Germania și e clar că fiecare experiență mă dezvoltă și mă avantajează imens în acest sens.

5. Pasiunile mele: sportul, ador să merg la teatru și la operă, să învăț limbi străine...
6. Calități – atitudinea pozitivă și ambiția; defecte – uneori vorbesc mult și prost, încerc să-i mulțumesc pe toți, dar rămân chiar eu cel nemulțumit.
7. Ador competiția și îmi place starea de învingător. Oricât de buni ar fi competitorii, știu că am cunoștințele necesare pentru a impresiona. Sper ca „adversarii” din acest an să mă provoace și mai tare să fiu mai bun și mai inovativ (P.S.: Dar, fie vorba între noi, puteți renunța de pe acum, căci nu aveți nicio șansă împotriva mea!).

COSMIN NAZÎRU, clasa a XII-a D

1. Calificarea în Lotul lărgit al Olimpiadei de Chimie.
2. 3. Am dedicat un număr de ore în fiecare zi pentru a lucra la chimie și am luat legătura cu foști olimpici care m-au ajutat cu unele probleme.
4. Pregătirea din cadrul Lotului a fost destul de solicitantă. Este greu să ții pasul dacă nu stăpânești anumite noțiuni.

5. În mare parte da, cunoștințele acumulate mă ajută, însă nu voi urma o carieră în chimie.
6. Îmi place să ascult muzică și să învăț lucruri noi.
7. Sunt perseverent, însă uneori încerc să fac prea multe lucruri deodată.

MERIEM ALI-DERVISI

clasa a XII-a E

1. Am obținut Premiul I la Etapa Națională a Olimpiadei de Religie Islamică și m-am calificat la Etapa Națională a Olimpiadei de Biologie.
2. Am ajuns la aceste rezultate prin multă muncă și perseverență.
3. Experiența cu olimpiada de religie nu este una nouă pentru mine, pentru că am participat în fiecare an, însă la biologie a fost o

experiență deosebită, plină de provocări.

4. Cu siguranță, ce am învățat pregătindu-mă pentru olimpiade mă ajută mult.
5. Îmi place să ascult muzică, să mă uit la filme...
6. Cea mai importantă calitate a mea cred că este ambiția, iar un defect ar fi încăpățânarea.
7. Concurenților mei din acest an școlar le urez mult succes. Să-și urmeze visurile, indiferent de cât de grea ar părea munca de dinaintea rezultatelor.

TRINA PAPĂCOSTEA, clasa a X-a D

1. Am obținut Locul I la secțiunea Vorbitori individuali de la Olimpiada Națională de Argumentare, Dezbateri și Gândire Critică „Tinerii Dezbat”.

2. Anul trecut m-am înscris destul de spontan la Clubul de dezbateri al liceului. Nu pot să spun că mă așteptam la o astfel de performanță, dar am participat la toate competițiile care s-au ivit, câștigând astfel experiență și devenind din ce în ce mai motivată cu fiecare meci jucat. Ce am reușit să fac a fost rezultatul muncii mele, al pasiunii mele, dar, evident, și al efortului depus de trainerii care m-au învățat ce sunt dezbaterile.

3. Coincidența face că ultima ediție „Tinerii dezbat” s-a ținut la Constanța, așa că am ales să nu mă cazez cu restul participanților, ci să stau acasă, din motive de comoditate. Pot spune că regret decizia aceasta într-o oarecare măsură, deoarece cea mai frumoasă parte a olimpiadelor și concursurilor de dezbateri este cea socială, după părerea mea. Am întâlnit mulți oameni deosebiți din multe județe, iar cu o parte dintre ei am legat prietenii strânse. Acum chiar pot spune că am cunoștințe în celălalt capăt de țară. Când vine vorba despre meciurile în sine, trebuie să recunosc că a fost stresant și am avut emoții, dar acesta este ultimul lucru care contează pentru mine. Este foarte distractiv să faci dezbateri, mai ales ca vorbitor 3, părerea mea, deci, în ciuda stresului, m-am simțit foarte bine. Satisfacția sufletească nu se compară cu nimic altceva.

4. Special la dezbateri este faptul că te forțează să faci *research* pe o grămadă de teme din diferite domenii. Astfel, după o competiție de *debate*, ajung să cunosc lumea din jurul meu mult mai bine. Din acest punct de vedere, cu siguranță dezbaterile mă vor ajuta, indiferent de cariera pe care mi-o voi alege.

Mai mult decât atât, această olimpiadă, ca și restul concursurilor la care am participat, m-a ajutat să învăț cum să-mi gestionez emoțiile, să-mi expun clar ideile, să fiu spontană și, evident, să vorbesc în fața unui public. Deși nu sunt încă sigură de ce îmi doresc să fac în viitor, știu clar că tot ce am învățat și învăț îmi va fi de ajutor, mai ales dacă voi alege în final să merg în direcția Științe politice sau Drept.

5. Sunt multe lucruri pe lumea asta care mă pasionează. Arta și literatura sunt chemările mele de când mă știu. Filosofia a fost o parte importantă din viața mea și știu că va continua să fie. Politica, de asemenea, este un subiect de mare interes pentru mine. În mare parte mă atrage zona umanistă, chiar dacă profilul meu spune altceva (nu vă lăsați păcăliți, am ales științele naturii doar pentru că-mi plăcea chimia).

6. Deși îmi este greu să aleg, cred că cea mai importantă calitate a mea, cel puțin în contextul acestei competiții, este abilitatea de a fi spontan. Spontaneitatea m-a ajutat să aflu ce mă pasionează și, de asemenea, să pun în practică tot ce-mi doream. Rolul meu în competițiile de dezbateri este să-mi dau seama cu precizie ce a fost neclar pe parcursul unui meci și să decid pe loc, fără vreo „temă făcută de acasă”, ce ar fi nevoie să completez, cu ce să vin în plus. Dacă nu rulau informațiile în capul meu la viteza la care rulează, nu cred că aș fi putut să ajung la performanța la care am ajuns. Pe partea de defecte, un lucru frustrant la mine este inflexibilitatea în convingeri. Un lucru pe care l-am observat și pe care mi l-am notat este că „Indiferent de ce spui, nu te voi asculta decât dacă îmi pusesem deja în plan să te ascult”. Poate că nu sună ca ceva prea rău, dar eu i-am observat efectele negative pe plan social. Poate că în timpul meciurilor este oarecum folositor, dar sunt conștientă că în viața de zi cu zi trebuie să o las mai

moale cu atitudinea mea ego-centrică, iar dezbaterile fac, într-un fel, ca acest proces să fie și mai dificil.

7. Mesaj pentru „competitori”: În primul rând, de-abia aștept să joc iar împotriva voastră. Fără competitori nu ar mai exista competiție, așa că pentru mine fiecare echipă valorează imens. Cel mai important lucru pe care trebuie să-l țină minte toată lumea este că nu trebuie să fii demoralizat niciodată de rezultatele obținute.

Nu renunțați la dezbateri, indiferent cât de frustrantă a fost decizia arbitrilor, pentru că experiența competiției în sine, indiferent de câștigător, este incredibil de valoroasă.

Nu vă stresati, bucurați-vă de dezbateri!

1. În anii de liceu m-am calificat de trei ori la Etapa Națională a Olimpiadei de Chimie, obținând Premiul I la fiecare etapă județeană, iar în clasa a XI-a am primit Mențiunea MEN și m-am calificat în Lotul național de chimie lărgit. Am luat și Premiul al II-lea la etapa națională a Concursului „Lazăr Edeleanu”.

2. Consider că fără multă muncă și disciplină nu aș fi reușit să ating această performanță. Este drept că nu a fost ușor, deoarece am făcut multe sacrificii învățând zi de zi, însă am încercat, pe cât posibil, să țin în echilibru studiul cu viața socială și cred că asta a fost cheia succesului. Țin, de asemenea, să-i mulțumesc doamnei profesoare de chimie din CNMB Doina Bălașa și doamnei profesor universitar Gabriela Stanciu pentru pregătirea oferită, ca și doamnei profesoare de chimie Janeta-Violeta Borandă, fiindcă dumneaei m-a inițiat în lumea chimiei încă din școala gimnazială.

3. Fiecare olimpiadă națională a avut ceva special. În afara probelor stresante, am făcut cunoștință cu mulți elevi din întreaga țară și, cu siguranță, amintirile create alături de ei vor rămâne de neuitat. Experiența Lotului Național este de departe cea mai intensă perioadă de studiu a mea. Nu cred că are rost să ofer cifre statistice, însă tot ce pot spune este că sunt mândru de mine, fiindcă am putut ajunge până aici, printre primii 20 de chimiști ai țării.)

ALEXANDRU DÎMĂ clasa a XII-a C

4. Eu nu cred că noțiunile pe care le-am învățat sunt atât de importante, ci antrenamentul minții (să zic așa). Îmi doresc să urmez Medicina, la care este nevoie de chimie, însă nu la același nivel, dar cu siguranță autodisciplina pe care mi-am creat-o mă va ajuta să trec bine peste cei 6 ani de studiu.

5. Pasiunile mele sunt: fotbalul, înotul, plimbările pe bicicletă, cântatul la orgă și, nu în ultimul rând, ba poate cea mai mare pasiune a mea, mașinile.

6. Una dintre calitățile mele este ambiția. Nu am încetat să particip la Olimpiada de Chimie până când nu am reușit să obțin ceea ce mi-am propus, deși, poate contrar așteptărilor, mă consider o persoană leneșă.

7. Le doresc tuturor participanților la olimpiade, indiferent de materie, mult succes în tot ceea ce și-au propus. Indiferent de rezultate, este important să ne bucurăm de această experiență și să rămânem, totuși, în echilibru cu noi înșine.

MĂDĂLINA MARIA STOICA

clasa a X-a B

1. În anul școlar 2023-2024 am obținut Premiul I la Etapa Națională a Olimpiadei de Limba și Literatura Română, desfășurată la Suceava.

2. Mi-am dorit foarte mult să particip la etapa națională a unei olimpiade, întrucât auzisem atâtea povești de la diverse cunoștințe despre experiențele și emoțiile trăite acolo și am

vrut, totodată, să aflu până unde duc voința și ambiția mea. Știind că am o oarecare tangență cu limba și literatura română, am început să mă organizez și să studiez subiectele din anii trecuți. Privind retrospectiv, de-abia acum conștientizez cât de multă muncă a fost necesară ca să ajung la acest rezultat care m-a surprins și pe mine. Mereu m-am ghidat după principiul că dedicarea de sine și perseverența sunt absolut necesare în atingerea obiectivelor, indiferent de natura lor. Alegând aceeași cale și în acest demers, mă pot mândri cu rezultatele mele.

3. Fiind un drum interminabil de lung de la Constanța până la Suceava, am avut tot timpul din lume să mă bucur de compania colegilor de lot, abordând subiecte care mai de care mai neobișnuite și intrigante. Ajunși acolo, organizatorii s-au asigurat temeinic că nu vom avea răgaz să ne plictisim, pregătind numeroase momente artistice, o conferință despre poezie și excursii la Cetatea de Scaun a Sucevei și la Mănăstirea Voroneț. Subiectele de la ambele probe au fost foarte ofertante, fiind plăcut să scriu/ să vorbesc despre temele propuse (identitatea, raportul dintre om și societate, universul lăuntric etc.). După terminarea probelor, evident că s-a lăsat cu distracție, fapt pentru care am rămas cu multe povești și momente frumoase. Am trăit atât de intens acea haotică și înălțătoare săptămână, încât mă raportează la experiența de la Suceava ca la o altă viață care s-a strecurat în cea principală.

4. Fără doar și poate, informațiile dobândite au o sferă de aplicabilitate cu mult mai largă și mai semnificativă care e însăși viața. Literatura însumează nu numai concepte teoretice de specialitate, ci și noțiuni filozofice care ne conduc spre cele mai înalte zone ale spiritualității dacă suntem dispuși să le căutăm și să le înțelegem. Ea ne pune la dispoziție un flux inepuizabil de gânduri, trăiri și concepții. Cuvintele sunt materie vie, latentă care așteaptă să fie pătrunsă. Fiecare moment se întrepătrunde cu gânduri și

emoții care oglindesc un tablou unic a ceea ce suntem. Pregătirea pentru această olimpiadă a reformat tot ceea ce credeam despre mine și despre lume, permițându-mi să descopăr un altfel de mod în care să mă raportează la existență. Sper din tot sufletul că voi repeta același ciclu, că mă voi redescoperi din nou și din nou prin literatură, de-a lungul anilor.

5. Mă pasionează arta frumosului în toate formele și manifestările ei. În mod deosebit, mă atrag literatura, fotografia, pictura și cinematografia. În plus, sunt o fană înfocată a muzicii rock.

6. Ambiția este calitatea care mă definește total și prin intermediul căreia am reușit mereu să mă apropiu treptat de visurile mele. Ea se manifestă cu o forță atât de impetuoasă, încât de multe ori mă surprinde chiar și pe mine. În schimb, îmi lipsește, în anumite momente, răbdarea. Vreau să fiu înțeleasă și să-i înțeleg pe ceilalți fără prea multe impedimente. Nu aș numi, totuși, acest neajuns „fatal”, întrucât defectele fac parte din tabloul multiform și autentic a ceea ce numim umanitate.

7. Eu nu am „competitori”, ci colegi pe care creația literară îi ridică pe cele mai înalte culmi ale nebănuțului, la fel ca și pe mine. Pe aceștia îi îndemn să se dedice trup și, mai ales, suflet domeniului, pentru ca, după terminarea probelor, să împărtășim ce înseamnă cu adevărat să fii olimpic la limba și literatura română.

ELIF AKSOY clasa a XI-a G

1. Am obținut Locul I la Olimpiada Națională De Limba Turcă Maternă.

2. A fost ușor pentru mine să excelez în acest domeniu, deoarece știu limba turcă de când m-am născut. Am investit timp și efort constant pentru a înțelege nu doar regulile gramaticale, ci și subtilitățile culturale și literare care fac limba turcă atât de fascinantă.

3. Emoțiile m-au însoțit încă din clipa în care am intrat în sala de concurs, conștientă fiind de importanța acestui moment pentru mine.

Atmosfera era una de concentrare maximă, toți participanții fiind pregătiți să își demonstreze cunoștințele și abilitățile lingvistice. Deși presiunea era mare, am încercat să mă focusez pe gândirea clară și pe aplicarea strategiilor învățate. Pe lângă dificultatea întrebărilor, am simțit și bucuria de a fi înconjurată de alți elevi pasionați de limba turcă, cu care împărtășeam aceleași emoții și ambiții. La final, după ce am terminat toate probele, am fost stăpânită de o

mare satisfacție, indiferent de rezultatul care urma să fie anunțat, deoarece am dat tot ce am avut mai bun.

4. Nu mă gândesc ca în viitor să merg pe acest domeniu, însă cunoașterea unei limbi străine, cu siguranță, mă va ajuta.

5. Principala mea pasiune este să călătoresc în Turcia și să descopăr frumusețile acestei țări fascinante. Fiecare colț al Turciei îmi oferă o nouă perspectivă asupra culturii, istoriei și tradițiilor sale. În paralel, îmi place foarte mult să citesc cărți în turcă și să mă uit la filme și seriale turcești, care îmi oferă o înțelegere mai profundă asupra limbii, dar și asupra mentalității și vieții cotidiene din Turcia. Prin aceste activități, reușesc să îmbin pasiunea pentru călătorii cu dorința de a aprofunda limba turcă.

6. Calitatea mea cea mai importantă este ambiția. Mă consider o persoană foarte ambițioasă, care face tot posibilul să-și atingă țelul. Un defect pe care îl am poate fi sinceritatea. Uneori pot fi prea sinceră și directă, iar asta poate fi ofensator pentru unele persoane.

7. Pentru „competitorii mei”: Vreau să vă felicit pe toți pentru efortul și dedicarea pe care le-ați investit până acum în pregătirea pentru această olimpiadă.

Indiferent de rezultat, participarea demonstrează pasiunea noastră comună pentru limba turcă.

Să privim această experiență ca pe o oportunitate de învățare și dezvoltare.

Mult succes tuturor!

Învățământul ar trebui să fie astfel conceput, încât ceea ce oferă să fie perceput ca un dar neprețuit și nu ca o datorie apăsătoare.

ALBERT EINSTEIN

CU AMFITEATRUL PRIN UNIVERS

O întrebare îi unește pe mirciștii prinși în mrejele științei, un gând îi face să mai arunce din când în când câte o privire prin Amfiteatrul „Coriolan”: Când va fi următoarea conferință a domnului Boskoff? Fie că pasiunea lor este matematica, fie că este fizica sau poate chiar filozofia, toți așteaptă cu nerăbdare vizitele îndrăgîtului domn profesor. Când se anunță o prelegere, elevii se grăbesc să ocupe locurile din față, în speranța că informațiile vor ajunge mai rapid la mințile lor avide de cunoaștere.

Așteptarea le-a fost mereu răsplătită, dar noi ne vom referi la una dintre întâlniri, aceea în care domnul prof. univ. dr. Wladimir Boskoff a

revenit în liceul nostru cu o conferință pe o temă extrem de interesantă: *Ce trebuie să știm despre găurile negre?* În (prea) scurtul timp de o oră, a izbutit să ne lămurească ce este mai exact acest obiect cosmic, de ce se numește așa și cum acționează asupra spațiului și timpului. Prin concepte precum *viteză de evadare, singularitate și entropie*, legate într-o țesătură fină de formule fizice, dumnealui a reușit să contureze în mințile noastre scena căderii eterne într-o gaură neagră și legile complexe ce constrâng *timpul să devină spațiu, iar spațiul timp*.

Atrăși de gravitatea problematicei cosmologice, mirciștii s-au lăsat absorbiți de subiect și au pus multe

întrebări. Și nu au fost singurii conlocutori. Domnul George Cazacu, profesor de matematică și fost director al Liceului „Sfântul Sava” din București, unul dintre invitați (printre ei s-a numărat și domnul profesor Marian Sârbu, fost inspector școlar general), a intervenit și el în discuțiile aprinse cu elevii. Ne declarăm norocoși și recunoscători pentru aceste evenimente științifice care nu încetează să ne lase și mai înfometați de cunoaștere și răvășiți în fața secretelor existenței noastre.

Curioși să știm ce se află în spatele inițiativei sale, i-am pus magisterului câteva întrebări și am aflat astfel că dl. Wladimir Boskoff a fost profesor la liceul nostru și că își alege temele în funcție de ce și-ar fi dorit să i se explice și lui în copilărie, dar nu a avut ocazia niciodată.

Sperăm să vă inducem sentimentul de mândrie incomensurabilă pe care și noi l-am trăit citind textul încredințat cu generozitate de domnul profesor și care ne confirmă că afecțiunea și respectul sunt reciproce.

LICEUL PE CARE ÎL RESPECT

PROF. UNIV. DR. WLADIMIR-GEORGES BOSKOFF

Acum mulți ani, 42, terminam facultatea și eram repartizat în județul Constanța la școala din actualul oraș Ovidiu. Mulți nu ar putea înțelege astăzi cum cineva poate să termine o facultate, în cazul meu Matematica, cu medie aproape 10 și să fie repartizat undeva „la țară”. Dar așa a fost atunci, în acel moment când socialismul bântuia o societate plină de lipsuri și „conducătorul iubit” dorea ca satele să se populeze

cu tineri, chiar dacă ei aveau alte idealuri și își doreau alte lucruri de la viață.

Când un profesor de matematică de la „Mircea” a părăsit liceul în timpul anului 1983, cumva s-a ținut cont de media mea, de ceea ce publicasem până atunci și m-am trezit, după numai o jumătate de an de stat în Ovidiu, adus la „Mircea” în fața unor elevi care doreau să progre-

seze la matematică. Am fost cu elevii de la „Mircea” la concursuri și olimpiade, la lotul național de matematică, unde am devenit profesor-antrenor, la sesiuni naționale de referate și în tabere de pregătire matematică. În toate aceste locuri am împărtășit cu ei bucuriile reușitelor, dar și, evident, munca pentru ele.

Cancelaria liceului „Mircea” era locul unor discuții elevate conduse de profesori remarcabili: Emilian Ștefănescu, de română, Sever Baltag, de filozofie, Dorin Munteanu, de franceză... De fapt, mai toți încercam

să participăm, era remarcabil să poți numai să adaugi ceva nou discuțiilor. Se juca șah în pauza mare, iar orele „fe-reastră” erau cele mai bune pentru discuțiile „adânci” despre existență, religie și Univers. Aici îmi amintesc cu plăcere de domnul profesor Munteanu, cel care, cu *Marea Enciclopedie* în față, ne lua rând pe rând temele de interes, iar comentariile dumnealui erau conforme cu calitatea lecturilor domniei sale.

Acesta este liceul pe care l-am părăsit după Revoluție, liceu în care și soția mea a fost elevă și profesoară, iar mai apoi fata noastră elevă. Dar, chiar dacă am plecat de la „Mircea” la Universitate, am rămas atașat de liceu. Am făcut ore de matematică la cercurile de elevi, am ținut conferințe, am introdus liceul, devenit Colegiu Național, în programe internaționale cu Banca Mondială și universități din Statele Unite și Anglia. Mulți profesori din liceu au ajuns să se perfecționeze acolo și, cel mai important lucru, am reușit pe baza modelului american numit „Laboratory School” să aducem gimnaziul la CNMB și să-i obținem și o clădire.

V-am spus toate aceste lucruri ca să înțelegeți de ce și astăzi, după atâția ani, vin cu plăcere la „Mircea” să mă întâlnesc cu elevii și profesorii săi. Nu mai țin conferințe cu teme de matematică școlară. Nici cu probleme pentru olimpiadele internaționale. Pentru că predau la facultate Geometrie Diferențială și Relativitate, Astronomie și Cosmologie, o Introducere Matematică în Mecanica Cuantică, am considerat eu că teme legate de această interdisciplinaritate Matematică-Fizică sunt mai utile și atractive pentru elevi. Și pentru că astfel de ore îmi amintesc de discuțiile din cancelaria de atunci. Este ca un omagiu pe care îl aduc celor care acum sunt în „Cercul Poetilor Dispăruți”.

Cred că în ultimii trei ani am ținut mai mult de 15 astfel de teme. În orice caz, am ținut teme legate de realismul cuantic, inegalitatea lui Bell și entanglement cuantic... Despre Pisica lui Schrödinger, prietenul lui Wigner, teoria lumilor alternative a lui Hugh Everett, imortalitatea și sinuciderea cuantică. La absolut toate temele, cei din sală au avut întrebări. Unul dintre elevi m-a întrebat, după ce am explicat despre superpoziția și colapsul cuantic, dacă „se poate spune că Dumnezeu este în superpoziția

cuantică Dumnezeu-Tatăl, Dumnezeu-Fiul și Sfântul Duh, iar atunci când funcția de undă Dumnezeu colapsează ne apare în doar una dintre formele sale”. Ca să păstrez ideea întrebării, i-am răspuns serios că ar trebui să știm că suntem în fața a ceva descriptibil cuantic și chiar aș dori și eu să știu care este ecuația lui Schrödinger satisfăcută de funcția de undă în acest caz... Oricum, întrebarea aceasta merită atenția celor care au apetența discuțiilor cu caracter teologic.

Alte lecturi au fost cu probleme de geometrie rezolvabile prin fizică și invers, cu probleme de fizică rezolvabile prin geometrie. Sau probleme cu sateliți pe orbită care trebuie să recupereze un mini-satelit dat. Aici elevii au făcut cunoștință cu diverse legi de conservare din natură și modul în care trebuie aplicate pentru a rezolva această problemă dificilă.

Îmi amintesc că una dintre lec-turile ascultate cu atenție a fost „Geometria Euclidiană prin ochii unui pește”. Problema pornea de la o lege regională dată în Olanda și Italia despre faptul că proprietarii de pești nu au voie să îi pună în vase-boluri sferice pentru că în felul acesta le denaturează realitatea. Eu am arătat cum se poate reconstrui Geometria Euclidiană din plan pe sferă, făcând acea lege inutilă. Peștele avea imaginea realității euclidiene pe chiar geamul bolului. Putea să vadă acolo pe geam „drepte” paralele și putea să reconstituie toate teoremele importante ale Geometriei Euclidiene.

O altă conferință a fost legată de problema universurilor fără timp. Universuri în care, mergând în viitor, te întorci în trecutul tău. Sau în care, plecând cu o rachetă, te poți întoarce înainte de plecarea rachetei. Sau, și mai bine, pleci în viitor, vezi numerele de la Loto, te întorci, le joci și devii bogat...

Multe teme au fost legate de teoria restrânsă a relativității. Am insistat pe faptul că teoria restrânsă a relativității este, de fapt, geometrie. O nouă geometrie, numită Geometrie Minkowski. Este foarte important ca elevii să știe că există și alte geometrii, în afară de Geometria Euclidiană. Transformările Lorentz din fizică sunt, de fapt, rotații hiperbolice în această geometrie. Am învățat să arătăm că nu putem să ne întoarcem în trecut, deci am atașat demonstrații geometrice via rotațiile hiperbolice pentru „neîntoarcerea” în trecut, dilatarea timpului și contracția

lungimilor. Le-am povestit cum sferile spațiale ale Geometriei Minkowski 3-d sunt legate de modele ale geometriilor neeuclidiene, iar în dimensiune 4 sunt modele de univers fără materie.

Au mai fost și alte lecturi. Despre dimensiunea superioară în matematică și fizică și despre „De ce se obosește Universul să existe?” Această ultimă lectură a analizat problema Principiului Antropic. Pentru prima dată în viața lor, elevii au înțeles cum acest Univers este fin reglat astfel încât să susțină apariția ființelor conștiente care pot să îl înțeleagă. Cât de mică este probabilitatea ca acest univers să existe exact așa cum este? 1 supra 10 la puterea 10 la puterea 124. Aproape 0. Prin acest calcul, laureatul premiului Nobel Sir Roger Penrose ne arată că, de fapt, s-ar putea să fie o altă explicație. Și de aici începe teoria Multiversului, pe care eu o prefer, așa cum o susține gravitația cuantică aplicată în teoria Laurei Mersini-Houghton.

Universul nostru „trăiește” simultan cu o infinitate de alte universuri. Nu mai trebuie să ne facem probleme cu constantele fizice acordate fin.

Suntem în unul din infinitatea de universuri cu infinitatea de alegeri a constantelor fizice. În cel în care trăiesc ființe inteligente care ar trebui să aibă mai multă grijă de ele, de viața lor și de minunata planetă pe care existăm. Și pe care unii, fie ei lideri politici, fie aruncători de gunoarie, fie poluatori în numele progresului, se chinuie să o distrugă. Iar asta este o lecție pe care vreau să o transmit elevilor acestui minunat liceu.

La ora când scriu aceste rânduri vă spun că abia aștept să îi întâlnesc din nou.

ELENIS CATIA GÎOGEA
CLASA A X-A F

TEHNICI DE ZBOR ÎN SPIRIT EUROPEAN

Anul trecut a fost unul special pentru elevii și profesorii de la Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”. Dincolo de rezultatele obținute la concursuri și olimpiade, de proiectele nenumărate desfășurate în liceu, elevii s-au raliat într-o manieră nouă la spiritul european.

Proiectul EPAS, inițiat de către Biroul de Legătură al Parlamentului European în România, în parteneriat cu Ministerul Educației, a pătruns în anul școlar 2023-2024 și în liceul nostru, CNMB devenind, astfel, Școală Ambasador – Candidat a Parlamentului European. EPAS este o inițiativă nonpartizană, având ca obiectiv diseminarea informațiilor despre rolul Uniunii Europene și al Parlamentului European. Ambasadorii Juniori EPAS au responsabilitatea de a împărtăși cu toată lumea – adolescenți, adulți, vârstnici – care sunt valorile europene și de a-i convinge că, deși sediul instituției Parlamentului European se află la mii de kilometri distanță de România, PE este zilnic prezent în viețile noastre, prin diferite mecanisme sau proiecte europene care au rolul de a aduce schimbări favorabile în societatea actuală.

EPAS este abrevierea de la *European Parliament Ambassador School* – Școală Ambasador a Parlamentului European – iar echipa EPAS CNMB este formată din cinci-sprezece Ambasadori Juniori și cinci Ambasadori Seniori care, de-a lungul acestui an școlar, și-au îmbogățit cunoștințele despre Uniunea Europeană și valorile europene, le-au pus în practică și le-au transmis colegilor lor prin diferite activități interesante pe care le-au conceput.

Scriu cu mari emoții acest articol, deoarece fac parte din echipa de Ambasadori Juniori. Ce a însemnat EPAS pentru mine? Un proiect tare drag sufletului meu, pentru că are legătură cu ceea ce vreau să devin în viitor. De când am început să învăț limba franceză, îmi doresc să devin unul dintre diplomații României în Franța, iar EPAS m-a inițiat la acest capitol, încât pot spune că acum, după un an cu proiecte de mare impact, mă simt pregătită să-mi urmez visul. EPAS m-a transformat dintr-o ființă timidă într-o persoană căreia nu îi mai este frică să vorbească în public, în fața colegilor, a profesorilor și a tuturor celor interesați de ceea ce înseamnă valori europene. Bucuria de a transmite informații despre proiecte și fapte concrete a fost cu atât mai intensă cu cât aceeași emoție

am simțit-o și în ochii interlocutorilor interesați de principiile europene pe care Ambasadorii Juniori le-au pus în discuție.

EPAS ne-a oferit, nu numai mie, ci întregii echipe, nenumărate oportunități: am cunoscut diplomați valoroși, precum Maria Grapini – eurodeputat al României – și pe însăși Roberta Metsola – președinta Parlamentului European – cu care am interacționat și care au răspuns multor întrebări și curiozități pe care le aveam. Iar noi, mirciștii, ne simțim, după un an, mai dezvoltăți, mai ancorați în spiritul european, mai conștienți de ceea ce înseamnă valorile europene: libertate, egalitate, democrație, respect pentru demnitatea umană, stat de drept și respectarea drepturilor omului, inclusiv cele ale minorităților. Valori esențiale după care ne-am ghidat în activitățile și proiectele pe care le-am desfășurat anul trecut: am realizat o campanie de informare în școală, „Ce face Uniunea Europeană pentru mine?”, am simulat o sesiune plenară din cadrul Parlamentului European, am marcat Ziua Europei prin antrenarea colegilor într-un *flash mob* în curtea școlii, am desfășurat o campanie de informare în legătură cu importanța votului, am desfășurat o serie de prezentări în limbile franceză și germană ale realizărilor din țări europene, le-am prezentat colegilor de la Liceul Teoretic „Ovidius” din Constanța principiile funcționării Parlamentului

European și importanța votului și am realizat o sesiune de dezbateri alături de colegii noștri Ambasadori Juniori de la Colegiul Național „Andrei Șaguna” Brașov, pe un subiect extrem de interesant: introducerea obligatorie a activităților educative de tip extracurricular în programul școlilor din Uniunea Europeană, cu accent pe beneficiile proiectului EPAS.

Acestea sunt doar câteva dintr-o mulțime de activități pe care le-am desfășurat de-a lungul unui an școlar. EPAS a fost o sursă de inspirație pentru mulți dintre colegii noștri, pentru că acest proiect în-deamnă către visuri mărețe, iar, la începutul acestui an școlar, unul dintre visurile noastre EPAS a devenit realitate: în data de 25 septembrie 2024, CNMB a primit titlul de Școală Ambasador al Parlamentului European – titlu pe care l-am obținut în urma unui an în care am experimentat și ne-am asumat rolul de Ambasadori Juniori și Seniori (în ceea ce le privește pe doamnele profesoare).

Îmi place să spun că noi, membrii echipei EPAS CNMB, am inspirat și exprimat Europa prin proiectele noastre. Titlul pe care l-am primit ne dă încredere să mergem mai departe, să acționăm cu mai mult curaj și să ne afirmăm cât mai mult cu putință. Spun că am învățat cumva să trăim prin EPAS, pentru că, deși am primit titlul de curând, ne-am propus încă de la finalul anului trecut să facem din EPAS o tradiție în școala noastră.

Fiind deja încălziți, având antrenamentul unui an rodnic, de succes,

vara noastră a fost una productivă, pentru că am făcut din EPAS un „vis de vară”, dar nu un vis de o vară. Ne-am dorit să aducem o bucăciță din EPAS CNMB în fiecare școală din județul Constanța și ne-am dat seama că nu este neapărat necesar să mergem și să facem prezentări în toate liceele, așa că am conceput Proiectul „Tânărul European” ca o invitație pentru elevii de liceu la o activitate EPAS diferită, complexă și foarte interesantă.

Cea mai nouă inițiativă a echipei EPAS CNMB este, așadar, Proiectul „Tânărul European” pe care l-aș mai putea numi festivalul școlar destinat tinerilor constănțeni dornici să îndeplinească educația sau cunoștințele în domeniul european cu oportunitățile pe care le oferă participarea la proiectul nostru și care se va desfășura în două etape: cea dintâi, Concursul „Tânărul European”, care este un concurs de proiecte, și cea de-a doua, Gala Tânărului European, care este evenimentul de premiere a câștigătorilor Concursului.

Întrucât Proiectul „Tânărul European” se află la cea dintâi ediție, și noi, organizatorii acestuia suntem tare curioși să aflăm cum se va desfășura. Ne bazăm pe elevii mirciști, dar și pe restul elevilor constănțeni care, sperăm, nu-și vor risipi ideile și se vor implica în această competiție, folosindu-și imaginația debordantă și libertatea de gândire, așa că îi invităm să se alăture în număr cât mai mare echipei noastre!

MARȚEA LA ABADL

SOPHIA
NICOLE
HAȚI

CLASA A XI-A A

sala de ședințe și am fost puși meticulos la curent cu problematica mediului în care viețuim alături de pelicanii creți, egrete mici și mari, castori și câte un (pui de) somn.

Curioși fără leac și dornici să diseminăm ce-am aflat noi la ABADL, ne-am lansat într-un interesant dialog cu **dl Nicușor Buzgaru**, managerul proiectului bifazic Reducerea eroziunii costiere, derulat între anii 2014-2020. Îl redăm aici ca să înțelegeți și voi de ce azi traversarea plajei până la valul mării s-a transformat într-o excursie în sine.

Redactorul Zări Alb Astre: *Cu câțiva ani în urmă, utilajele grele luau cu asalt apa mării și nisipul, iar azi plajele noastre arată altfel. De ce nu putem lăsa natura să-și desfășoare cursul firesc, ca până acum vreo două secole?*

Dl Nicușor Buzgaru: Pentru că evoluția antropică este legată de amenajarea spațiului în care ne desfășurăm viața. Nu există nicio inițiativă umană și nicio organizare socială care să nu aibă absolut niciun impact asupra mediului înconjurător. Dimpotrivă, o condiție esențială pentru dezvoltarea umanității este exact aceea de a modifica spațiul natural, astfel încât acesta să poată răspunde mai bine nevoilor proprii. Diferența față de trecut vine din răspunsul la întrebarea dacă această modificare este sau nu substanțială și dacă este justificată.

R.Z.A.A.: *Deci nu creăm noi o problemă ca să o rezolvăm ca exercițiu, ca să demonstrăm că putem?*

N.B.: Din păcate, uneori s-a întâmplat și acest lucru în istorie. Nu e niciun secret că au existat și proiecte care au

nisipului. S-a calculat că, fără intervenția antropică, evoluția în timp a liniei țărmului este în defavoarea uscatului. Puterea apei ne-ar lăsa, și încă foarte curând, fără spațiul protector și atenuant dintre zona de deferlare a valului și zona noastră de activitate. Am aflat așadar că, după ultimele lucrări de amenajare, plaja s-a făcut cât vezi cu ochii nu pentru a lărgi aria de funcționare a RATC-ului, ci pentru a ne lăsa să visăm că vom putea și în viitor să ne ducem de mână nepoții la plajă.

Trecerea de la teoria complicată la practica mult criticată (de turiști) a fost și este o bătălie dusă de o echipă numeroasă, devenită un organism eficient. Este echipa de la instituția vizitată de noi, Administrația Bazinală de Apă Dobrogea Litoral (spuneți repede de trei ori!). Aici am colindat, împinși de impulsul euristic, cele două laboratoare, de chimie (unde am privit cu ochii mari reacțiile cromatice) și de biologie (unde în lumina microscopului ne-au dansat obiectele de studiu), apoi am luat loc în

S
a
p

tămâna Verde, devenită pentru noi Albastră ca marea, ne-a purtat pe la porțile casei cu iederă de pe Bulevardul Mircea, la sediul Administrației Bazinale de Apă Dobrogea Litoral (spuneți repede de trei ori!).

De ce? Pentru că, am constatat noi cu stupeoare, de vreo câțiva ani copilul care aleargă spre mare se împiedică pe plajă cu tot cu înghețată. De ce? Pentru că s-a înnisipat Litoralul. De ce? Vă spunem acum în două cuvinte: eroziunea costieră. Cauza tuturor cauzelor este dinamica profilului costier, dată de labilitatea

fost făcute din grandomanie, dar, în contextul nostru, în ceea ce noi administrăm în domeniul apelor, nu avem parte de astfel de lucrări.

R.Z.A.A.: *Cum ați asigurat bunul mers al proiectului, ce dificultăți ați întâmpinat și cum le-ați gestionat?*

N.B.: Bunul mers al proiectului se asigură, cel mai simplu spus, cu foarte multă muncă și cu o echipă dedicată extinsă. Sunt implicate multe persoane în cadrul proiectului, practic sunt chiar două generații care au lucrat. Primii colegi cooptați au început deja să se pensioneze, deoarece sunt aproape treizeci de ani de când se acționează pentru ca noi, de câțiva ani, să putem vedea lucrările efective pe plajă. Totuși, partea de pregătire, partea de obținere a finanțării, partea de proiectare și de studiu de fezabilitate sunt proceduri cronofage, dar am reușit să le depășim cu un efort susținut al întregii echipe de specialitate, încât suntem astăzi în situația de a observa execuția lucrării în condițiile cele mai bune (vrem noi să credem).

Ca dificultăți, există, bineînțeles, o sumedenie de obstacole instituționale cu care orice proiect se întâlnește și cu care orice manager se poate mândri/ plânge (chiar din școală învățăm că vom avea piedici), dar nu acestea au fost cele mai importante. Am avut lucruri de întâietate, probleme care au fost puse pentru prima dată la noi în țară, cum ar fi translocarea unor specii dintr-o arie în alta, mutarea unor habitate în întregime, crearea de recife artificiale, modelarea tridimensională a structurilor hidrotehnice marine. Toate au fost în premieră provocări frumoase, plăcute, care ar trebui să-i stimuleze pe viitorii ingineri aspiranți să abordeze acest domeniu extrem de larg și foarte, foarte interesant.

R.Z.A.A.: *Cântecelul zice că „Podul de piatră s-a dărâmat”... totuși. Ne putem încrede liniștiți în garanția oferită de rezultatele proiectului? Este acum țărnul nostru „mai trainic și mai frumos”?*

N.B.: Da, trebuie să ținem minte că proiectarea a fost realizată pe baza unor parametri cu 20% mai duri decât orice măsurătoare înregistrată. Am văzut concret acest lucru în noiembrie 2023, atunci când furtuna care a făcut ravagii în alte zone cu deschidere la Marea Neagră la noi nu a avut niciun efect

în sectoarele deja amenajate.

R.Z.A.A.: *Domeniul în care activați este unul de nișă. Ce v-a determinat să alegeți managementul costier?*

N.B.: Managementul costier este, într-adevăr, un domeniu de nișă, în special în România. Alte țări care beneficiază de zone costiere mai extinse decât noi bineînțeles că au și un regim special pe parte educațională, pe partea de formare de specialiști, numărul cărora este mult mai mare. De aceea, noi, de pildă, am apelat la expertiza din străinătate, în special din Olanda, dar nu numai, avem schimburi cu specialiștii din Japonia, SUA, Franța și Italia, deși Delft reprezintă vârful de lance în domeniul protecției costiere, în momentul de față.

Acest domeniu, fie el de nișă și redus la noi, este foarte important, pentru că din anii '90 s-au pierdut cele mai multe cunoștințe pe care noi le dețineam, s-a schimbat generația de specialiști, iar inginerii care au lucrat anterior în construcții hidrotehnice nu mai sunt în activitate la momentul de față, deci era necesar ca această nișă să fie completată. Nu a fost prima mea opțiune, dar în cadrul instituției noastre încă se mai practica rotirea de cadre (sunt puține domenii în care nu am activat în scurtă mea experiență de cam 16 ani din cadrul ABADL), iar managementul costier este ultima etapă, pe care am început-o în 2019.

Trebuie să vă spun că mi-am perfecționat cunoștințele pe parcurs cu acest proiect, de aceea am lucrat cu experți din mai multe institute de cercetare, care ne-au adus rapoartele lor. Din fiecare modelare și studiu de valuri și de vânt am avut câte ceva de învățat. Astăzi mă pot mândri că sunt unul dintre specialiștii țării.

R.Z.A.A.: *Ce calități ar trebui să aibă*

un aspirant la acest sector de activitate? Poate alege oricine această meserie?

N.B.: Un aspirant trebuie să aibă, în primul rând, perseverență. Dorința de a reuși este cerința principală. Apoi totul se rezolvă cu suficientă muncă și practică, dacă plecăm de la *Repetitio est mater studiorum*. Este un domeniu creat de oameni și care va putea fi îndeplinit de oameni, deci nu este ceva supraomenesc sau ceva de care ar trebui să ne temem.

Este un proiect extrem de frumos, este un domeniu frumos și interesant; abia începem să înțelegem anumite interacțiuni, pentru că, dacă doriți, momentan pachetele de *software* care se utilizează pentru modelarea acțiunii valurilor și curenților sunt încă în proces de perfecționare de la un an la altul. În momentul de față există o cercetare detaliată prin care se percepe inclusiv influența bulelor de aer din masa de apă care se mișcă: sunt două fluide de densități diferite care au o interacțiune și care intră în contact în moduri pe care abia acum începem să le înțelegem. Dorim să ajungem la un nivel de rafinare foarte bun al acestor modele. E foarte interesant acest domeniu, fie ca cercetare, fie ca inginerie, fie ca lucrări: sunt niște construcții pe care le vede toată lumea, care devin structuri publice și care, pentru că au acest rol,

peste ani pot fi admirate sau arătate cu degetul de generațiile mai tinere: Uite, aici am fost și noi și am pus și noi o piatră.

R.Z.A.A.: *Este un domeniu de lucru solicitant. Ne-ai povestit, de exemplu, că în sezon mentenanța litoralului se face numai noaptea sau că trebuie să interveniți prompt în urgențele de mediu. Trăiți tot timpul La cumpăna apelor (titlul unui volum de versuri de Lucian Blaga)?*

N.B.: Eu nu mai fac parte din departamentele care se ocupă de acest lucru, dar, da, au partea de intervenție în situații de urgență colegii care sunt specializați și care, alături de Inspectoratul pentru Situații de Urgență, sunt pregătiți să facă intervenții la orice oră, atunci când fenomenele meteorologice periculoase se manifestă. În domeniul apelor vorbim despre furtuni puternice, însoțite de precipitații însemnate, vorbim de gheață și de depunerile ei care se pot produce la malurile apei, fie curgătoare, fie stătătoare. Avem colegi care sunt pregătiți să intervină și care o pot face cam oricând.

N-am putea spune că trăim chiar *la cumpăna apelor*, deoarece am dezvoltat un sistem destul de complex de avertizare și avem, în general, cu excepții bineînțelese, timp să ne pregătim pentru situațiile acestea.

R.Z.A.A.: *Cum se poate implica Cetățeanul X în protejarea mediului la care vegheați activ?*

N.B.: Pentru protejarea mediului în general și în directă legătură cu apele, aș începe cu cel mai mic pas, așa cum încep cele mai lungi călătorii.

Acesta ar fi un lucru care ne caracterizează, din păcate, ca rasă: Nu suntem capabili să ne gestionăm deșeurile. Și nu vorbesc despre tineretul din România, despre români, pe absolut tot Globul se întâlnește, mai mult sau mai puțin substanțial, această problemă care este principalul mod prin care oamenii de rând, ca mine și ca voi, influențează, cu sau fără bună știință, mediul înconjurător. Orice deșeu care nu ajunge într-un recipient special și care nu intră pe fluxul de depozitare corespunzătoare va ajunge pe sol, care reprezintă un capăt al unui bazin hidrografic (din punctul nostru de vedere, al gospodărilor de ape), al ariei pe care un curs de apă își are

rezervorul, zona din care își cumulează afluenți, și atunci, fără să ne dăm seama, poate pentru că l-am aruncat pe stradă, pe asfalt, pe șosea, deșeurile ajunge, la prima ploaie, să fie purtat de ape și să pătrundă în emisar (așa numim noi cursul de apă care primește apele murdare). Din cursul acela mic va tranzita, poate, către unul mai mare, va ajunge într-un lac, se va opri într-un baraj, într-un pod și va genera acele situații pe care le vedem la televizor mai des decât mi-ar plăcea să accept. În fenomenele de inundații putem observa până unde a ajuns apa după urma de deșeuri care rămâne; este un indicator care ne ajută la constatări, dar care, totodată, ne arată că avem o gravă problemă în gestionarea deșeurilor.

Cred că acesta este primul, cel mai simplu și cel mai important pas de urmat: trebuie să avem grijă ce facem cu resturile activităților noastre. Când vom învăța să le gestionăm corect cu toții, deodată vom observa că lucrurile se vor schimba. Sunt sute de mii de metri cubi de deșeuri care se generează pe plajă în fiecare zi. Este un volum foarte mare, iar logistica pentru colectarea și transportul lor este foarte complicată. Dacă fiecare și-ar face partea, am beneficia cu toții de niște plaje mai libere, mai curate, mai verzi, dacă vreți.

R.Z.A.A.: *Un mesaj pentru mirciștii care vor să salveze planeta?*

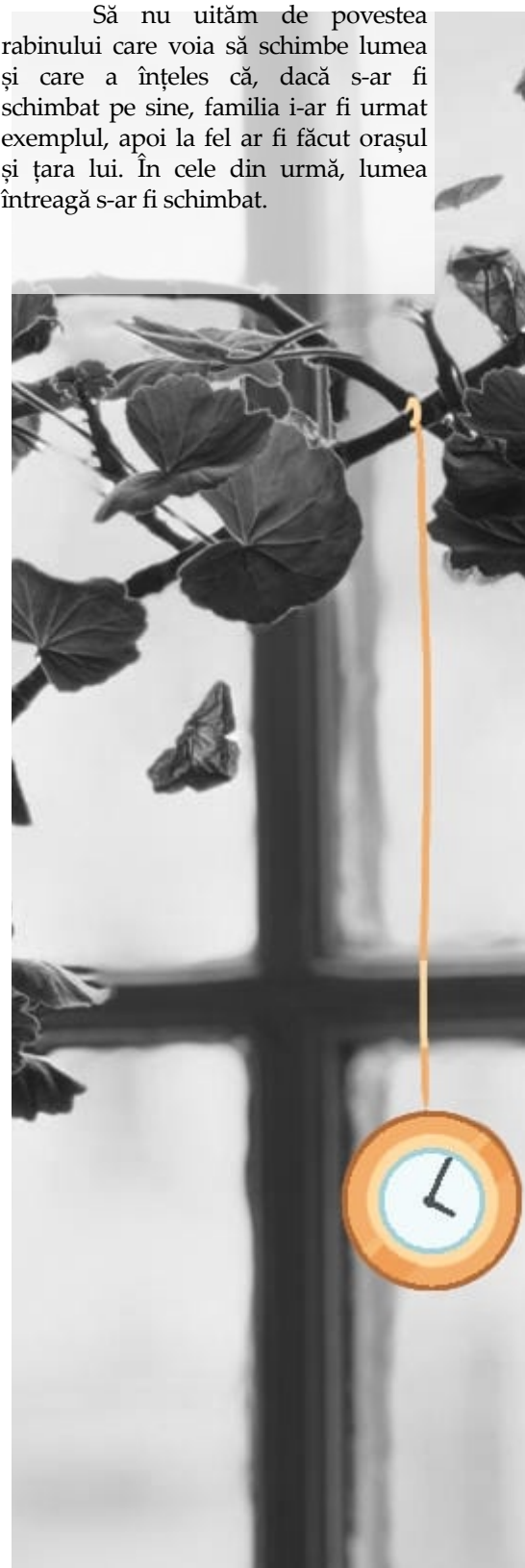
N.B.: Exact acesta este mesajul: nu ne trebuie pași majori, de tipul „de mâine să nu mai consumăm curent sau să nu mai ardem deloc cărbune”. Hai să plecăm cu pași mici, să-i înțelegem și să-i adoptăm ca atare. Să avem mare grijă cu ambalajele de unică folosință, care au devenit un trend, o modă, care nici nu existau în epoca comunistă! Ele ne dau lejeritate, ne conferă libertate de mișcare: avem sticla noastră de suc sau de apă plată cu care mergem până unde ni se face sete. Numai că, după aceea, avem o problemă, trebuie să gestionăm un deșeu. Ce facem cu restul acela pe un traseu montan, unde nu sunt amenajate locuri speciale, pentru că nu se pot presăra pe toți munții pubele?

Haideți să învățăm lucrurile acestea, să îi învățăm și pe alții! Să promovăm cu pași mărunți responsabilitatea. Nu este vorba de o schimbare radicală a vieții, ceva de neacceptat, cum ar fi, de pildă, să-i convingem pe șoferi să treacă de la

mașină la bicicletă, ceva extrem de greu. Dar să convingem pe cineva să ia un PET și să-l pună întotdeauna la coșul de gunoi sau să-l țină în ghiozdan sau unde l-a avut și când era plin, asta nu cred că e atât de complicat.

Mulțumindu-i interlocutorului nostru pentru amabilitate, tragem învățămintele potrivite. În ceea ce ne privește, în urma vizitei la ABADL am rămas mai apropiați de mediu și ne-am promis că vom face și noi ceva pentru albatroși și păstrăvi.

Să nu uităm de povestea rabinului care voia să schimbe lumea și care a înțeles că, dacă s-ar fi schimbat pe sine, familia i-ar fi urmat exemplul, apoi la fel ar fi făcut orașul și țara lui. În cele din urmă, lumea întreagă s-ar fi schimbat.

SFÂRȘITUL UNEI SERI PLOIOASE,

ÎNCEPUTUL UNEI NOI IDEI

MARIA-ALEXANDRA IEFTER

THEODORA RAYA SORICI

CLASA A X-A D

O ceață somnoroasă se așternea peste Constanța, într-o seară posomorâtă de noiembrie. Picături cenușii de ploaie pictau geamurile de lemn, în timp ce vântul aspru cuprindea clădirea lipsită de viață. Fără glasul copiilor sau muștrările profesorilor, liceul liniștit devenise anost. Totuși, în marea asta de liniște ceva îmi atrăgea atenția. Mi-am ciulit urechile și mi-am dat seama că zgomotul venea din Bibliotecă...

Ușa întredeschisă mă transportă într-o altă lume: caloriferele argintii încălzesc camera, iar o rapsodie perfectă se compune din clinchetul tastaturii unui laptop vechi, din alunecarea unui pix pe suprafața unei foi plasate deasupra mesei aspre și din picăturile nervoase de ploaie care se izbesc de geamuri, parcă vrând să vadă ce se desfășoară într-un loc așa de tainic... un paradis din cărți. Mă furișez până la masa unde stau trei copii și mă strecoar în poala uneia dintre fete. Torcând, le ascult conversația.

– Trebuie să mai repetăm de câteva ori, chiar dacă discursul e bine scris. Parcurgem fiecare punct-cheie: cum ne-a venit ideea, cum se desfășoară activitatea, criteriile de înscriere și cele de evaluare, spune fata care stă în picioare. Haideți, încă o dată!

Aceasta face câțiva pași în spate și, înainte de a putea da tonul ultimei repetiții din seara aceasta, ușa bibliotecii se deschide larg. Doamna bibliotecară intră, puțin grăbită, nedumerită de copiii care încă sunt la școală la ora asta. Curioasă, îi întreabă ce fac. Fata bruneta, ridicându-se de pe scaun, se întoarce către noul venit:

– Lucrăm la prezentarea unui proiect, spune ea. Domnul director ne-a invitat să-l anunțăm la Consiliul profesorilor.

– Un proiect? Despre ce?

– Dacă doriți, putem să vi-l prezentăm

chiar acum, îi propune băiatul.

– Sigur, răspunde scurt bibliotecara și ia loc pe scaunul din fața lor. Copiii se ridică, împărțindu-și cuvinte de încurajare, pentru ca apoi să înceapă:

– Stimați domni și doamne profesoare, eu sunt Sorici Theodora și, împreună cu colegii mei, Lefter Maria și Pera Alexandru, vă prezint proiectul „Tutors of CNMB”. Un program de tutorat intercolegial, în care elevii pasionați de o materie își ajută colegii care întâmpină dificultăți în înțelegerea ei. Acesta țintește spre creșterea satisfacției academice a elevilor, întărirea comunității mirciste, și, totodată, ușurarea muncii profesorilor.

Înainte de toate, vrem să vă spunem o poveste. De la începutul anului școlar, în clasa noastră am observat un fenomen care mi s-a părut fascinant. În pauza de dinaintea fiecărui test, aproape sincron, colegii mei se ridică din bănci și se împart în câteva grupuri, toate având ceva în comun: un elev explică, iar ceilalți ascultă cu atenție.

De-a lungul acestor luni de școală, am fost în ambele situații, fie explicând, fie încercând să înțeleg ce îmi transmiteau colegii mei. Acum câteva săptămâni, când prezentam o lecție deosebit de dificilă la chimie, mi-am dat seama că aceste încercări pripite de a înțelege materia erau ineficiente. Atunci problema mi-a devenit evidentă: elevii au nevoie de un sistem de ajutor reciproc, care să transforme lecțiile spontane din pauze în niște sesiuni organizate.

Theo se retrage, iar Maria face un pas în față:

– Probabil vă întrebați cum putem pune în practică această idee. Totul se bazează pe organizarea unor sesiuni de învățare, pe parcursul a șase săptămâni, ținute de grupe de maximum patru persoane (un tutor și trei elevi). Pentru a deveni mentori, elevii dornici sunt trecuți printr-o testare cu două probe: cea teoretică (un test de 30 de minute) și cea practică (explicarea unui subiect din examenul scris). După repartizarea elevilor, în cadrul primei sesiuni, mentorii le aplică și ei cursanților o scurtă testare, pentru a le determina nivelul. Aceasta urmează să fie repetată atât la mijlocul celor șase săptămâni, cât și la sfârșitul perioadei, pentru a le permite organizatorilor să înregistreze statistic evoluția cursanților, spre îmbunătățirea programului. Orele de întâlnire vor fi stabilite de către fiecare echipă, în cadrul grupurilor de Whatsapp private, create pentru ca membrii lor să poată împărtăși materiale și să își formuleze nelămuririle pre-sesiune.

Anunțurile importante vor fi postate atât pe grupul de Whatsapp, cât și pe contul de Instagram, denumit „Tutors of CNMB”. Această pagină socială va cuprinde în descrierea sa și formularul de înscriere, ce va putea fi accesat de elevi înaintea fiecărei ediții a proiectului.

Observ că este rândul băiatului, Alex, să vorbească.

– Participanți la acest proiect pot fi atât elevii care au nevoie de ajutor în înțelegerea materiei de la clasă, cât și cei care vor să o aprofundeze. Cât îi privește pe tutori, ei vor fi elevii care au înclinație spre o anumită materie, abilitatea de a-și explica modul de

gândire asupra ei și capacitatea de a-i învăța pe ceilalți să o înțeleagă. Desigur, spre finalul sesiunilor așteptăm și câteva rezultate pozitive. Dorim să vedem o creștere în performanțele școlare ale participanților, dar și a satisfacției lor academice. Totodată, prevedem stimularea de noi relații între elevii colegiului și crearea unui spațiu de înțelegere a cunoștințelor confortabil, interactiv și inovativ.

Bibliotecara ascultă cu atenție și le adresează o singură întrebare:

– De ce ar vrea cineva să devină voluntar în proiectul vostru? Cine ar mai vrea o responsabilitate în plus?

– Sunt multe motive care să-i încurajeze pe elevi să devină voluntari, cum ar fi revizuirea materiei într-un mod creativ și mărirea șanselor de a avea o medie mare, răspunde Alex. Vor face parte dintr-un program de voluntariat și vor fi recunoscuți printr-o diplomă de participare care îi poate ajuta să intre la o facultate din străinătate. Totuși, unul dintre cele mai importante motive îl constituie ajutorul pe care îl oferă comunității, colegilor și prietenilor lor. Credem că aceste avantaje compensează mica bătaie de cap, adaugă el, zâmbind.

D-na bibliotecară aprobă printr-o înclinare a capului și își întoarce privirea către laptop-ul de pe masă, curioasă de subiectele de pe ecran.

– Mulțumim pentru atenție, încheie Theo discursul.

Cei trei copii fac un pas în spate, lăsând liniștea parfumată de filele galbene ale cărților să plutească în cameră. Razele de lumină schițează dansul fin al prafului care se așterne între ei și audiența imaginară, între ideile unui nou proiect și cele ale romanelor vechi de pe rafturi. Un telefon murmură pe masa de lemn, înlocuind temporar cuvintele răsunătoare ale discursului cu o chemare către casă.

Prezentarea se încheie, dându-le elevilor încrederea că ziua Consiliului va cuprinde prima lor prezentare publică.

Sunt schimbate râsete și glume, dizolvând încordarea inițială; copiii, strângându-și lucrurile, își iau la revedere de la bibliotecară și părăsesc școala, promițându-și ca a doua zi să se întâlnească în parcul din apropiere.

Nimeni nu putea prezice încă succesul răsunător pe care această idee îl va avea.

În perioada care a urmat acestei întâlniri și Consiliului profesoral în care ea a fost prezentată, zeci de elevi s-au înscris, ca tutori sau ca învățăcei, la noul program. Din pasiune pentru o materie sau din dorința de a o înțelege mai bine, clasele s-au umplut cu grupe gata să parcurgă cele mai dificile lecții, iar liceul a răsunat de râsetele noilor prieteni. Mentorii au învățat că admiterile reprezintă metode de a cunoaște direct echipa administrativă; fiecare participant s-a implicat direct în activitatea liceului, iar sfârșitul anului școlar a dus cu el roadele propriei munci – diplome înregistrate în crescândul dosar pentru facultate.

Nici chiar tinerii fondatori nu au anticipat că proiectul lor va fi atât de interesant și pentru copiii de la alte licee, încât vor lucra întreaga vară pentru a crea o asociație, care să ajute sute de elevi din municipiul Constanța să „cucerească” materia școlară. Nu au putut bănui nerăbdarea pe care o vor simți la primele interviuri pentru echipele administrative ori atmosfera veselă ce se va instala în cadrul ședințelor lunare, în care vor prezenta activitatea fiecărui liceu.

Mergând cu îndrăzneală pe urmele lui Marcel Proust și ale celebrului său Chestionar, ne-am gândit și socotit că ar fi interesant să aplicăm hârtia de turnesol în mediul profesoral cîmb-ist ca să revelăm cromatic personalitățile mentorilor noștri. Roșu, albastru sau incolor? Acid, bazic sau neutru?

Am început temerar cu **dl director Vasile Nicoară**, căruia îi mulțumim că ne-a pus pe încărcata agendă zilnică a domniei-sale și ne-a foarte repede răspuns cele ce urmează.

CHESTIONAR DIN ZĂRE-N ZĂRE

ECCE HOMO!

- Cuvântul care vă caracterizează cel mai bine?
Omenie
- Conceptul-cheie al filosofiei dumneavoastră de viață?
Umanism și bunătate
- Un dicton/ proverb în care credeți?
Bogat este cel care știe că are destul!
- Care sunt principalele dumneavoastră calitate și principalul defect?
Comunicarea și credulitatea
- Cu ce calitate ați vrea să vă fi născut?
De a avea voce artistică
- Despre ce ați putea vorbi ore în șir?
Despre istorie și geopolitică
- Cel mai mare succes personal care poate fi făcut public?
Primirea „Ordre des Palmes académique” de la Ambasadoarea Franței
- Cel mai mare eșec personal care poate fi făcut public?
Nereușita de a le dezvolta tuturor elevilor mei sentimentul patriotic, iubirea de țară
- Ce apreciați cel mai mult la oameni, într-un cuvânt?
Altruismul
- Ce prețuiți cel mai mult la un prieten?
Optimismul
- Sunteți credincios sau ateu, activ sau contemplativ, un revoltat sau un conformist?
Credincios nebisericos, nerevoltat și interiorizat
- Preferați programul de dimineață sau cel de după-amiază?
Sunt un matinal.

- Preferați să scrieți cu pixul sau cu stiloul?
Mai degrabă cu pixul
- Care este locul dumneavoastră preferat din „Mircea”?
Holul de intrare, cu basorelieful creat de Ion Jalea
- Care este capitolul din materia dumneavoastră pe care vă place cel mai mult să-l predăți?
Probleme fundamentale ale omenirii
- Dar cel mai puțin?
Geomorfologia
- Care credeți că este cea mai importantă calitate a unui profesor bun?
Empatia și capacitatea ludică
- Descrieți într-un cuvânt atmosfera din „Mircea”.
Calitate
- Descrieți într-un cuvânt atmosfera din cancelarie.
Austeră
- Ce materie v-a plăcut cel mai mult ca elev (în afară de cea pe care o predăți)?
Istoria
- Ce materie v-a displicut cel mai mult ca elev?
Tehnologia
- Ce prețuiți cel mai mult la un elev?
Buna creștere și curiozitatea
- Care este greșeala din partea unui elev care vă inspiră cea mai mare indulgență?
Uitarea sarcinii de lucru
- Ce dezaprobați cel mai mult la un elev?
Minciuna și impolitețea
- Numiți un defect pe care îl aveați ca elev.
Superficialitatea la unele materii
- Care este cel mai mare regret din timpul școlii?

Că nu am citit tot ce aș fi putut.

• Dacă ați fi acum elev la „Mircea”, la ce activități din afara programului v-ar plăcea să participați? (de exemplu: cluburi, trupa de teatru, cor, funcții CȘE, EPAS, echipe sportive etc.)

La clubul de dezbateri, trupa de teatru, CȘE

• În ce bancă v-ați așeza ca elev?

A doua sau a treia

• Ce v-ar lipsi ca actual elev la CNMB?

Interesul pentru vestimentație

• Care este evenimentul/ perioada din istorie care vi se pare cel/ cea mai interesant/-ă?

Perioada 1850 – 1950

• Care este eroul dumneavoastră preferat din cărți/ filme?

Avram Iancu

• Un erou din viața reală?

Regele Mihai I

• Care este, în opinia dumneavoastră, cea mai importantă valoare socială?

Respectul necondiționat

• Ce vă face cel/ cea mai fericit/ -ă?

Multe: o lecție reușită, un succes al elevilor mei, un film/ spectacol bun, întâlnirea cu familia/ prietenii

• Ce vă întristează cel mai mult?

Când sunt înșelat, când văd suferință, când simt că sunt neputincios în a rezolva favorabil o situație negativă.

• Care sunt: ziua preferată din săptămână, luna preferată din an, anotimpul preferat?

Sâmbăta, iulie, vara

• Care sunt: genul de muzică preferat, sportul preferat, personalitatea pe care o admirați?

Muzica pop-rock, folk-ul; fotbalul; în sport, Messi

• Care sunt: zeul grec preferat, cartea preferată, filmul preferat?

Nike, „Adam și Eva” (L. Rebreanu), „Casablanca”

• Care sunt: animalul preferat, culoarea preferată, mâncarea preferată?

Pisica, albastrul, paste

• Trei activități de timp liber care vă fac plăcere?

Excursiile, lectura, grădinaritul

• Copacul pe care l-ați planta, floarea pe care ați răsădi-o și clădirea pe care ați înălța-o?

Bradul, trandafirul, casa de vacanță

• Cel mai impresionant loc pe care l-ați vizitat?

Poiana Mărului, în Munții Perșani

• Dacă nu trăiați în România, unde v-ar fi plăcut să trăiți?

În Italia

• Dacă nu ați fi devenit profesor, ce v-ar fi plăcut să fiți?

Ghid turistic

• Dacă ați călători în timp, ce ați alege: trecutul sau viitorul?

Trecutul

• Ce aspect din societatea constănțeană vă place și ce vă revoltă?

Îmi place dezvoltarea mediului universitar, mă revoltă mercantilismul, vulgaritatea și venalitatea multor constănțeni și dezinteresul și ineficiența autorităților locale.

- Cum definiți inteligența naturală și prostia artificială?
Inteligența umană este zestre divină, prostia artificială este greșeală umană.
- Cum ați descrie viitorul omenirii în trei cuvinte?
Spectaculos, periculos, supertehnicizat
- Ce titlu ați da portretului rezultat din acest chestionar?
Ecce homo!
- Transmiteți un scurt mesaj cititorilor „Zări Alb Astre”.

*Stăruieți să citiți
și să scrieți și astfel veți
avea o lume
mai bună și mai
umană!*

ANTONIA IANULA TODE
CLASA A XI-A C

FLORI PENTRU CINE SUNTEM

Închizând ochii și căutându-mă în întunericul din capul meu, mi-am dat seama că nu știu unde sunt EU (eram atât de sigură că sunt în cap!). Și în disperarea de a mă găsi, am încercat să mă simt pe MINE, să mă localizez pe undeva prin carne sau în spațiul multidimensional din spatele ochilor, dar, bâjbâind în orbire, am dat doar peste o necunoscută.

Poate doar treceam printr-o criză de identitate sau poate că, dacă aș face același lucru acum, nu mi-ar răspunde decât aceeași voce mută. Poate de aceea m-am simțit într-o anumită măsură înțeleasă (eu, cea scoasă din spațiul inocent, din mine copil și aruncată în cine ar trebui să devin) de Charlie, cel adus brusc, forțat, la cunoaștere. Dar drama mea mărunță de adolescent este o nimica toată pe lângă a lui.

Romanul scriitorului american **Daniel Keyes, *Flori pentru Algernon***, spune povestea acestui Charlie, un tânăr cu deficiențe mentale, cărui i se oferă posibilitatea de vindecare, de sporire accelerată a inteligenței. Într-un timp foarte scurt, gândirea sa evoluează de la cea a unui copil de cinci ani la cea a unui geniu. Dar... (mereu demolato-

rul „dar”!) lipsit de experiențe de viață adultă, subdezvoltat din punct de vedere emoțional, genialul Charlie rămâne prizonierul inhibițiilor infantile, al angoaselor și proiecțiilor inconștiente pe care de-abia acum le dezvoltă.

Astfel are loc o dedublare și se declanșează în el o teribilă luptă cu sine. Recuperând treptat amintirile unei copilării marcate de abuzuri fizice și de dorința acerbă a mamei de a demonstra lumii că are un copil „normal”, este bântuit de vechiul EU, de micul și neînțelesul Charlie, cărui simte că i-a luat locul. Se afundă într-o autointerogare tot mai tulburătoare și într-un zbucium emoțional pe care nu l-am fi anticipat. *Ce drept are el, se întreabă, să-l înlocuiască pe vechiul Charlie?* Care este locul lui în lume și cine este, ce este el, mai exact? Un simplu șoarece de laborator, asemenea lui Algernon? A existat cu adevărat înainte de trezirea conștiinței de sine sau este creația oamenilor de știință care „l-au făcut deștept”, așa cum ei înșiși declară în articole și conferințe?

Charlie își dă seama că răspunsul la întrebarea din urmă este: NU sunt o creație de laborator.

Trebuie să fi existat și în trecut, dar *altfel*. Își dă seama și că trebuie să se înțeleagă pe el cel vechi pentru a se uni cu sinele din prezent și pentru a putea iubi fără ca micul Charlie să se teamă că în orice femeie se ascunde mama cu un cuțit amenințător.

Pe de altă parte, scos, prin superintelența dobândită, din „peșteră” la „lumină”, deși este într-o anumită măsură orbit, eroul observă o altă față a lumii decât cea înregistrată naiv înainte.

Prin fragmentul din *Republica* lui Platon, cu care își începe romanul, autorul ne îndeamnă să reflectăm de-a lungul lecturii asupra modului în care percepem realitatea, asupra a ceea ce ni se pare că este bun, corect, normal sau nebunesc, precum și asupra modului în care îi judecăm pe ceilalți pentru ceea ce văd ei în lume.

În direcția acestei problematice complicate despre adevăr și iluzie, cunoaștere și pseudocunoaștere, progres științific și valori umane este pusă în discuție și etica științifică. Care sunt limitele experimentelor pe animale și pe oameni? Ce se întâmplă atunci când omul de știință nu mai face știință pentru om, ci doar pentru orgoliul său științific?

Dar mai ales este pusă în discuție noțiunea de OM.

REDESCOPERIREA FRUMOSULUI ÎN MUZEUL „DINU ȘI SEVASTA VINTILĂ” DIN TOPALU

ALSU ISMAIL, CLASA A X-A

Toată vara m-am mișcat într-un cu totul alt spațiu. Am trăit într-o lume în care timpul era vaporos, aproape inexistent, în care zilele nu se mai sfârșeau, fiind toate un prelung șir al bucuriei, desfătării și relaxării. Vara asta nu am simțit că va veni școala, trăiam în prezent, fără gânduri, bucurându-mă din plin de natură, conversații banale, dimineți senine și parfumate.

Vacanțele au o frumusețe ascunsă: uiți de tine și de realitatea cotidiană, începi să observi cu pasiune tot ceea ce te înconjoară. Ești absorbit într-o lume a senzațiilor și a sentimentelor care se leagă încet-încet de peisaje, obiecte și persoane.

Am privit mai atent soarele și valurile blânde ale mării la asfințit, tremurul copacilor în bătaia vântului arzător și blând de iulie, iarba verde și strălucitoare sub cerul mereu schimbător. Am trăit conștientă de schimbare, mergând odată cu ea, nu ca altădată când simțeam că zilele mă părăsesc și mă seacă de speranță. Fără apăsarea timpului pierdut, a zilelor în care fiecare minut este desemnat precis, iar eu sunt doar un acționar banal care încearcă să completeze o listă interminabilă de obiective.

Vacanța de vară este cea care îți oferă libertatea de a trăi cu desăvârșire, uitând de timp, griji, antipatii... Un lucru este clar, cu toții am fost cuprinși de sentimentul acesta ademenitor de pace profundă, molcomă, cel puțin o dată în vacanța de vară.

Apoi, întors la școală, re trăiești vara povestind-o.

Rememorezi peisaje, întâmplări hazlii și impresii legate de orice te-a uimit. Poate că visăm în primele săptămâni la noi aventuri, în alte țări, pe alte meleaguri și nu ne vom satura să visăm.

Continuând aceste călătorii imaginare, vă încurajez să vizitați minunatele muzee de la noi din țară, care găzduiesc și conservă sute de lumi fabuloase create prin artă. Un astfel de loc plin de farmec și istorie, un tărâm al amintirilor care m-a fascinat în această vară este **Muzeul „Dinu și Sevasta Vintilă”** din comuna dobrogeană Topalu. Deși nu este ca marile muzee ale lumii, neavând grandoarea și extravaganța lor luxuriantă, este un muzeu cu adevărat original și reprezentativ pentru noi ca popor. Ne întoarcem la casa noastră, în fascinanta Dobroge, și, vizitând acest minunat aeroport al artei cu destinații uluitoare, emanând forța și esența culturii naționale, putem să o redescoperim în adevărata ei splendoare.

Veți fi vrăjiți de muzeu, un mic univers care ascunde atât de multe povești, căci asta sunt tablourile și sculpturile: niște obiecte vii care îți trezesc spiritul din temelie prin mesasajul lor, prin munca și voința creatorului. Ajungi să descoperi sufletul artistului, examinând fiecare pictură, schiță sau sculptură, monument al unui sentiment, al unei emoții, idei, amintiri...

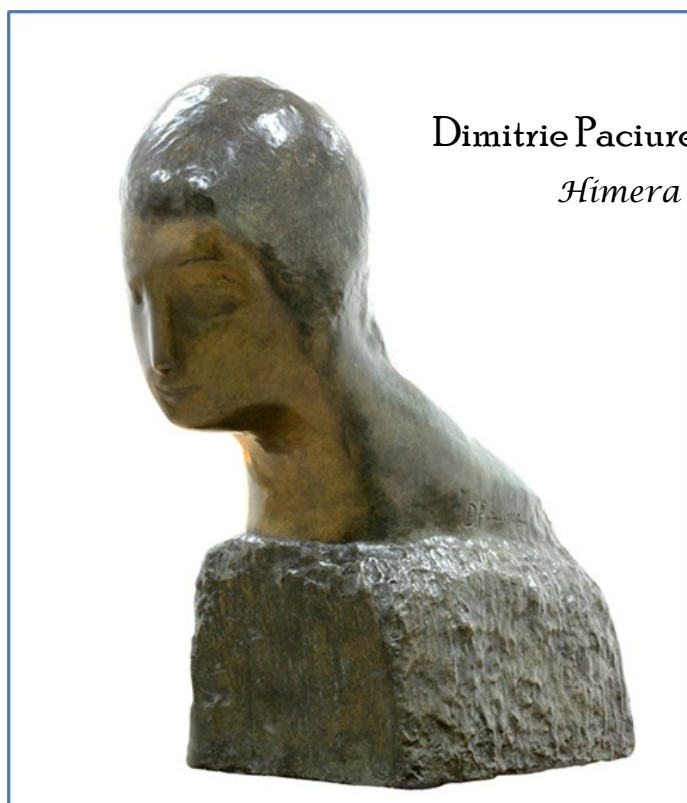
Ne întoarcem la casa noastră, în fascinanta Dobroge, și, vizitând acest minunat aeroport al artei cu destinații uluitoare, emanând forța și esența culturii naționale, putem să o redescoperim în adevărata ei splendoare.

Chiar tu, ca vizitator și privitor al ei, prin impresiile și emoțiile tale, ajungi la o relație personală cu opera de artă... Sunt comori ale imaginației autorului și ale experienței tale subiective totodată.

Muzeul despre care vreau să vă vorbesc este un astfel de juvaier ascuns.

A fost întemeiat în Topalu, locul său de naștere, de către doctorul Gheorghe Vintilă, un mare colecționar care a adunat și a lăsat apoi moștenire comunei sale, la data de 27 august 1960, un uluitor ansamblu de 228 de lucrări de artă grafică, pictură și sculptură, pe care a reușit să le achiziționeze ca urmare a desființării multor colecții importante în cel de-al Doilea Război Mondial. Ele sunt expuse în actualul muzeu, alături de fotografii și documente care i-au aparținut ctitorului. Acestui iubitor al artei și frumosului îi datorăm și cele 47 de opere donate Muzeului de Artă Constanța în 1969, ca urmare a răsunătorului succes al colecției expuse anterior la Topalu.

Tezaurul plastic de la Topalu cuprinde lucrări de referință ale marilor artiști români din perioada modernă și contemporană, ca pictorii Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian, Sava Henția, Constantin Artachino, Nicolae Dărăscu, Iosif Iser, Camil Ressu, Alexandru Ciucurencu, Octav Bancilă, alături de Theodor Pallady, Nicolae Tonitza, Francisc Șirato, pe care colecționarul i-a cunoscut personal. De asemenea, sunt expuse sculpturi ale artiștilor Ion Jalea, Dimitrie Paciurea și Oscar Han, prieten apropiat cu doctorul, cel care i-a creat bustul aflat astăzi pe mormântul său din curtea casei părintești.

Dimitrie Paciurea
Himera apei

Numele muzeului provine de la cel al părinților lui Gheorghe Vintilă, Dinu și Sevasta Vintilă, ambii învățători, cei care i-au insuflat pasiunea pentru cultură, contribuind totodată la dezvoltarea comunei, și a căror casă este în prezent sediul muzeului. Admirator devotat al Dobrogei, al istoriei și al artei românești, doctorul Gheorghe Vintilă a cumpărat fiecare operă din proprie inițiativă, cheltuindu-și toți banii pe care îi avea.

Nu pentru fală, din mândrie sau ambiție trufașă s-a dedicat acestui țel, ci din dragoste pentru artă și viață. Nu era un om rece, pragmatic și interesat de avere, ci un idealist plin de pasiune.

Colecția pe care a alcătuit-o uimește atât prin mărime (pe care nimeni nu o bănuia și care a produs un șoc în lumea culturală), cât și printr-un deosebit bun gust. Frumosul a fost pasiunea care l-a ghidat pe doctor de fiecare dată când a cumpărat un tablou. Trebuia ca acesta să-l inspire, să-i desfete și să-i pătrundă sufletul, mișcându-i inima până la fascinație. Uneori nu putea dormi, gândindu-se la un tablou pe care și-l dorea.

Odată ce a fost dezvăluită colecția prin expunerea ei la Topalu, a fost intens râvnită de alte muzee, însă colecționarul nu a vândut-o, ci a donat-o comunei natale. Acest gest altruist izvorât din dorința de a le reîntoarce simbolic părinților săi bunătatea și susținerea de care au dat dovadă, de a onora satul părintesc și pe oamenii săi, i-a dat împlinire sufletească și sentimentul că și-a îndeplinit destinul.

Arta nu este deosebită doar ca obiect al creativității vizuale și imaginative, prin renumele autorului său, ci și prin colecționar, cel care reușește să creeze o realitate estetică particulară integrând fiecare tablou, combinând operele, mereu atent la emoțiile sale, la stilistica de ansamblu și la înlănțuirea imaginativă.

„Cel mai mare muzeu rural din Europa”, cum numea criticul și istoricul de artă Luiza Barcan Muzeul din Topalu, recunoscând imensa însemnătate a colecției, este un spațiu de mare valoare culturală și estetică și de impresionant rafinament artistic.

De-a lungul timpului, muzeul a căpătat un renume și în calitate de instituție culturală educațională, alături de Muzeul de Artă Constanța, prezentând un interes deosebit atât pentru instruirea tinerilor în general, cât și pentru specialiști sau pasionați de artă.

Cele două muzee de stat au o legătură veche și puternică, nu numai pentru că fac parte din același ansamblu instituțional, muzeul din Topalu fiind înființat la un an după inaugurarea noului Muzeu de Artă Constanța, ci și pentru că se aseamănă prin istorie și lucrările de referință care fac parte din aceeași familie estetică și culturală, contribuția doctorului Vintilă la cele două colecții producând apropierea lor stilistică. Datorită donației făcute de Gheorghe Vintilă, numit apoi muzeograf principal de către primul director al Muzeului de Artă Constanța, istoricul de artă Florica Cruceru, în 1969, ambele colecții etalează, de exemplu, minunate peisaje din România sau pitoreasca atmosferă de la Balcic.

Fiecare muzeu este unic, iar arta este înțeleasă, desigur, în diverse moduri, fiind privită prin filtrul a numeroase criterii estetice. Însă, înainte de toate, arta este cel mai puternic mijloc de înălțare sufletească. Ea comunică, indiferent de privitor, ceva pe deplin uman, o speranță și o iubire pentru viață înălțătoare. Pe aceste culmi arzătoare ale existenței ne apropiem realmente de ideal, ne schimbăm sau întărim convingerile, căci arta are o putere înnoitoare explozivă. Este un mesaj nemuritor de la om la om, care nu mai necesită cuvinte.

De aceea fiecare instituție culturală deschisă publicului este o poartă către împlinire și progres. Nici nu vă pot spune ce importanță formativă a gândirii și spiritului are un muzeu ca cel de la Topalu, importanță amplificată de acțiunea

Jean Al. Steriadi
Ahmet Ali

uriașă a modelării fiecărui suflet care îi trece pragul. Acesta a fost și este scopul Muzeului „Dinu și Sevasta Vintilă”, care a supraviețuit în ciuda numeroaselor procese intentate de moștenitorii lui Gheorghe Vintilă pentru a trece colecția în proprietate personală. Există o adevărată piață a artei, ceea ce i-a redus semnificativ mesajul și influența.

În contextul proceselor desfășurate prima dată la Constanța, apoi la Galați și, în cele din urmă, la Curtea de Casație și Justiție din București, valoarea colecției a fost estimată la două milioane de euro. Dar opera de artă nu costă sume exorbitante doar pentru că cineva a stabilit asta. Ea valorează atât pentru că exprimă ceva, nu este doar un bun comercial, un pion în jocul afacerilor și al profitului. Acest mesaj a fost suficient de convingător susținut în instanță de reprezentanții instituției încât muzeul să nu dispară, iar colecția să rămână în patrimoniul public. Prin scrisorile trimise Curții de Casație și Justiție, s-a exprimat deplina recunoștință față de gestul admirabil al doctorului Vintilă, pentru tezaurul istoric și cultural dăruit, pentru recunoașterea și dezvoltarea comunei sale natale și îmbogățirea patrimoniului românesc de artă.

În prezent, Muzeul „Dinu și Sevasta Vintilă” este în continuare recunoscut și valorificat la nivel național. Acesta se bucură de o incredibilă popularitate, lucrările de artă aflându-se atât în muzeu cât și în expozițiile temporare din țară, cum ar fi cel de la „Art Safari”. Fiind mic, el nu poate găzdui în același timp toate operele, așa că, în funcție de sezon, sunt expuse diferite colecții.

Câteva detalii finale. Dacă vă gândiți să vizitați muzeul, trebuie să știți că drumul către Topalu este destul de lung, între 1h și 30 min. și 2h. Dacă ajungeți acolo, vă recomand să vizitați și **Cetatea Capidava**, aflată la doar 7 kilometri depărtare. Nu este pe deplin restaurată, doar o porțiune a ei fiind scoasă de sub pământ și vegetație și refăcută. Peisajele care o înconjoară sunt

însă minunate, în apropierea cetății curgând Dunărea, iar băile romane sunt deschise vizitării fără taxă de intrare. Este într-adevăr o călătorie fascinantă, însă și obositoare. Încarmați-vă cu muzică bună și prieteni de nădejde! Alături de cineva drag, poate deveni o experiență cu adevărat memorabilă.

CEL MAI MARE MUZEU RURAL DIN EUROPA

LUIZA BARCAN

Cât despre muzeu, acesta este deschis de miercuri până duminică, de la 10 la 18 în sezon și de la 09 la 17 în extrasezon.

Vă recomand să accesați site-ul muzeului și muzee-delasat.ro, unde găsiți toate informațiile necesare. Tot pe site-ul muzeului găsiți și un tur interactiv 3D, alături de câteva videoclipuri explicative.

Și un îndemn:

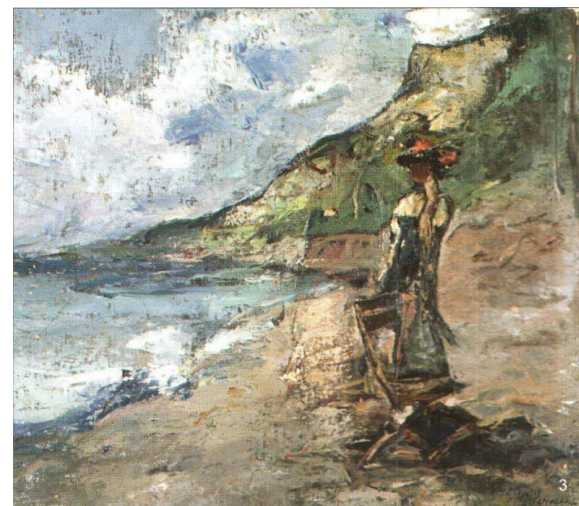
Vizitați cât mai multe muzee și învățați să prețuiți arta!

Nicolae Grigorescu - Ciobănaș

Nicolae Tonitza - Geamie în Balcic

Gheorghe Petrascu - Femeie privind marea

DIANA MARIA BĂNU, CLASA A XI-A E

Margini Dizolvate

De la un timp, îmi privesc viața ca dintr-un balon plutind deasupra capului meu, sensibil la orice pală mai puternică de vânt și intimidată de crengile ascuțite ale copacilor care m-ar putea sparge, lăsându-mă astfel pierdută de corp. Acest corp, corpul „meu”, de care sunt legată printr-o panglică subțire, roz, fragilă, îmi creează, până la urmă, un simț al identității, al apartinerii la o anumită categorie: om.

Deși doar de curând a devenit un sentiment repetitiv, la care mă întorc tot mai des, îmi amintesc anumite episoade asemănătoare de acum câțiva ani. În timp ce vorbeam, capul, mâinile și picioarele îmi deveneau ușoare, gata să își ia zborul și să mă lase cu propoziția rostită doar pe jumătate, de parcă izvorul cuvintelor adevărate a secat brusc. Realitatea devenea un vis, în care mă plimbam fără scop, fără cap, fără emoție. Mult timp am trecut cu vederea această senzație ciudată, care mă înstrăina de tot ce știam a fi „real”, sperând să dispară de la sine. Deseori chiar așa se întâmpla, dar amintirea acelor momente derutante m-a făcut să mă întreb dacă mai există cineva care să treacă prin aceleași stări. Poate că totul se întâmplă, de fapt, doar în imaginația mea.

După o simplă căutare pe Mereu-Salvatorul-Google, am înțeles că acest lucru ar fi exclus (și chiar de aici vine salvarea, dar despre asta vorbim mai târziu).

Derealizarea și depersonalizarea sunt două tulburări disociative care se caracterizează prin pierderea contactului cu mediul înconjurător, respectiv cu propria persoană.

Te poți simți detașat de corp, de gânduri și de propriile acțiuni, devenind un simplu observator al vieții tale. Percepi tot ce te înconjoară ca fiind ireal, ca într-un vis sau ca într-un film din scenariul căruia nu poți evada. Ca să mă înțelegi mai bine, voi recurge la o comparație uzuală și cât se poate de banală, dar sugestivă: asimilează-ți corpul și întreaga persoană cu o casă în care trăiești de când te-ai născut. Ei bine, depersonalizarea poate face ca această casă să pară închiriată temporar de un străin. O casă în care nu mai știi crăpăturile din pereți și nici unde scârțâie podeaua. O casă a amintirilor surde ale copilăriei. O casă a ecurilor.

Majoritatea persoanelor care se confruntă cu aceste tipuri de tulburări suntem chiar noi, adolescenții. Deși cauzele dezvoltării acestora nu sunt încă bine cunoscute, este ușor de imaginat faptul că anxietatea și stresul asociate perioadei de continuă schimbare și formare a personalității pot doar contribui la o stare de îndoială și dezorientare. Pentru unii, aceste tulburări se manifestă prin episoade scurte, în timpul cărora „marginile” corpului lor par să se dizolve, iar tot ce era limitat de acestea se scurge, se omogenizează, pierzându-se printre alte obiecte fără margini. Iar apoi, ca și cum în acea mare involburată de materie vie ar exista doi poli de magnet de același fel, corpurile se resping și se scufundă înapoi în propriul contur. Pe de altă parte, unele episoade sunt lungi. O persoană se poate simți deconectată

de sine timp de săptămâni, luni sau ani, interval în care se obișnuiește cu lipsa unei identități prin „dizolvarea marginilor” sale, dar este conștientă de faptul că ceea ce simte este atipic.

Într-o zi, scrollând pe TikTok, am dat de o persoană care descria perfect aceeași evadare involuntară din realitate pe care am ajuns să o cunosc destul de bine. Deși prima mea reacție a fost una de scepticism (*Vă rog, nu mai luați de bun tot ce auziți pe TikTok!*), citind comentariile mi-am dat seama că tocmai găsisem un nume pentru ceea ce trăiam. Am fost ușurată că nu eram singură, nu m-am mai simțit atât de fragilă și asta mi-a oferit alinare. Astfel am învățat că cel mai bun lucru pe care îl poți face în această situație este să vorbești deschis despre ceea ce simți. Odată cu vulnerabilitatea, vin satisfacția și recăpătarea încrederii în sine. Un obstacol impus de zidurile propriei conștiințe nu te va face niciodată mai puțin om, mai puțin demn de a avea acel spațiu sigur în care știi că ești ascultat.

Cu toții ajungem să ne întrebăm dacă lumea în care trăim este cu adevărat reală. Oare totul este o simulare? Oare tu ești singura ființă cu conștiință? Ești chiar tu, Truman?

În încercarea de a găsi nu neapărat o explicație, cât un strop de speranță și consolare, îți propun următorul paradox: Dacă un copac cade într-o pădure fără a se afla nicio persoană în preajmă, va face el zgomot?

MIKROS.

VIAȚA DE SUB LENTILĂ

ANDREEA LILIANA PAVEL
CLASA A XI-A F

Întrebarea de mai sus îi pune pe gânduri pe mulți filosofi, fizicieni și chiar oameni simpli care se confruntă cu descifrarea lumii inobservabile, acea lume care este, de fapt, esența înțelegerii a ceea ce noi considerăm a fi real.

Răspunsul ar fi că nu, copacul nu va face niciun zgomot atâta timp cât în apropierea lui nu există nicio ureche care să îl audă. Sunetul este prin definiție senzația produsă asupra organului auditiv de către vibrațiile materiale ale corpurilor și transmise pe calea undelor acustice. Așadar, dacă nu există urechi care să audă... nu există zgomot. De bun simț, nu? Ce am vrut să spun prin fraza de mai sus este faptul că lumea devine reală prin tine, prin cel care o percepe, tocmai prin universul labirintic al minții tale.

Cum se depășește *tulburarea disociativă a derealizării*? Pe lângă purtarea unor conversații deschise (nu numai de cei dragi, ci și cu un expert) și înțelegerea acestui paradox, un prim pas spre vindecare este să accepți acele sentimente, mai degrabă decât să te pierzi în ele, încercând să găsești ieșirea. Agață-te de senzații, gusturi și mirosuri, de orice îți face corpul să simtă. Deși motivul este neclar, muzica este lucrul care mă aduce de cele mai multe ori cu picioarele pe pământ. E curios cum muzica, ceva atât de necesar și totuși lipsit de sens în fața celorlalte nevoi vitale, te reconectează cu viața.

Dacă ai citit până aici tot ce mintea mea a putut traduce în cuvinte despre această experiență și nu ești convins, nu pot să te condamn. Mie însămi îmi este greu să accept lucrurile așa cum sunt, faptul că nu voi ști niciodată dacă măcar un strop din ce am scris în acest articol este autentic. Am încercat să găsesc cuvintele potrivite pentru a descrie ceva atât de abstract, dar adevărul este că fiecare persoană are o umbră, o teamă ascunsă în spatele scântei care ne face să ardem, să ne permitem să existăm.

Așa că tot ce ne rămâne de făcut este să strângem de pe jos firul gândurilor noastre, marginile corpurilor lăsate în urma furtunii și să le dăm altă formă, să ne jucăm cu ele sau să le mestecăm printre măsele până devin un nou EU, un nou TU.

Există o idee preconcepută despre cele mai durabile și fascinante, din punctul meu de vedere, microorganisme care au existat și vor exista vreodată pe planeta noastră: **bacteriile**. Ele ne apar ca fiind un rău de care trebuie să scăpăm neapărat dacă vrem să fim sănătoși. Încă din copilărie, adulții din jurul nostru ne învață să ne protejăm de „răufăcătoarele bacterii” care se țin după noi tot timpul, încercând să ne îmbolnăvească. Ultimii ani ne-au transformat în apologetii mediului aseptice. Ne dorim ca totul să fie perfect curat, fără contaminări, astfel că, pentru a elimina orice risc de îmbolnăvire, s-a creat o enormă industrie a dezinfectanților. Bacteriile sunt, în concepția comună, principalul responsabil pentru suferințele noastre fizice. Chiar așa să fie? Ce știm, de fapt, despre bacterii?

Să recapitulăm. Bacteriile sunt microorganisme unicelulare ce aparțin regnului „Monera” și prezintă anumite trăsături specifice, precum lipsa diferențierii nucleului (nucleul nu are o membrană specială care să îl separe de restul celulei), absența organelor celulare și, în general, o organizare simplă și primitivă, în comparație cu celelalte organisme vii. De asemenea, acestea trăiesc ABSOLUT PESTE TOT, de la sol, pietre, gheață arctică, la tegumentul animalelor, având un rol extraordinar în menținerea echilibrului vieții sub orice formă s-ar găsi ea. Regnul „Monera” reunește o multitudine de organisme cu aceleași trăsături structurale, dar care diferă prin mici particularități funcționale. De aceea, bacteriile reprezintă cea mai diversificată și, totuși, unitară categorie de organisme.

Ce le face atât de speciale? Păi, magia acestor organisme vine chiar din simplitatea structurii și funcției lor, care atrage după sine și o nevoie minimală de condiții necesare supraviețuirii. Au nevoie doar de apă și de orice tip de hrană, de la cele mai variate substanțe organice, precum plasticul, la substanțe anorganice, ca H₂S. Spațiu vor avea oricum, ținând cont de cât de mici sunt, iar temperaturile extreme nu le deranjează deloc.

Deși majoritatea dintre noi le asociază cu declanșatorii anumitor boli, puține sunt speciile patologice de bacterii, în comparație cu numărul celor care fac să funcționeze lumea din jur. Spre exemplu, se estimează că în organismul uman numărul bacteriilor îl depășește pe cel al celulelor umane de aproximativ 10 ori.

Funcțiile lor sunt studiate încă de la fondarea bacteriologiei ca știință; cu toate acestea, nu este pe deplin clară influența lor asupra metabolismului uman. Știm că ele joacă un rol important, variind de la o cavitate a corpului la alta: cele din limfă și sânge asigură menținerea valorilor constante ale acestor umori și susțin imunitatea, bacteriile din cavitatea bucală, care sunt și cele mai numeroase, asigură un Ph constant, ca și cele din intestinul subțire și gros. Studiile recente arată că există o corelație foarte importantă între diferite maladii și metabolismul bacteriilor cu care ne împărțim trupul. De exemplu, în cavitatea bucală se află mai multe bacterii ce mențin echilibrul microbiomului oral (ecosistemului gurii). Acestea contribuie la digestie, protejând împotriva anumitor infecții. Totuși, în momentul în care apar dezechilibre la nivelul acestui ecosistem, bacteriile pot contribui la dezvoltarea diverselor afecțiuni, atât în cavitatea bucală, unde pot influența dezvoltarea cariilor, cât și în tractul respirator, unde, în lipsa unor bacterii protectoare la nivelul gurii, se pot dezvolta infecții.

Deși sunt obiectul permanet al cercetării, bacteriile rămân un mare mister științific. În evoluția lumii vii, apariția celulei EUCARIOTE (din greacă eu – ‘adevărat’, caryon – ‘nucleu’), cu nucleul învelit într-o membrană, reprezintă un salt evolutiv incredibil de la simpla organizare a celulei PROCARIOTE (din greacă: pro – ‘înainte’, caryon – ‘nucleu’), în care materialul genetic plutește în interiorul celulei. Încă nu este cunoscut fundamentul științific al acestui salt, nici mecanismele prin care a avut loc, dar cert este că el a jucat un rol foarte important în dezvoltarea lumii vii. Pe de altă parte, pe lângă intervenția pe care o au în menținerea echilibrului biochimic, bacteriile stau și la baza a două procese fundamentale și complementare, importante atât din punct de vedere științific, cât și pentru societate:

FOTOSINTEZA ȘI RESPIRAȚIA. Fără fotosinteză nu ar fi posibile unele industrii de care depinde civilizația actuală, cum sunt industria agricolă și cea silvică. În interiorul tuturor celulelor din plante există organite celulare numite *cloroplaste* care, cu ajutorul pigmentilor verzi, produc substanțe organice, în principal glucide, ce sunt generate doar de plante, pornind de la apă și dioxid de carbon. Astfel îi sunt furnizate omenirii hrană și materie primă pentru diverse domenii de activitate.

În opoziție cu fotosinteza este respirația, realizată de *mitocondrii*. Aceste organite celulare existente în toată lumea vie au un rol foarte important la nivelul organismului, rol ce constă în furnizarea energiei necesare tuturor proceselor celulare, pornind de la substanțe organice.

Sediile acestor două procese complementare au o structură complexă, foarte asemănătoare cu cea a unei bacterii obișnuite. Bazându-se pe această asemănare, cercetătorii au elaborat teorii conform cărora bacteriile capabile de desfășurarea acestor două procese au realizat *simbioze* (relații în care două organisme formează unul nou, cu scopul de a se ajuta reciproc) cu alte celule eucariote, transformându-se astfel în cloroplaste și în mitocondrii. Însă modul de formare a acestor organite rămâne încă o enigmă pentru cercetători!

Așadar, fie că vrem sau nu, ne place sau nu, bacteriile fac parte din viața noastră, uneori fiindu-ne la fel de necesare precum apa sau oxigenul.

Lumea vie ne dezvăluie mereu câte ceva miraculos în fiecare organism, iar pentru noi, cei pasionați de cercetare, important este să avem instrumentele necesare să le observăm și să le înțelegem.

Intr-o lume lipsită de dragoste, un sărut este un act de rebeliune. Privim oceanul sec al iubirii cu zâmbete îndoliate, inconștienți de faptul că exact acesta este motivul pentru care viața nu ne mai pare un basm, iar tot ceea ce se află în jurul nostru nu mai este de mult o casă de păpuși.

CENZURAREA IUBIRII

ALESIA PĂCURĂRU

A dispărut de atât de mulți ani... Noi am alungat-o! La fel de bine ne-am priceput să desfigurăm visurile copiilor, părăsindu-i într-o lume rigidă, pustie, prin care mășăluiesc mii de *huri* mecanice, umanoizi care încearcă să prevină prelingerea, prin rănile carcasei lor metalice, a inimii topite, lipsite de iubirea care să îi traseze conturul. Vor încerca să te convingă să îți îngropi sentimentele, însă, dacă ele vor fi înmormântate în același pământ din care ai fost creat, nu devii etern prin iubire?

Iar tu, copilul cu ochi mari și mâini fragile, ținând un suflet și un felinar, înaintând prin semiobscuritatea arterelor unor roboți, vei încerca să readuci la viață ceea ce ei au ucis în mod deliberat.

Criminalii dragostei au decis că dorințele tale construiesc o utopie. Că trebuie să fii satisfăcut doar cu un strop din râurile iubirii, că apele ei nu ne sunt menite nouă, că nu avem dreptul să cerem mai mult și că acest mai mult nici nu există. Apoi, crezând că au învins, îți vor reproșa că nu iubești și că nu ești iubit... Fiindcă nu te mulțumești cu puțin.

Atunci, spune-mi, de ce să mă sacrific în numele dragostei, dacă ea a pierit încă de la început?

Dar poate că undeva, într-un colț de lume, reflectând în banca unei clase de liceu, un tânăr își dorește să iubească. Enigmatica lui existență este privită cu ochi bănuitori și receptată cu ostilitate, fiindcă el simte cu adevărat

vibrația unui sărut, curajul său de a simți crescând direct proporțional cu numărul fâșiilor de cenzură cu care este legat. Ocrotindu-și simțirea în poeme, sub cupola de cerneală, cu fiecare răzvrătire nuanțată pe pagini, un critic literar râde în batjocură, iar tânărul îl sfidează, spunându-i:

Suntem martorii unei epidemii globale de dragoste pierdută.

Crezi că nu știu că încerci să suprimi manifestările a tot ceea ce înseamnă afecțiune? Rușinea în armura ironiei nu ne va aduce sentimentele înapoi. Îmi ceri să scriu despre ceva mai... adecvat, să nu închin altar frivolității. Sigur, însă pentru asta gemetele de neputință ale celor întemnițați în pustiul iubirii trebuie să se oprească, iar pentru a înceta, oamenii trebuie să cunoască mângâierea.

Ei nu știu să îmbrățișeze și nu îi va învăța nimeni.

Există în amalgamul modalităților de exprimare a romanticului o simetrie desăvârșită, axe trasate perfect, îmbinări aproape ireale. Nu rămâi frapat de perfecțiunea împletirii degetelor a doi „străini”? De buzele lor care își găsesc culcuș în curbările corecte? Nu este incredibil cum azurul nesfârșit al unor ochi, picând în profunzimea unei priviri castanii, este precum bolta prăbușită pe pământ?

O, tu, rătăcitor al cenușiilor meleaguri, al cugetelor înnegrite, cum poți crede că toate acestea sunt elemente ale unui tango vulgar? Și cum aș putea ca eu să nu le las să trăiască și pe hârtie?

Nu este tardiv să ne schimbăm; speranța sălăsluiește în acel sărut de care ne este atât de teamă, căci noi încă scriem, încă ne îndrăgostim, încă iubim.

VIAȚA SE CERE TRĂITĂ, GÂNDITĂ, SCULPTATĂ

EMA APOSTOL, CLASA A XI-A C

Într-o duminică friguroasă, după alte duminici din toate anotimpurile, mirciștii clubiști din „Conspirația culturii” se întâlnesc în Cabinetul de română pentru a-și deschide, încă o dată, mințile spre literatura universală. Cartea discutată, o capodoperă a secolului trecut, un roman ca o poezie lungă, în care cuvintele se leagă prin firisoare aurii și peste care Frumosul domnește ca peste cel mai bogat regat, îi fascinează pe toți. Vorbim, firește, despre *Narcis și Gură-de-Aur*.

Herman Hesse, laureat al Premiului Nobel în 1946, cunosător al vieții monahale, scrie un roman despre viață și moarte, despre artă și știință, despre suflet și spirit, despre viața instinctuală și asceză. Avem de-a face, așadar, cu un roman al contrastelor, deasupra cărora se arcuiește un fel de destin comun a doi oameni.

În primele lui pagini, suntem invitați să aruncăm o privire sfioasă în mănăstirea Maria-bronn, unde tânărul Narcis își începe noviciatul și unde este adus Gură-de-Aur, un băiat chipșeu, strălucitor, spre a fi școlit în spirit călugăresc. O mare și stranie prietenie se înfiripă între ei, între băiatul întunecat, gânditor, și cel luminos, visător; o prietenie care îi dezvăluie lui Gură-de-Aur imaginea pierdută și uitată a mamei.

Prietenia cu Narcis îi arată că marea lui chemare nu este viața monahală, ci viața însăși.

Gură-de-Aur pleacă din mănăstire și întreprinde o călătorie a voluptății, dar și a suferinței. Pribeghește din femeie în femeie, iubește, descoperă arta, sculptura, trăiește plenar, în deplină armonie cu simțurile sale.

Dar, în același timp, rabdă de foame, de frig, doarme sub cerul liber, complet expus dușmanilor, și privește moartea în față: e nevoit să ucidă și să-i privească pe cei din jurul său murind, secerăți de coasa cumpлитеi ciume bubonice.

Gură-de-Aur observă frivolitatea și efemeritatea vieții umane, cât de trecătoare și cât de insignifiantă este în comparație cu uriașul dans al lumii. Conștientizarea damnării umane aduce o anumită disperare, o dorință nebunească de a trăi cât încă este posibil.

Dar toată această plenitudine senzuală, toată această vitalitate a tânărului nu ar însemna nimic fără arta lui.

Căci, dacă nu extrage ceva din experiența frenetică a vieții, dacă nu lasă ceva în urmă, cum ar putea afirma că a trăit, că a simțit, că a iubit?

Ființa mamei i se revelează puțin câte puțin prin fiecare experiență și Gură-de-Aur vede în ea nu doar ce este frumos, luminos, nu doar viața și dragostea, voluptatea și fericirea; în imaginea mamei găsește, ascunse de voaluri străvezii, splendide, și tot ce este îngrozitor, frica și poftele trupului, întunericul de nepătruns, întregul dans macabru al vieții și al morții.

După toate cele spuse, cititorii s-ar putea întreba de ce cărturarul rațional este numit Narcis, în timp ce artistului și hedonistului i se spune Gură-de-Aur. Cei doi, grămăticul orgolios, pentru care elina sa e mai importantă decât tot ce-i viu în lume și acest copil dragălaș al naturii, cu ochi atât de senini, cu o putere uimitoare de a iubi, par a fi numiți invers. E și aici una dintre subtilitățile lui Hermann Hesse. Fiecare dintre eroii săi trăiește în completarea celuilalt și fiecare are înăuntrul său arhetipul celuilalt. În final, vedem cum rolurile se schimbă, cum Narcis ajunge să-și iubească prietenul – *dacă totuși știu ce este iubirea, atunci fie ți-o datorez*, mărturisește el – și cum Gură-de-Aur asumă și practică arta ca pe o cale de spiritualizare, de mântuire dumnezeiască și împlinire umană.

Un roman despre experiențe profunde și transformatoare, despre iubire în toate formele ei și... despre artă. Ele formează un tot care dă plenitudine trăirii, căci, după cum descoperă și Gură-de-Aur, doar cu litere și cu vorbe nu se poate spune nimic.

Vă invităm cu căldură să citiți acest roman scris de un genial slujitor și apărător al artei. Căci nimeni nu ne poate contrazice când îl vom compara pe Herman Hesse cu un cavaler medieval care-și așază sabia în fața Artei.

PÂNĂ LA STELE ȘI MAI DEPARTE

BOGDAN ȘTEFAN PĂVEL
CLASA A XI-A A

DE VORBĂ CU

OLIMPICUL INTERNAȚIONAL **GEORGE PRODAN**

Fiecare tânăr fost mircist performant are câte o poveste din care noi și viitoarele generații ne putem inspira pentru a ne atinge adevăratul potențial.

Unul dintre aceștia este **George Prodan**. Datorită pasiunii lui pentru fizică, astrofizică și astronomie, a reușit să obțină numeroase distincții pe plan național (Mențiune la ONF 2017) și internațional (Medalie de argint la Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică 2018 și Mențiune onorabilă la Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică 2017).

Activitatea lui George în CNMB nu s-a terminat însă la finalul studiilor sale. Anul trecut a revenit pentru a-i ajuta pe elevii din clasele a XI-a și a XII-a să obțină rezultate cât mai bune la Olimpiada de Fizică.

Dar... puteți afla mai multe despre George prin intermediul răspunsurilor sale din dialogul pe care l-am purtat peste vară.

B.Ș.P.: *Ai absolvit Colegiul „Mircea” în 2018 și te-ai impus printre numele de referință ale performanței la olimpiadele școlare. Noi, actualii mirciști, suntem interesați să te cunoaștem mai bine. Deci, ce ne poți spune despre tine?*

G.P.: Într-adevăr, am absolvit în 2018 și acum, la vârsta de aproape 25 de ani, chiar dacă am terminat studiile predoctorale, încă sunt o fire curioasă și zi de zi încerc să descopăr lucruri noi, să explorez lumea și să mă cunosc mai bine ca persoană. Deci, așa, pe scurt, ar fi greu să zic ceva spectaculos despre mine. Să zicem că am rămas aceeași persoană ambițioasă, implicată în ceea ce face și consecventă.

B.Ș.P.: *Atât în activitatea ta din liceu, cât și în cea de după terminarea acestuia se remarcă un interes deosebit pentru fizică, astrofizică și astronomie. Ce te-a făcut să iubești aceste domenii?*

G.P.: De când eram în școala primară adoram matematica și științele exacte

în general. Toate acele exerciții, fenomene despre care citeam, le vedeam pe toate ca pe mici puzzle-uri, pe care pur și simplu îmi plăcea să le rezolv. Însă am avut norocul să am și profesori provocatori, care să mă motiveze, iar asta este un plus enorm. Interesul meu pentru aceste domenii a crescut gradual, iar în liceu, când am descoperit astronomia, am știut ce vreau să fac în viitor. Acum îmi dau seama că nu a fost doar o fază de moment, deoarece am rămas la fel de dedicat și lucrez cu aceeași plăcere. Ce m-a făcut să aleg să fac asta... sincer, nu știu. Chiar a fost o alegere pe care am făcut-o din instinct și nu regret nimic.

B.Ș.P.: *Sunt convins că pentru a obține rezultatele atinse de tine a fost nevoie de foarte multă muncă. Ce timp alocai zilnic pregătirii și cât timp liber aveai? Sunt curios să știu cum ți-l petreceai în perioada liceului.*

G.P.: Este de muncă, într-adevăr. Nu puteam merge la olimpiadă

INTERVIU - GEORGE PRODAN

cum mergeam apoi la examenele de la facultate (i.e. cu motto-ul 99% talent și 1% muncă). La olimpiadă, să zicem că e cam 50% cu 50%, deoarece sunt mulți competitori foarte buni.

Mi-am dat seama de asta singur, deoarece în clasa a XI-a am început să mă pregătesc mai din timp pentru olimpiadă, adică de prin octombrie-noiembrie. Îmi făceam singur un fel de programă și mă organizam ca în fiecare săptămână să lucrez dintr-un anumit capitol. Ca timp, veneam acasă după liceu și cam 2-3-4 ore lucram, cât timp simțeam eu că sunt productiv. În weekend-uri încercam să mă relaxez.

Aveam timp liber suficient, mai ieșeam prin oraș, îmi plăcea și încă îmi place să înot, jucam jocuri video cu prietenii, vizionam seriale etc. Din clasa a XI-a am fondat și Cercul județean de astronomie, cu doi prieteni, Hakan Calila și Andrei Popa, iar o parte din weekend-uri o petreceam și acolo, cu drag.

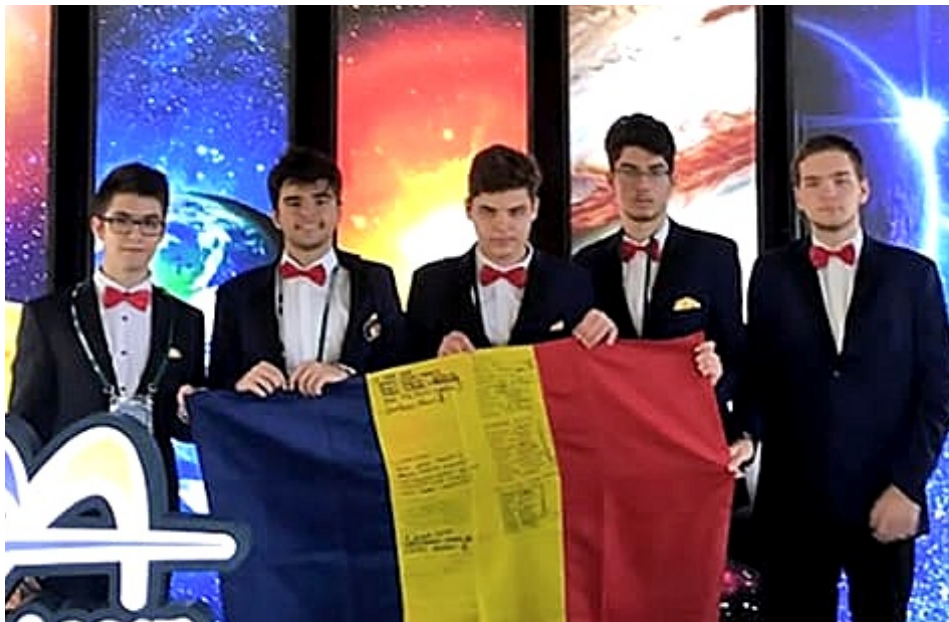
B.Ș.P.: Mulți dintre noi, chiar dacă și-o doresc, nu vor ajunge niciodată la o olimpiadă internațională. Cum ai descrie experiența participării la o competiție de un asemenea nivel?

G.P.: A fost intensă și competitivă pe toate planurile. Am avut norocul să particip la două ediții ale Olimpiadei Internaționale de Astronomie și Astrofizică, una în Thailanda și una în China. În ambii ani am avut aceleași emoții atunci când fluturam împreună cu colegii steagul țării noastre la festivitățile de deschidere și premiere. Am cunoscut persoane de pe tot Globul, lucru care mi s-a părut incredibil atunci. Pot spune că au fost printre cele mai frumoase experiențe pe care le-am avut în liceu.

B.Ș.P.: Ai făcut parte dintr-o generație pe care mulți o descriu ca fiind „de aur”. A fost una dintre perioadele când liceul nostru a avut printre cele mai bune rezultate. Crezi că existau atunci mai multă determinare, motivație sau presiune pentru obținerea unui rezultat academic excepțional?

G.P.: Nu am urmărit rezultatele liceului după ce am absolvit. Nu sunt de părere că ar exista un anumit factor care să-i motiveze pe elevi pentru olimpiade, ci un cum de factori. „Mircea” oferă oportunitatea de a excela prin profesorii dedicați și resursele adecvate, însă motivația și determinarea trebuie să vină din interiorul fiecărui elev.

Mi se pare mult spus „de aur”. Există elevi foarte buni și talentați care nu participă la olimpiade. Excelența academică nu se măsoară mereu în numărul de medalii obținute la olimpiade. Sunt rezultate importante, într-adevăr, dar depinde mult și de circumstanțe.

Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică / Thailanda, 2017

B.Ș.P.: De mult timp îi și îndrumi pe elevii interesați de științe prin cursurile pe care le susții. Cum ți se pare interacțiunea cu tinerii din calitatea de profesor? Vezi acum diferit experiența ta ca elev?

G.P.: Anul acesta am fost „profesor” la Cercul de fizică al Fundației eMAG și chiar nu a fost o misiune ușoară. Evident, faptul că am fost și eu la olimpiade acum câțiva ani și sunt mai apropiat de vârsta cursanților a făcut să fie mai ușor pentru ei să interacționeze și să pună tot felul de întrebări, însă eu am simțit că aveam responsabilitatea aceasta pe umerii mei. Nu e ușor să lucrezi cu elevii olimpici, mai ales la fizică, o olimpiadă dificilă.

Trebuia să mă pregătesc bine, să fiu sigur că îi pot ajuta cât mai mult și tot nu simțeam că fac destul. Însă per total cred că a fost o experiență grozavă, interacțiunea cu ei a fost constructivă și am mai învățat și eu câte ceva nou de la lecție la lecție.

B.Ș.P.: Recent ai ținut în cadrul Colegiului „Mircea” un cerc de fizică pentru clasele terminale (a XI-a și a XII-a). Copiii pe care i-ai întâlnit sunt cei care și-au petrecut doi ani de școală... „acasă”, având cursuri on-line, din cauza pandemiei. Ai simțit că această criză globală a anilor 2020-2022 a lăsat urme? Generațiile de acum ți se par diferite de generația ta?

G.P.: Oarecum... În timpul pregătirii, mereu le făceam copiilor mici observații că greșesc la calcule, la chestii mai muncitorești. Și am observat acest lucru și în lucrările elevilor de la Olimpiada de Astronomie și Astrofizică, la care sunt membru în Comisia Centrală. Nu știu dacă e o urmă a perioadei de școală on-line sau, poate, văd eu lucrurile diferit din perspectiva profesorului. Totuși, ei înțeleg fenomenele foarte bine; nu mi s-a părut o generație de olimpici atipică.

B.Ș.P.: Mulți elevi vor găsi o sursă de inspirație în reușitele tale. Ce sfat le dai celor care ținesc către un rezultat bun la olimpiadă?

G.P.: Pasiunea este baza. Să faci ceea ce faci din plăcere. Apoi, consistența și o atitudine pozitivă fac diferența.

B.Ș.P.: Deși ai absolvit facultatea în București, o parte dintre studii le-ai făcut la Universitatea din Padova. De ce acolo? Ce diferențe ai remarcat între sistemul de învățământ din Italia și cel din România? Încotro i-ai îndruma pe licenții de azi?

G.P.: Am ales Padova pentru oportunitățile de acolo. Căutam un master mai flexibil, să îmi îmbunătățesc și cunoștințele pe partea de informatică/ inteligență artificială, deoarece, ca cercetător, sunt absolut necesare în orice domeniu. Am găsit în Padova un program de master care se numește „Physics of Data”. Mi-a plăcut foarte mult că puteam eu să îmi aleg ce cursuri vreau să fac, lucru pe care nu îl puteam face în România. Apoi, am observat că s-a pus accent pe practică și colaborare interdisciplinară – am avut multe proiecte în echipe și cred că a fost un lucru bun.

Dar ce mi-a plăcut cel mai mult a fost atmosfera de acolo. Fiind un master internațional, am avut colegi din diferite țări și am legat multe prietenii. Încă ne mai vizităm și după absolvire. Cu siguranță, recomand o astfel de experiență, dar nu pentru că „e mai bine decât în România”, ci ca experiență culturală.

B.Ș.P.: Fizica și astronomia sunt marile tale pasiuni. Totuși, ce alte preocupări mai ai?

G.P.: Multe. Mereu îmi place să încerc lucruri noi. De exemplu, în al doilea an de master am avut ocazia să fac cursuri de canotaj. Îmi place să călătoresc, să vizitez orașe și țări în care nu am mai fost și să le înțeleg istoria. Și, evident, după doi de ani de locuit în Italia, îmi place să gătesc tot felul de paste.

B.Ș.P.: Ești implicat într-o mulțime de proiecte. Cum reușești să le gestionezi pe toate? Cum arată o zi din viața ta?

G.P.: După cum a zis doamna profesoară de engleză când eram în clasa a XII-a: Timp este suficient, trebuie doar să-ți faci timp.

B.Ș.P.: De multe ori auzim în rândul tinerilor exclamația „Urâsc școala!”. Majoritatea își exprimă deschis dorința de a termina cât mai repede studiile. Mai târziu, însă, mulți dintre aceiași copii, deveniți adulți, vor să se întoarcă la școală și își amintesc cu plăcere de clipele petrecute pe băncile liceului. George, fie îți este dor de perioada când erai elev? Care sunt momentele din timpul liceului de care îți aduci aminte cu cel mai mare drag?

G.P.: Îmi e dor de olimpiade, de atmosfera de acolo. Olimpiada nu este doar despre o disciplină anume, este despre o întreagă comunitate care se formează și în care se leagă prietenii foarte strânse.

B.Ș.P.: Venind vorba de amintirile din timpul școlii, există un cadru didactic care te-a influențat în mod deosebit?

G.P.: Am încercat să fiu atent la toate orele și să învăț câte ceva de la fiecare profesor. Nu neapărat despre disciplina predată. Informațiile există, le găsim pe Internet sau întrebăm ChatGPT. Aptitudinile și modul de a gândi sunt mult mai importante. Cel mai mult timp l-am petrecut cu doamna profesoara de fizică Adina Dogărescu, deci probabil ea m-a influențat într-un procent mai mare.

B.Ș.P.: Sunt convins că și în prezent ai aceeași dorință de cunoaștere pe care o aveai și atunci când erai elev. Care ar fi cartea pe care ne-ai recomanda-o?

G.P.: ...Până mă decid, aveți timp să citiți cea mai apropiată carte.

B.Ș.P.: Trecutul și prezentul tău sunt strălucite. Ai avut o mulțime de realizări. Aș vrea, totuși, să știu ce planuri de viitor ai.

G.P.: Momentan, lucrez ca asistent de cercetare în cadrul misiunii spațiale „Hera” a Agenției Spațiale Europene. Mă ocup cu algoritmi care procesează datele ce vor fi achiziționate de una dintre camerele de pe satelit, sunt un fel de astroprogramator. Misiunea se va încheia în câțiva ani și mă voi concentra pe această temă la doctorat. Cam acesta este planul meu principal.

Viața lui George Prodan este fascinantă. Îi sunt recunoscător pentru timpul pe care mi l-a acordat în încercarea de a-l înțelege mai bine și, prin el, de a ne apropia de secretul performanței.

Unul dintre ele este să-ți găsești adevărata pasiune și să reușești să o transformi într-o carieră pe care o vei iubi.

Înregistrarea viselor o utopie tangibilă?

TUDOR DURDUMAȘ-BURTESCU, CLASA A X-A B

Somnul, o parte esențială a vieții noastre, ne consumă aproximativ 25 de ani din existență, circa o treime din durata medie de viață a omului (75-78 de ani), dintre care aproximativ 6 ani sunt dedicați tărâmului enigmatic al viselor. Cu toate acestea, misterul care înconjoară somnul și visele persistă, lăsându-i pe oamenii de știință în luptă cu întrebări fundamentale: De ce dormim și de ce visăm?

După decade de cercetare, răspunsurile rămân greu de găsit, iar înțelegerea noastră se limitează la necesitatea somnului pentru contracararea oboselii.

Visele, fugare, efemere, tind să scape memoriei noastre în câteva minute după ce ne trezim, dar atunci când ele persistă ne tulbură, ne preocupă și ne captivează imaginația, provocând speculații despre semnificația și scopul lor. În timp ce unii văd visele ca pe niște ferestre către suflet, alții resping orice interpretare nonfizicalistă, considerându-le doar efecte ale descărcării neuronilor în timpul somnului.

Progresele recente în materie de tehnologie ne-au adus, totuși, mai aproape de descifrarea complicatului fenomen oniric și a rolului său în viețile noastre. Perspectiva înregistrării viselor, prezentă cândva doar în sfera ficțiunii științifice, a devenit acum o posibilitate tangibilă. Experimente de pionierat, întinzându-se pe parcursul a zeci de ani, au pus bazele pentru decodificarea manifestărilor vizuale din vise.

Pentru a putea înțelege cu mai mare ușurință ce caută cercetătorii în proiectele lor de studiu, trebuie amintite etapele somnului:

1. Adormirea, stadiul 1, în care corpul începe să se relaxeze, ritmul cardiac încetinește, iar creierul începe să intre într-o stare de somnolență.

Această etapă este caracterizată de tranziția de la starea de conștiență la starea de somn.

2. Somnul ușor, stadiul 2, în care activitatea cerebrală încetinește. Aici apare un tip specific de activitate electrică cerebrală, numită „complexele K”, și încep să se manifeste undele Delta (unde cu frecvențe mai joase).

3. Somnul profund, stadiile 3 și 4, etape cunoscute și sub numele de somn lent, caracterizate prin dominanța undelor Delta în activitatea cerebrală. Este etapa în care corpul se reface, fiind dificil să trezești o persoană aflată în această fază a somnului.

4. *Rapid Eye Movement* (REM), etapă asociată cu visarea, are loc la aproximativ 90 de minute după adormire. În timpul somnului REM, activitatea cerebrală devine mai puternică, iar ochii se mișcă rapid sub pleoape. Musculatura este paralizată (cu excepția mușchilor esențiali pentru respirație și funcții vitale), iar visarea intensă are loc în această fază.

Etapale somnului se repetă în cicluri pe parcursul nopții, fiind esențiale pentru un somn odihnitor, deci pentru sănătatea și starea generală bună a organismului.

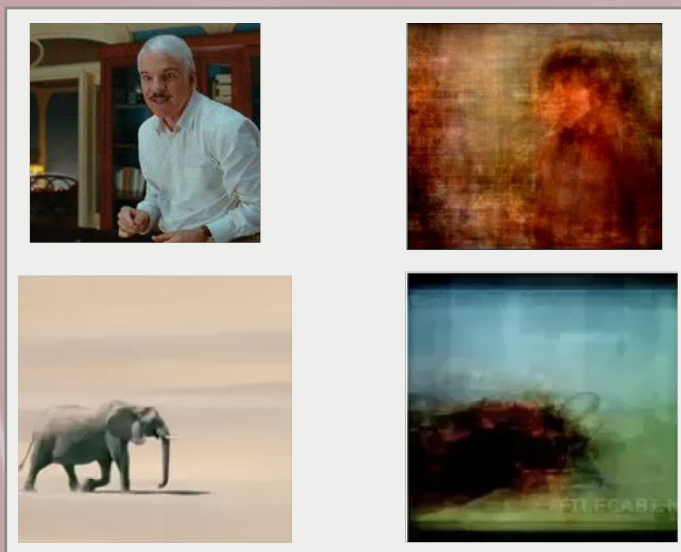
Studiile consacrate viselor s-au concentrat, desigur, pe etapa REM. Pe scurt, istoria derulării lor este următoarea:

În 1999 cercetătorii de la Universitatea Berkeley din California s-au angajat într-o încercare revoluționară, aceea de a decodifica semnalele din creierul pisicilor pentru a reconstrui ceea ce vedeau ele în timp real. Cu toată tehnologia rudimentară de atunci, rezultatele au fost remarcabile, sugerând potențialul de a privi în lumea viselor.

Studii ulterioare, cu subiecți umani, folosind tehnici avansate de imagistică precum fMRI (imagistică prin rezonanță magnetică funcțională), au propulsat înțelegerea noastră la un nivel mai înalt. Monitorizând activitatea creierului în timpul somnului și corelând-o cu stimuli vizuali, cercetătorii au efectuat pași semnificativi către reconstrucția conținutului viselor.

În 2011, cercetătorii au decis să meargă mai departe. Subiecții au fost plasați într-un RMN și creierul lor a fost monitorizat în timp ce le erau prezentate ore întregi de videoclipuri de pe YouTube. Videoclipurile erau scurte și diverse, iar activitatea creierului a fost înregistrată în timp ce subiecții le priveau. Apoi, folosind această activitate ca bază de date, cercetătorii au comparat activitatea creierului subiecților în timpul somnului cu videoclipurile, obținând astfel o imagine aproximativă a ceea ce subiecții visau. Treptat, acest proces a fost automatizat prin dezvoltarea unor software-uri specializate.

În imaginile de mai jos se regăsesc înregistrări realizate prin această metodă în 22 septembrie 2011. (Sursa: [youtube.com](https://www.youtube.com)). În stânga sunt imaginile prezentate subiecților, iar în dreapta, varianta lor reconstruită de activitatea creierului.

În 2013, cercetătorii din Kyoto, Japonia, au făcut o descoperire semnificativă, reușind să prezică fondul viselor subiecților cu o precizie de 60%. Folosind o combinație de EEG și MRI, cuplată cu algoritmi sofisticati, au decodificat semnăturile neuronale ale viselor și au înțeles mai bine persistența lor în memorie, analizând și interpretând în detaliu visele din etapele avansate ale somnului (în principal REM), vise ce devin rapid inaccesibile omului după trezire, dar și legăturile care se produc cu alte părți ale creierului.

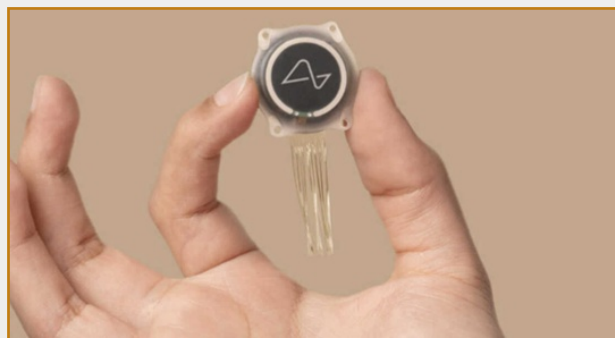
Drumul către captarea și experimentarea viselor în înaltă definiție este plin de provocări. Limitările tehnologice, considerațiile etice și complexitatea creierului uman reprezintă obstacole formidabile. Cu toate acestea, dorința de a pătrunde în adâncurile minții noastre, în misteriosul subconștient, alimentează ambiția de a continua explorarea și inovația în domeniu. Vizionari ca Elon Musk, cu inițiative precum *Neuralink*, își imaginează un viitor în care orice aplicație și utilizare a activității neuronale sunt posibile; printre ele, amintirile și visele ce pot fi înregistrate, stocate și chiar transferate.

Musk a prezentat lumii un proiect ambițios, care estompează granița dintre ficțiunea științifică și realitate. *Neuralink* este o companie fondată de bilionar, care își propune să dezvolte interfețe neuronale avansate pentru a conecta creierul uman la computere și alte dispozitive digitale. Scopul declarat al *Neuralink* este să creeze tehnologii care să permită o comunicare bidirecțională între creier și computere, deschizând astfel posibilități noi în domenii precum sănătatea, inteligența artificială și interacțiunea om-mașină.

Principală inovație pe care *Neuralink* încearcă să o realizeze este dezvoltarea unui implant cerebral sub formă de mică interfață neurală, denumită „Link”. Acest implant ar fi plasat în creierul uman și ar avea capacitatea de a înregistra și stimula activitatea neuronală în timp real. Tehnologia ar putea fi utilizată pentru a trata diverse afecțiuni neurologice și psihice, precum paralizia, depresia sau anxietatea, cu aplicații extinse în domenii ca realitatea augmentată, controlul dispozitivelor prin puterea minții sau îmbunătățirea capacităților cognitive și perceptuale.

În 2024, pe 29 ianuarie, Musk a anunțat public că a avut loc prima operație de implant a cipului creat printr-un nou tip de tehnologie, mult mai eficientă decât cea utilizată în 2011, informația fiind, de data aceasta, colectată și transmisă direct de la sursă, minimizându-se posibilele erori. Acest tip de monitorizare a creierului este o alternativă mult mai accesibilă față de un RMN. Cu noua tehnologie este foarte probabil ca înregistrarea viselor și a amintirilor, prin *Neuralink*, să devină disponibilă publicului larg în aproximativ 15 – 20 de ani.

În imaginea de mai jos este prezentat cipul *Neuralink*. (Sursă: [google.com](https://www.google.com)).

În același timp, există îngrijorări și întrebări etice legate de proiectul *Neuralink*, cum ar fi securitatea datelor, preservarea intimității și posibilele efecte secundare sau riscuri asociate cu implanturile cerebrale. Posibilitatea ca, de pildă, corporațiile să utilizeze implanturile cerebrale pentru a avea acces la gândurile și emoțiile utilizatorilor, în scop de marketing sau chiar de manipulare propriu-zisă, stârnește numeroase temeri. Prin colectarea și analizarea datelor neuronale, corporațiile ar putea să-și îmbunătățească strategiile de publicitate sau să manevreze comportamentul consumatorilor în moduri subtile ori subliminale, practic să poată controla absolut fiecare aspect al vieții acestora.

De asemenea, există preocupări legate de securitatea datelor și confidențialitatea informațiilor personale ale utilizatorilor. Vânzarea sau utilizarea neautorizată a datelor neuronale ar putea avea consecințe grave asupra intimității și autonomiei individuale.

Este important ca reglementările în materie de protecție legală să țină pasul cu avansul tehnologic pentru a garanta respectarea drepturilor individuale. Noile tehnologii trebuie să fie supuse unor standarde ridicate de securitate și protecție a datelor, iar utilizatorii trebuie să aibă controlul asupra informațiilor personale, oferindu-li-se transparență cu privire la modul în care ele sunt colectate și utilizate.

Aceste preocupări trebuie să fie luate în considerare și discutate în mod deschis, în contrapondere la entuziasmul pentru potențialele beneficii ale tehnologiei.

Există o tendință în rândul unora de a vedea fuziunea om-tehnologie ca pe o soluție magică pentru problemele umantății, ignorând sau minimalizând potențialele riscuri și consecințe negative.

Este o perspectivă care se întâlnește cu ideologia transumanismului, ce susține depășirea limitelor biologice ale speciei umane prin tehnologia avansată.

Elon Musk este un promotor proeminent al acestui curent și al ideii că integrarea tehnologiei în corpul uman ar putea aduce beneficii semnificative, cum ar fi îmbunătățirea capacităților cognitive sau prelungirea vieții. Cu toate acestea, este important să abordăm problema cu precauție și să ne asigurăm că progresele tehnologice sunt gestionate în mod responsabil, ținând cont de normele etice și sociale. Este esențial să avem în vedere nu doar potențialul benefic al tehnologiei, ci și impactul său asupra individului și societății în ansamblu.

În ciuda îngrijorărilor, proiectele de cercetare a creierului uman continuă să progreseze, ca și tehnologia tot mai sofisticată dedicată lor, liderii noii tehnologii urmându-și viziunea despre viitorul interacțiunii umane cu aceasta. În contextul inovațiilor recente, înregistrarea viselor reprezintă nu doar o nouă posibilitate, ci și o punte către o lume în care frontiera dintre realitate și imaginație devine din ce în ce mai fluidă. De la experimentele de pionierat cu pisici și subiecți umani, până la proiecte futuriste precum *Neuralink*, știința își îndreaptă atenția către teritoriile neexplorate ale subconștientului nostru.

Acum suntem în etapa în care ne întrebăm încă dacă putem cu adevărat înregistra visele, dar mai ales dacă ar trebui să o facem.

În drumul către acest viitor fascinant, nu trebuie să uităm că, în cele din urmă, ceea ce ne definește este individualitatea noastră irepetabilă, intimitatea personalității noastre, iar visele sunt parte din ea. Poate că nu am vrea ca ele să circule pe Internet sau să fie clasificate în „corecte” și „incorecte”, „permise” și „nepermise”, „sănătoase” și „nesănătoase” etc.

INTERVIU CU DIMA NANCU

Dima Nancu este un fost elev al C.N. „Mircea cel Bătrân”, care a absolvit în anul 2023. Dima n-a intrat doar la Facultatea de Drept din București – ca orice om (mai mult sau mai puțin) obișnuit – ci a mai fost admis și la Facultatea de Drept din cadrul Universității din Paris (Panthéon-Sorbonne, prin intermediul Colegiului Juridic Franco-Român de Studii Europene).

Dima are un loc special în inima mea, pentru că ne-a fost un bun lider. În perioada 2021-2023 a avut funcția de redactor-șef al revistei *Zări Alb Astre*.

Din discuția cu el se desprind mai multe învățături importante pe care le vei putea citi și tu în rândurile ce urmează.

Sergiu: Cum ți-ai descoperit pasiunea pentru Drept?

Dima: Cu siguranță că nu a fost o descoperire propriu-zisă. Când a venit vremea să-mi aleg facultatea – că toți trebuie să o alegem până la urmă – am făcut o statistică a ceea ce-mi place să fac. Am făcut o listă cu activitățile din ultimii patru ani care mi-au făcut plăcere. Apoi, am vrut să văd ce facultate mi s-ar potrivi, bazându-mă pe rezultatele din statistică. Ce-i drept, n-am avut prea multe opțiuni. Dar așa am ales Dreptul.

Sergiu: Ce variante ai avut pe listă? Dintre ce opțiuni ai făcut alegerea?

Dima: În clasa a IX-a, am vrut să fac Arhitectură. Apoi, m-am răzgândit și am zis că vreau Medicină. Abia mai târziu am înțeles că-mi place Dreptul. Deși Dreptul face parte din tabloul științelor umaniste, iar eu am terminat liceul la profilul Real, cred că a fost alegerea potrivită pentru mine.

„MUNCA ȘI UNIVERSUL MERG MÂNĂ-N MÂNĂ”

SERGIU CIAUȘU, CLASA A XI-A A

Dreptul este matematica științelor umaniste.

Dreptul implică o materie foarte stufoasă. De aceea, dacă nu ai o gândire analitică (matematică), prin care să pui în ordine toate noțiunile, nu cred că vei reuși să înțelegi mare lucru din facultate. Asta am constatat eu până acum și așa ni s-a explicat la cursuri. Bine, nu trebuie să fiți olimpici la matematică pentru a vă dezvolta o astfel de gândire.

Sergiu: *Este clar că ai muncit foarte mult pentru admitere. Care este secretul care te-a ajutat să rămâi concentrat?*

Dima: Concentrarea și focus-ul sunt două cuvinte pe care nu le folosesc. De obicei, nu stau prea bine cu atenția. Totuși, mi se pare interesant că cei din jurul meu nu observă acest aspect. Nu am intenția să mă laud. Am citit recent un articol în care se afirma că admiterea la Drept este cea mai grea. Pentru că se examinează trei materii în loc de două. Totuși, eu n-am putut să fiu axat doar pe admitere. N-am făcut-o pentru că ar fi însemnat să renunț la tot.

N-am idee ce a contat exact de am putut să o scot la capăt, dar cred, totuși, că ceea ce e scris pe lista de rezultate este decis în mare parte de Cel de sus.

Până la note și rezultate, sunt acțiunile tale. Și când treci la treabă, trebuie să ai un scop. Un scop care să te ajute să faci totul cât mai bine. Nu cred că m-am gândit vreodată că ar trebui să iau atât la bac sau atât la admitere, ci mai degrabă să fac cât știu eu mai bine din toate. Am înțeles că este important să nu-ți creezi așteptări care nu pot fi atinse. De exemplu, nu cred că este bine să-ți propui să iei 10 la admiterea la Drept.

Nu s-a luat niciodată până acum, din câte știu. Mai demult, mi-a spus cineva că ceea ce numim „rezultat” ține de Univers, dar ceea ce e „până la rezultat” ține de tine.

Sergiu: *Cum te-a ajutat scrisul în tot acest proces? Te-a ajutat să te dezvolți?*

Dima: Cu toții știm că scrisul implică multe aspecte. Deși sunt un bălbăt și un sâsâit, scrisul m-a ajutat să-mi exprim mai clar gândurile și să fiu mai persuasiv. Totuși, până să discutăm despre scris, cred că e nevoie să amintim de citit.

Nu poți să scrii un articol bun fără să fi citit ceva înainte.

Sunt două activități care ar trebui să se petreacă simultan. E nevoie să înveți, adică să te instruiști, și să scrii în același timp. Cred că cititul ar putea fi considerat chiar mai urgent

și mai important decât scrisul, pentru că prin lectură poți înțelege ce scriu și alții, ca mai apoi să poți înțelege ce să scrii și tu. Scrisul la revistă, la *Zări Alb Astre*, m-a ajutat să-mi dezvolt abilitatea oratorică, să am capacitatea să țin un discurs. Bineînțeles, prin scris mi-am dezvoltat limbajul și acest aspect mă ajută să înțeleg mai bine lecțiile predate la Drept.

Sergiu: *Ți-a plăcut dintotdeauna să scrii?*

Dima: Nu. Nu mi se pare că sunt un om care scrie bine. Niciodată n-am crezut că scriu bine. O spun ca pe o autocritică, dar sper că este constructivă. Oricât de bine aș fi știut eu să scriu, am văzut că în revistele din anii anteriori există articole mult mai bune decât numerele noastre din ultimii trei ani. Atât de bune!

Ca să aibă sens ce urmează să spun, aș vrea să vă împărtășesc o mică poveste. Am făcut gimnaziul la

Pedagogic. Acolo era o revistă pe care, din păcate, nu o coordona nimeni la nivel de școală. Se ocupa de ea doar bibliotecara, așa cum putea. Mi s-a părut tare frumoasă acea revistă și, deși eram în clasa a VIII-a și aveam pregătire pentru examen, îmi găseam timp să stau la bibliotecă. Îmi plăcea foarte mult să stau acolo. Am vrut să o ajut pe doamna bibliotecară să facă revista, iar în cele din urmă am ajuns să o redactez eu, cu totul. Mă rog, așa cum știam eu pe-atunci. Să nu vă imaginați că eram prea bun la pus textul în pagină!

Partea care mi se pare cea mai interesantă din experiența la „Ecouri” (revista de la Pedagogic) este că în acel an am lansat tot un număr aniversar, ca mai târziu la „Mircea”. Și, tot așa, n-am făcut eu alegerea propriu-zisă pentru ca lucrurile să se întâmple astfel.

Voi devia puțin de la întrebare, dar vreau să le transmit cititorilor o lecție foarte importantă pentru mine, pe care am învățat-o din toate aceste experiențe.

*Tot ceea ce ni se întâmplă este scris deja undeva
și fiecare întâmplare are rolul ei.*

Am tot menționat că n-am ales eu să fac anumite lucruri, ci că mai degrabă ele au fost aduse de întâmplare. La liceu revista a fost din nou o întâmplare. Eram odată în cabinetul metodic cu doamna profesoară Roșioru. Cu dumneaei am făcut limba română la clasă. În aceea zi a scos o revistă dintr-una dintre anexele de-acolo. Era un număr din *Zări Alb Astre*. S-a uitat la mine cu mândrie și mi-a făcut o propunere care m-a surprins puțin la acea vreme. M-a rugat să coordonez eu rubrica de fotografie din revistă. Astfel, în clasa a IX-a, mi-am făcut pentru prima dată apariția în revistă.

Apoi a venit pandemia. Era prin 2020. În acel an, Colegiul împlinea 125 de ani de existență – deci s-a întâmplat să contribui la un nou număr aniversar al unei reviste. Numărul aniversar a fost îngrijit în mare parte de către doamna profesoară Belcin, pe care am ajutat-o acolo unde m-am priceput. Astfel, am ajuns să fiu redactor-șef, aproape fără să-mi dau seama.

Nu a fost nici pe departe același nivel de implicare personală ca la numărul aniversar dedicat celor 75 de ani de *Zări Alb Astre*.

Sergiu: *Obsero că numerele aniversare s-au ținut scai de tine.*

Dima: Da, doar aniversare. Dacă este ceva ce am învățat despre mine din experiențele de la revistă, este că știu să adun oamenii potriviți lângă mine. Și că am ambiția necesară să duc la capăt ceea ce fac. Aceste două aspecte cred că mi-au fost cele mai de folos de-a lungul activității la revistă – și în orice altceva am mai făcut.

Ca să reiau: da, scrisul m-a ajutat. Foarte mult. Dar înainte de scris, m-a ajutat cititul, formându-mi capacitatea de a înțelege ce se întâmplă în jurul meu. De fapt, aceste activități aduc beneficii intelectuale multiple. Cred că toți au auzit că scrisul și cititul ne dezvoltă creativitatea și gândirea critică. A, experiența scrisului m-a mai ajutat și să redactez referate. Multe referate mai sunt la Drept!...

Sergiu: *Cum te descurci cu stresul vieții de student?*

Dima: Îmi place foarte mult stresul! Spre exemplu, în clasa a XII-a, deși aveam bacul și o admitere foarte grea în față, m-am implicat în Consiliul de Administrație, am continuat și cu revista, atât cât am putut, am colaborat în continuare la un ziar local din Constanța și, bineînțeles, am învățat mult pentru școală.

Ca să o spun tranșant, am constatat că stresul, pentru mine, este viață. Am constatat că nu pot trăi fără stres. Cred că mă activează. Mă consider o persoană energică, dar, uneori, foarte comodă. Iar stresul este fix scânteia de care am nevoie ca să trec la treabă. Îmi place să am

treabă de făcut pentru că mă incită. Serios, fără stres nu cred că m-aș simți om. Cred că stresul ar trebui apreciat mai mult. Pentru că, dacă reușești să-l iei ca atare și să-l transformi în energie, în ceva benefic, stresul poate fi un catalizator foarte puternic.

Sergiu: *Știm amândoi ce am trăit de-a lungul pregătirii numărului de 75 de ani de revistă. Aș zice să împărtășim povestea și cu cititorii – poate îi va inspira cumva...*

Dima: Sigur! Întâi, vreau să precizez că *ZIUA* de Constanța este unul dintre factorii determinanți ai dezvoltării mele. Acolo mi-am dat seama de importanța istorică a revistei *Zări Alb Astre*. În septembrie 2021, mi-am pus pe o foaie ideile pe care le aveam pentru următorul număr al revistei. La acea vreme nu știam că revista va face 75 de ani de existență. De fapt, nimeni dintre noi nu știa.

Îmi propusesem să înființez o redacție stabilă și să lansăm împreună două numere: unul clasic, cu articole pe teme variate, și unul cu articole pe teme istorice. Întâi, eram conștient că trebuie să mă folosesc de istoria *Zări Alb Astre*. Știam câtă valoare pot extrage de-acolo. Descopeream că în viața revistei era atât de multă istorie și atât de frumoasă, dar și că nu multă lume știa de ea.

Am început să citesc din anuarele CNMB și mi-a sărit un ochi un articol al doamnei profesoare Belcin. În acele rânduri scria că primul număr din istoria *Zări Alb Astre* a fost lansat la 19 decembrie 1946. Apoi am făcut un calcul și am constatat că se împlinneau 75 de ani la acel moment, așa că am pivotat puțin de la planul inițial. Acum ne doream să lansăm un număr clasic și unul aniversar. Bine, în cele din urmă am ajuns să le combinăm pe cele două.

Îmi amintesc că în acea lună septembrie am făcut un afiș în Canva prin care am vrut să promovez revista. Arăta ca un ziar. Acolo am enunțat principiile și obiectivele pentru acel an. Spre marea noastră surprindere, s-au înscris aproximativ 60 de elevi. Nu prea știam ce să le spun. Nu știam exact cum să le transmit ce voiam de la revistă. Știam că e nevoie de un scop. Primul scop era ședința generală. Acela era momentul zero. Totul pleca de la acea întâlnire. Acolo știam că trebuia să-i atrag.

Tot pe-atunci le-am rugat pe câteva colege să mă ajute să coordonez revista. Am vorbit cu Maria Sorici, care a reprezentat partea artistică a revistei, cu Anca Andrieș, Andreea Ștefan, Eliza Vlad și Riana Mazilu. Mai departe, am pregătit o colaborare cu CȘE pentru că nu aveam departament de tehnoredactare. Și așa ai venit tu, Sergiu, la revistă. Țin minte și acum că tot ce îmi doream de la revistă era să fie „profi”, „profesională”.

Repetam cuvântul întruna. Îmi doream să ducem *Zări Alb Aștre* la rangul de revistă culturală locală. Uitându-mă acum în urmă, cred că mă abăteam de la drum și nu rețineam că esența revistei este aceea de a fi școlară. Atunci mi-am dat seama că scopul nu era să o transform în revistă locală sau culturală, ci într-una remarcabilă și distinctă.

I-am spus lui Sergiu că voiam ca *Zări Alb Aștre* să arate ca *Tribuna Învățământului*. Am luat *Tribuna*, i-am pus-o în față și l-am rugat să facă revista exact cum arăta acolo. Am fost la domnul director cu această idee. Părea încântat de demersuri. Planurile erau mari. Se anunța un eveniment de mare importanță. O adevărată aniversare. Voiam ca acest eveniment să marcheze prima revistă școlară care s-a ridicat la alt nivel.

Astfel, am înțeles și importanța unei biblioteci virtuale. Și a unui *site*. M-am gândit că ar fi o idee bună să aplic ce am învățat la munca de la *Ziua*. Am cerut să se facă *site* pentru revistă. Și s-a făcut. Cred că biblioteca virtuală este cel mai important proiect pe care l-am început.

Mi-am dat seama că noi tindem să copiem ceea ce vedem în jur. Așa am făcut și eu. De fapt, nu am copiat, m-am inspirat. Cred că prin asta am înțeles mai profund și ce este bine, și ce este rău în munca de redacție.

Redactorilor le-am trimis un set de reguli pentru scrierea articolelor. Apoi, au urmat câteva luni mai grele, în care eu și Sergiu tehnoredactam numărul aniversar. Revista a suferit foarte multe schimbări până la lansare.

Inițial, aveam pregătite 100 și ceva de pagini în format A4. Evident, voiam să mai schimb și alte aspecte la revistă. Voiam articole inovatoare, pentru că fiecare generație avusese așa ceva.

Voiam ca *Zări Alb Aștre* să nu mai arate a carte. Până la urmă, fiecare generație a vrut să schimbe ceva, dar noi ne doream să fim cei mai buni. S-a dovedit că nu eram așa. Pentru că fiecare generație a avut câte o viziune nebunească. Și a îndeplinit-o în măsura în care s-a luptat pentru a reuși.

În final, coperta – despre care am auzit multe critici – a atras privirile. Movul tipător de pe fundal a tipat de-a binelea. Am vrut să știe toată Constanța că lansăm revista. M-a ajutat faptul că am luat contact cu redacția de la *ZIUA* de Constanța pentru că presa a putut afla mai ușor și mai rapid despre lansare. Apoi, faptul că au preluat comunicatul și alte ziare a venit de la sine, probabil ca recompensă a muncii noastre la ore târzii pentru tehnoredactare, pentru filmul documentar...

Până la mult așteptata lansare, au fost lunile de foc: mai și iunie. În această perioadă tensionată am avut în totalitate sprijinul domnului director. Ideea era să lansăm revista pe 30 mai 2022, așa cum am anunțat în toate materialele de promovare. Doar că nu s-a întâmplat așa. Pe 30 mai încă nu aveam revista, deci n-am lansat-o în mai, conform *banner*-ului mare cât gardul de la intrarea în liceu. Ci în iunie.

A venit 6 iunie. Ziua lansării. Revista tipărită a fost livrată de editură cu doar o zi înainte de lansare. Am stat ca pe ace în acele clipe. Se adunaseră foarte multe persoane. Au venit jurnaliști de la *ZIUA*, de la *Cuget* – mulți jurnaliști. Aula se umpluse. Bineînțeles, într-un cadru formal. Mă gândeam intens: ce mă fac?

Trebuie să recunosc că s-au făcut o tonă de greșeli. Cred că e bine să învățăm mai mult din greșelile altora decât din ale noastre. Învățați din gafele pe care le-am făcut eu!

Sergiu: Spune-ne câteva cuvinte și despre cum s-a petrecut lansarea efectivă!

Dima: Nu aveam pregătit niciun fel de discurs pentru eveniment. Și urma să zică redactorul-șef ceva – adică eu.

Ca să fiu sincer, cred că eu am conștientizat cu adevărat mesajul revistei, #MereuSerieNouă, în momentul acela, când am început să vorbesc.

În momentul în care m-am ridicat în picioare și am preluat cuvântul, parcă eram singur în sală. Mintea lăsa loc emoției să vorbească. Totuși, cred că a fost una dintre puținele dăți când am vorbit clar și concis, fără să mă bâlbâi. Ca prin magie, am reușit să transmit mesajul revistei. Fără să pregătesc vreun discurs. Fără să știu de dinainte ce vreau să spun. Îmi amintesc de una dintre cele mai mari greșeli ale mele: n-am mulțumit celor prezenți. Nici publicului. Nici echipei mele. Nici direcțiunii. Nimănui. Pe Maria Sorici n-am prezentat-o ca redactor-șef adjunct, ci ca „vocea filmului”. Am greșit vreo șase nume de elevi. Dar cred că, în cele din urmă, a ieșit exact așa cum ne-a fost scris. Au fost multe greșeli cauzate de emoțiile și presiunea inerente, însă a fost frumos.

Sergiu: Top 3 lecții învățate în liceu?

Dima: Am auzit multe critici la adresa liceului, la adresa CNMB. Unii fac mișto și de „spiritul mircist”. Eu aș vrea să vă asigur de faptul că ar

trebui să fiți foarte recunoscători că învățați aici.

La facultate, am observat că cei cu care interacționez, fie ei parte din conducere, de la catedră sau chiar colegi, știu de un singur liceu din Constanța – „Mircea”. Dacă te întreabă cineva de la ce liceu vii, toți știu doar de „Mircea” (din Constanța). Când am fost la secretariatul facultății, doamna de-acolo m-a lăudat, mi-a spus „bravo” că am fost la „Mircea”. Doamna aceea nu mă știa de nicăieri. Doar pentru faptul că am învățat la „Mircea” am ieșit în evidență.

Nu cred că am cum să cuprind într-un top 3 tot ce am învățat în liceu. Și pot spune că țin de fiecare să prindă lecțiile care se ivesc la orizont. Chiar dacă, așa cum am afirmat, multe activități m-au ales pe mine să le fac, am întreprins și eu niște demersuri în acele direcții, n-am stat chiar degeaba, stană de piatră. Pentru că am luat și eu niște decizii și am făcut ce a ținut de mine, Universul m-a ales pe mine.

„Mircea” îți oferă o viziune de ansamblu. Bineînțeles, dacă o accepți. La „Mircea” nu e doar despre învățat lecții pentru ore. Înveți să fii om.

Dacă decizi să te dezvolti și să extragi lecții din experiențele trăite, cu siguranță asta nu înseamnă că o să devii un „închis”. Și eu am avut viață socială, am ieșit la cafele cu prietenii și în cluburi, însă am fost preocupat și de dezvoltarea personală. Când am intrat la liceu și am descoperit *Zări Alb Astre* țin minte că am citit un articol (cu părere de rău, nu mai știu cine l-a scris), în care „Mircea” era asociat cu „un templu”, fiind foarte lăudat. I-am dat surorii mele, Elena, să citească articolul și, până să intre la liceu, nu a crezut ce era scris în acele rânduri. Apoi, când a devenit „mircistă”, și-a schimbat părerea. S-a convins, deși nu este genul care să aprecieze astfel de laude.

Liceul, așa cum este el acum, îmbătrânit de vreme, îți creează această impresie. Așa cum scrie pe una dintre plăci, este un „templu de știință”.

Sergiu: Ce sfaturi ai avea pentru colegii de la revistă (și nu numai) ca să-și descopere drumul?

Dima: Aș zice să se lase purtați de ceea ce le dă viața. Să nu se abată de la ceea ce le este scris. Să nu dea cu piciorul în șansele care le sunt acordate și să profite de ele. Probabil că nimeni nu poate atinge vreodată echilibrul perfect. Uneori te îndrini într-o parte, alteori în cealaltă. Ca la ping pong, mingea este ori de o parte a mesei, ori de cealaltă.

Sergiu: Imaginează-ți că ai scrie un scenariu de film despre tot ce ai făcut în liceu. Ce titlu ai da aceluia film?

Dima:

**MUNCA ȘI UNIVERSUL
MERG
MÂNĂ-N MÂNĂ.**

Din momentul în care intri, ești doar un număr. Un număr într-un sistem rigid și impersonal, unde identitatea ta este redusă la cifre și litere într-o bază de date vastă și rece.

Am avut ocazia să vizităm Secția exterioară, Valu lui Traian, a Penitenciarului Poarta Albă, în cadrul programului „Lecții de viață”, alături de d-na prof. psiholog Ecaterina Catană și d-na bibliotecară Ionela Simula.

După ce am fost supuși unui control corporal, am intrat într-o încăpăre în care cinci indivizi privați de libertate stăteau așezați pe scaune, așteptându-ne. Prinviindu-i, și noi așteptam ceva: să le descoperim povestea. O întrebare aparent banală, în realitate profundă, începea să se contureze în mintea fiecăruia dintre noi: *Cât de prețioasă este, de fapt, libertatea?*

Prima poveste pe care am aflat-o a fost cea a unui bărbat condamnat la trei ani de închisoare pentru trei fapte distincte: loviri, lipsire de libertate și conducere sub influența băuturilor alcoolice. Provocase și un accident în care el a fost singurul rănit.

Stăpânit de regrete, omul ne-a povestit despre cât de important este să evităm excesele de orice fel și să ne menținem echilibrul în viață. Ne-a mărturisit că, ajungând în închisoare, a început să își regândească sistemul de valori, conștientizând că multe dintre problemele sale au fost provocate de consumul de alcool.

Cauza pentru care ajungi aici, ne spune el, este mereu aceeași: dorința continuă de a avea mai mult, care nu poate fi niciodată satisfăcută mulțumitor și generează frustrări. Divorțul, pierderea

banilor și a libertății au adus suferință atât lui, cât și familiei sale. Bărbatul a evidențiat condițiile precare din închisoare, cum ar fi igiena inadecvată și hrana de proastă calitate, descrisă ca fiind neînchipuit de rea. În urma discuției, am aflat că în închisoare funcționează un sistem bazat pe recompense și pedepse. Activitățile la care participă sunt evaluate cu credite (cea despre care vorbea a avut 5), iar acest sistem de punctare le oferă posibilitatea de a obține recompense în funcție de numărul de credite acumulate (40).

ANDRA GEANINA CHIRIȚĂ, CLASA A XI-A G

CÂT DE PREȚIOASĂ ESTE, DE FAPT, LIBERTATEA?

MĂRTURII DE LA POARTA ALBĂ

Un alt bărbat, condamnat la un an de închisoare pentru conducerea sub influența băuturilor alcoolice, ne-a împărtășit faptul că experiența din închisoare l-a determinat să privească realitatea cu alți ochi. Ca recidivist, având în trecut o pedeapsă de cinci ani pentru tâlhărie, a putut constata că între deținuți există o ierarhie și că liderii de temut din închisoare sunt de obicei indivizii cu pedepsele cele mai mari, condamnați adesea pentru omor. În plus, a subliniat obstacolele întâmpinate la ieșirea din închisoare, cum ar fi dificultatea de a găsi un loc de muncă și marginalizarea socială.

Cea de-a treia mărturie a fost a unui bărbat condamnat la 3 ani și 6 luni de închisoare pentru act sexual cu un minor (el 20, ea 16 ani). Plângerea a fost depusă de mama fetei, iar acest deținut se afla la prima lui încarcerare. Întrebat care sunt lucrurile pe care le apreciază cel mai mult acum, în comparație cu viața de dinainte de închisoare, a răspuns: familia și libertatea.

Am stat de vorbă și cu un condamnat la zece ani de închisoare pentru comiterea unui omor. Era recidivist (la fel ca 80% dintre cei aflați

în penitenciar), având în trecut o condamnare similară pentru un alt omor, comis pe când avea 20 de ani. Deși este căsătorit, acum nu mai menține legătura nici cu soția, nici cu fiica sa, ci doar cu mama. Pentru actele sale, dădea vina pe anturaj. Aflat acum în regim deschis (Există 4 regimuri: de detenție: Deschis, Semideschis, Închis și de Maximă Siguranță), părea conștient de gravitatea faptei sale, care va fi înscrisă permanent în cazierul său și va reprezenta un impediment major în viitor. Acesta a avut un moment de reflecție în timpul discuției, despre cum faptele comise l-au afectat atât pe el, cât și pe cei dragi. Întrebarea sa – *Mă va recunoaște? Nu mă va recunoaște?* – se referea la propria fiică, în prezent în vârstă de 10 ani, pe care nu a mai văzut-o de când a fost arestat, adăugând faptul că greșelile se plătesc.

Ultimul caz pe care l-am aflat dezvăluie povestea unui individ condamnat la 3 ani și 8 luni de închisoare pentru trafic de droguri de mare risc, mai exact de cocaină. Cel mai bun prieten l-a denunțat, iar mai târziu acesta a fost și el arestat pentru o altă infracțiune, respectiv proxenetism. După trei ani de urmărire, a

fost prins în flagrant de un polițist sub acoperire. Distribuia droguri, dar nu le consuma, conștient fiind că provoacă reacții negative. Se aștepta ca, inevitabil, la un moment dat să fie prins, dar nu se aștepta să fie trădat.

Deși câștiga sume considerabile, chiar și 2000 de euro pe zi, a realizat că banii câștigați ușor se duc la fel de ușor și aduc după ei numeroși dușmani, iar valoarea lor reală este cu mult diminuată. *Aici, în penitenciar, am văzut foarte multe... Simți că ești un animal într-o cocină. Ești singur..., s-a destăinuit el.*

După ce am ascultat poveștile fiecărui deținut, cineva a pus o întrebare neașteptată: Care a fost cel mai șocant caz pe care l-ați auzit de când ați ajuns în închisoare? Cu siguranță, ne-am așteptat să auzim lucruri groaznice, dar cred că pot vorbi în numele majorității când spun că nimeni nu se aștepta la ceea ce urma să fie dezvăluit. Ni s-a răspuns: Un individ care și-a violat, omorât și ars propria mamă. Un tată care și-a violat propria fiică. Un bătrânel care și-a omorât cel mai bun prieten, în urma unei dispute, cu peste 40 de lovituri de cuțit.

Aceștia sunt oamenii care se află în închisori și, indiferent de gravitatea faptei comise, dorm sub același acoperiș.

Printre alte aspecte cutremurătoare observate în închisoare se numără cazurile în care deținuții se automutilează în mod intenționat pentru a fi transferați la spital, unde condițiile de îngrijire sunt mai bune. Unul dintre deținuți ne-a mărturisit că a fost martor la o scenă tragică: momentul în care un individ a ingerat un număr mare de pastile și a decedat sub privirile sale. Aceste experiențe cumplite ne-au arătat latura sumbră și adesea dezumanizantă a vieții din închisoare.

La sfârșit, când deținuții au fost în cele din urmă escortați afară, am purtat o

discuție și cu o doamnă șefă de secție și cu un domn comisar șef. Am aflat că în această secție exterioară se află în prezent aproximativ 430 de deținuți, existând și 3 condamnați pe viață pentru fapte de omor deosebit de grav.

Vizita la Poarta Albă ne-a dezvăluit un tablou complex și cutremurător al naturii umane și al societății în care trăim. După fiecare relatare, am simțit impactul profund pe care faptele comise le-au avut atât asupra celor implicați, cât și asupra familiilor acestora. Întrebarea centrală despre prețuirea libertății a primit un răspuns puternic și tulburător în aceste mărturii de viață, făcându-ne să regândim modul în care gândim libertatea și responsabilitățile care decurg din asumarea ei.

În final, discuția cu autoritățile ne-a arătat dimensiunea nevăzută și complexitatea sistemului penitenciar, evidențiind necesitatea cunoașterii și respectării legii pentru a evita consecințele devastatoare ale încălcării ei. Necunoașterea legii nu te absolvă în niciun caz de vină și fiecare acțiune pe care o întreprindem trebuie să fie ponderată și responsabilă.

Astfel s-a încheiat vizita la penitenciar, cu o reflecție profundă asupra societății noastre și a modului în care putem contribui la îmbunătățirea ei. Fiecare interacțiune și fiecare relatare au lăsat o amprentă imensă în conștiințele noastre, făcându-ne să realizăm:

**CÂT DE
IMPORTANTĂ
ESTE CU ADEVĂRAT
LIBERTATEA
ȘI CÂT DE UȘOR
POATE FI EA
PIERDUTĂ.**

**LIBERTATEA
ÎNSEAMNĂ
RĂSPUNDERE.
DE ASTA
MAJORITATEA
OAMENILOR
SE FERESC DE EA.**

**(GEORGE BERNARD
SHAW)**

UTOPIA PĂLTINIȘEANĂ ÎN PLINĂ DISTOPIE COMUNISTĂ

MIHAI GRECU, CLASA A XI-A G

*Orice coborâre în infern poate fi suportată
dacă paradisul culturii e cu puțință.*
(Constantin Noica)

In anul 1983 vedea lumina tiparului *Jurnalul de la Păltiniș* – un model paideic în cultura umanistă de Gabriel Liiceanu. Acest pseudo-jurnal, care urmărește intervalul temporal 1977 – 1981, descrie experiența unui grup restrâns de tineri discipoli ai filosofului Constantin Noica, în frunte cu autorul jurnalului, în preajma maestrului lor, la Păltiniș.

Cred că este esențial să spun câteva cuvinte despre contextul socio-istoric, complet potrivit apariției unui asemenea testament cultural al unui mare spirit universalist, dar, totodată, idiomat, cum a fost cel al lui Constantin Noica. Anii '80 au fost caracterizați de convulsiile de pe urmă ale regimului comunist care, în încercarea disperată de a se menține la putere, a recurs la toate mecanismele existente ale represiei, cenzurând, mutilând cultura, spre a se legitima cu orice preț și spre a crea o stabilitate iluzorie. Au fost anii teribilelor penurii de alimente și ale cultului personalității exacerbat până la ultimele lui consecințe: alăturarea lui Ceaușescu personalităților din istoria românilor și crearea unor artificiale și grotești continuități între „domnia” lui și cea a domnitorilor medievali, de pildă.

În paralel cu toată această aberație istorică petrecută în anii '70 – '80, Constantin Noica încuraja, la Păltiniș, printre brazieri crescuți pieziș, o desprindere de viața istorică, ceea ce, în contextul social dat, însemna viața trăită în comunism, propunându-le discipolilor săi lecturi din marii gânditori ai tradiției intelectuale europene și oferindu-le lecții de limbi clasice și de germană. Mediul creat la Păltiniș era atât de diferit față de tabloul social general, încât Emil Cioran comenta într-o scrisoare către Gabriel Liiceanu că *Un străin care ar citi Jurnalul ar putea crede că, în anii aceea, oamenii din România nu făceau altceva decât să se piardă în meditații atemporale.*

Deși cartea nu a avut o misiune explicit disidentă, autorul ferindu-se să polemizeze de-a dreptul cu regimul, ea a trezit o speranță pe care, poate, oamenii născuți după '89 și cei care nu au trăit fenomenul comunist nu ar înțelege-o, prin prezentarea unei lumi străine cu totul abjecției, mizeriei materiale și spirituale a vieții trăite în minciuna comunistă. Poate exact prin această dimensiune mântuitoare *Jurnalul* își păstrează vitalitatea.

Cum poate fi citit și interpretat *Jurnalul de la Păltiniș*?

El este în primul rând o declarație de dragoste la adresa maestrului care a marcat tinerețea discipolului, dar, în final, consemnează și despărțirea firească, fecundă, aproape inevitabilă, dacă influența maestrului a fost benefică, de acesta. Ca orice text paraliterar, el ajunge să și „mistifice” experiența, astfel că Noica apare rupt cu totul de dimensiunea lui istorică, devenind un personaj. Cum scria în recenzia sa Ion Negoitescu: *Mistificând fără să vrea, încercând să demistifice tocmai din teama de a nu mistifica, Gabriel Liiceanu a fost constânt de însăși dimensiunea proprie mentorului său să-l remodeleze în planul literaturii.*

Noica ne este dezvăluit, în fond, ca o figură enigmatică prin dimensiunea vieții lui și, uneori, contradictorie. „Ahoreticul”¹ Noica le vorbește discipolilor despre somnambulajul fecund, despre cum intelectualul, om al spiritului, nu trebuie să intervină în viața socială a comunității, misiunea lui fiind una aproape mistagogică. Când Andrei Pleșu scrie un articol intitulat *Rigorile ideii naționale și legitimitatea universalului*, un articol cu un caracter evident coroziv,

îndreptat împotriva mitologiei comuniste, Noica se arată îngrijorat de atitudinea lui subversivă, denunțând eticul gol, caracteristic oricărei răbufniri a tinereții. Pentru Noica nu era admisibil să te iei la trântă cu meteorologia, dacă afară ploua, nu te puteai revolta pentru așa ceva. În accepția lui, misiunea omului era să nu-și rateze destinul din cauza contextului social. Cu cât mai dure condițiile, cu atât mai bine pentru afirmarea spiritului: Pentru viața spirituală, condițiile bune sunt proaste.

Într-o încercare de psihanaliză, putem considera această detașare a lui Noica de contextul social ca fiind rezultatul celor zece ani

de arest la domiciliu și al celor șase ani de închisoare, în care a experimentat atrocități indicibile sau a fost martorul lor. Nu putem trece cu vederea, așadar, acest episod de o mare importanță biografică.

Din cauza unui trecut tulbure, legat de mișcarea legionară, pentru că era în corespondență cu doi dintre cei mai de seamă intelectuali ai exilului românesc, Mircea Eliade și Emil Cioran, și pentru că ținea prelegeri despre Goethe, Hegel și idealismul german, Noica a fost considerat un pericol de către recent instalatul regim comunist de la București. Așa că, în 1948, este arestat la domiciliu, la Câmpulung, unde își petrece următorii zece ani ai vieții dând meditații, chiar și la sport, după mărturia proprie, pentru a se întreține. De asemenea, în acești zece ani Noica a avut interdicția de a scrie, fiind urmărit cu strictețe de Securitate. În 1958 se produce și inevitabila arestare a lui Noica și a altor intelectuali de seamă, printre care Dinu Pillat, Alexandru Paleologu, Nicolae Steinhardt, Sergiu Al-Gheorghe, Simina Mezincescu și mulți alții; o listă selectă de personalități ale culturii române, care va lua numele de „lotul Noica-Pillat”.

Anul 1958 marchează retragerea trupelor sovietice de pe teritoriul României, autoritățile române convingându-l pe Nikita Hrușciov să facă acest pas. Însă, într-un gest de total servilism al regimului Dej față de URSS, pentru a-i demonstra Moscovei loialitatea absolută și a preîntâmpina orice fel de suspiciune de deviaționism de la linia PCUS-ului, se ia decizia de a-i condamna pe intelectualii din elita românească la ani grei de închisoare, printre aceștia numărându-se și cei din lotul Noica-Pillat. Această decizie a fost luată și preventiv, pentru a evita o posibilă revoluție anticomunistă, cum a fost cea din Ungaria din 1956, înecată în sânge de tancurile sovietice.

Pentru a înțelege ce metode brutale s-au folosit în anchetarea lotului Noica-Pillat e destul să amintim că, de pildă, Mihai Rădulescu, membru al acestui lot, a murit în timpul anchetei din cauza bestialității bătailor care i-au fost aplicate. Nu numai tortura fizică, ci și cea psihologică a fost un mijloc de constrângere la delațiune a celor anchetați.

Un episod mai puțin știut al biografiei lui Noica e cel al ieșirii din închisoare, când un sentiment de culpă profundă l-a copleșit, filosoful considerându-se vinovat de destinele sfârșimate ale membrilor lotului ce i-a purtat numele și gândindu-se chiar să se sinucidă. A găsit, însă, o soluție filosofică la impasul uman în care vremurile dramatice îl aruncaseră: retragerea din istorie în spațiul reflecției.

Asumând această conduită existențială, Noica ajunge, totuși, să se facă vinovat de păcatul încălcării ei, un păcat capital, devenit pentru el inacceptabil, acela de a coborî din lumea spiritului în cea socială, prin proiectul „Păltiniș”. A fost o întoarcere în real nu lipsită de riscuri, cărora gânditorul le-a făcut față, însă, cu abilitate. Când puterea încearcă să-l determine să-l ademenească pe Mircea Eliade să revină în țară, Noica răspunde enigmatic, cu demnitate, că, întrucât avem 22 de milioane de locuitori în România, deci un geniu la un milion, îl avem pe Eliade replicat de 22 de ori. Nu e nevoie să se întoarcă din exil.

În viziunea lui Noica, se impunea urgent refacerea elitei intelectuale decimate de comunism, iar pentru asta nu trebuia făcut altceva decât să căutăm tinere speranțe pentru cultura română și să le antrenăm spre a face performanță culturală. Un proiect care sună fantezist, ba chiar utopic, dar în care Noica a crezut cu îndârjire și pentru care a luptat cu înfrigurare. Gabriel Liiceanu relatează în *Jurnal* că *După articolul din «Ramuri» cu «Cei douăzeci și doi și cultura de performanță», începuse o campanie dezlănțuită de recoltare a genilor viitoare. Colindase Sighișoara, Timișoara și avea în vedere Craiova și Iașul pentru a trece în revistă tinerii de viitor între 25 și 28 de ani. Alcătuisese dosare pe orașe, în care se afla trecută pe fișe situația fiecărui tânăr cărturar, prinsă pe două rubrici: «Ce știe» – «Ce-i trebuie».*

Cred că ceea ce ține de fibra intimă a *Jurnalului* este tocmai dezbaterea despre cultură. Pentru Noica, omul care caută mântuirea o poate găsi doar în cultură, iar mai ales în lumea comunistă care amenința evacuarea culturii din peisajul vieții omului, lăsând un vid absolut, ea trebuia apărută cu abnegație. Gabriel Liiceanu explică în finalul *Jurnalului*: *Dar ce însemna cultura în limbajul Păltinișului? Mai presus de orice un joc cu nume de autori, cu citate și cuvinte. Ea înseamnă alfabetul unei civilizații, selecția operată vreme de milenii a valorilor umanității pe care comunismul era pe cale să le evacueze în numai câteva decenii de existență. Miza culturii devenea, în consecință, enormă. De vreme ce acele valori ne întemeiaseră ca umanitate, cultura conducea direct la salvarea ființei noastre de oameni și la însăși continuitatea omenirii civilizate.*

Întregul *Jurnal* este presărat cu o anecdotică bogată, dar dublată de teme profunde, care au măcinat întreaga istorie a gândirii. De pildă, aflăm că la finalul fiecărei șederi păltinișene se făcea bilanțul săptămânii. Într-una dintre seri era comentată o lucrare de

logică a unui membru al cercului de la Păltiniș, discipol al lui Noica, Sorin (Sorel) Vieru; în încheiere, Noica îi dă sentențios momentului magnitudine istorică: *Vedeți dragii mei, pesemne că acum, în Franța, se cunoaște deja rezultatul alegerilor. Dar eu cred că adevărata istorie nu s-a petrecut acolo, ci mai degrabă în cămăruța noastră de mansardă, unde l-am judecat pe Sorel, unde am arătat că limitele lui sunt limitele instrumentelor lui și unde ne-am rugat pentru mântuirea sufletului lui logic.*

Una dintre marile temeri și obsesii ale lui Noica a fost că popoarele care n-au produs cultură au dispărut, exemplul hitiților și al etruscilor fiind elocvent. Filosoful avea ideea fundamentală a afirmării idiomaticei în vederea obținerii universalului și nu simpla exacerbare a idiomaticei în stil naționalist-legionar, cum este prost înțeles de multe ori.

Cred că demersul lui Noica a avut reverberații în epocă pentru că s-au făcut isprăvi culturale importante. Unele dintre marile performanțe culturale realizate de „cercul păltinișean” au fost traducerea integrală a lui Platon și numeroase traduceri din Martin Heidegger, făcute sub atenta îndrumare a lui Noica.

Fără să exagerăm, putem spune, așa cum o face și Gabriel Liiceanu, că în istoria recentă a românilor (istorie care pentru Noica însemna istoria culturii unui popor), după momentul Maiorescu și cel al generației interbelicilor români, istoria ar trebui să consemneze *momentul Noica*.

¹*Ahoretia* descrie, conform lucrării lui Noica *Șase maladii ale spiritului contemporan*, o boală lucidă a spiritului, care înseamnă lipsa oricărui fel de determinații, materializată printr-o viață retrasă.

ÎNTUNERICUL ALB

EMA APOSTOL, CLASA A X^{II}-A C

Aruncați în labirintul scriptural care este romanul *Eseu despre orbire* al lui José Saramago, cititorii trec de sfîncși care le șoptesc ghicitori nedeslușite și povești îngrozitoare despre o epidemie de orbire, o molimă a inumanității, apoi își găsesc cu greu drumul, printre pereții de un alb orbitor, spre lumea celor care văd.

Romanul se deschide cu orbirea bruscă a unui om: în mașină, așteptând culoarea verde a semaforului, se trezește înconjurat de o mare de alb, de un ocean de lapte. Rînd pe rînd, persoanele cu care intră în contact orbesc și ele, lanțul contagios întinzându-se violent, cu viteză, fără milă, spre ochii tuturor. Aproape ai tuturor. Soția medicului care-l consultă pe primul orb rămâne neatinsă, unic martor al unei lumi oarbe, căzute în mizerie.

Eseu despre orbire ne arată cum este omul – ce este omul – în lipsa rațiunii, cât de subțire și de fragilă este limita dintre om și animal. Instinctualitate și cruzimea, ascunse ipocrit în societatea văzătoare, sunt acum *la vedere*. Oamenii luptă pentru putere și, prin ea, pentru supraviețuire. Cine controlează focul este stăpînul maselor și cine vrea să mănânce trebuie să se lase siluit trupește și moralicește.

Suntem uimiți de reacția ignorantă, apoi agresivă, a statului. Neputincioase în fața epidemiei, *autoritățile* simulează *autoritatea*, creează un lagăr într-un vechi spital de nebuni, păzit zi și noapte de armată. Orbii și contaminații închiși acolo sunt lăsați să se descurce singuri, cu puțină mâncare pe care soldații le-o aruncă pe treptele clădirii, fără medicamente, obligați să folosească băi imunde și robinete din care apa țâșnește în suvoaie murdare. Imaginea societății oarbe devine înfiorătoare, scabroasă, iar similitudinile cu răspunsul statului real în momente de criză, izbitoare.

Contrariați suntem și de conformismul soldaților și sperăm, cu inimile îngrozite, că noi, în asemenea condiții, ne-am comporta diferit. Sperăm că puși strajă în fața unei porți, îndesându-ni-se o armă în mână, am putea face față fricii și nu am apăsa rece pe trăgaci, țintind ochii nevăzători ai celui care se apropie prea mult de granița cu cei care (încă) văd.

Din fericire, undeva, în te-nebre, există și solidaritatea umană. Femeile se țin de mâini în marșul lor clătinat, îndreptându-se spre viol și brutalizare, sacrificându-se

pentru ca orbii victime să primească mâncarea de la orbii torționari; o femeie moare în flăcări pentru a-i elibera pe ceilalți de teroare, soția medicului îl îngrijește, cu ultima pereche de ochi văzători, pe băiatul strab (viitorul omenirii), pe bătrânul cu legătura neagră (memoria omenirii este conservată) etc.

În această cronică a tragediei colective suntem cutremurați și de o altă imagine infernală: o biserică în care toți sfinții din picturi au peste ochi o dungă albă de vopsea și în care toate statuile au legate peste privirea de piatră o pânză albă. Dumnezeu pare să-i fi abandonat pe oameni, întorcându-și ochii de la ei.

Chestiunile pe care le ridică acest roman sunt grele: În ce măsură putem afirma că *vedem*, că vedem cu adevărat? Oare ne mișcăm prin viață ca orbii prin sanatoriu, orbecăind într-o lumină amăgitoare, pipăind suprafața lucrurilor, fără să putem ajunge la miezul lor?

José Saramago ne forțează să privim lumea *cu ochii larg deschiși* și cu mintea trează, să constatăm lucid cum suntem, să nu mai *trecem cu vederea* atât de ușor peste lucruri.

ALESTIA PĂCURARU

CĂȘTIGĂTOAREA **PREMIULUI I** LA
SECȚIUNEA **POEZIE** A CONCURSULUI
JUDEȚEAN DE CREAȚIE **LITERATURĂ. IASĂ-NE**
SĂ TE CITIM, EDIȚIA 2024

DOUĂ UNIVERSURI

Ar putea membrana alveolei cosmice să susțină viața pe Terra?
Precum un fragment de rugăciune
Și explozia de galaxii încolțite pe hematii
Ar putea hrăni iubirea.
Din teluric se adapă
Țesutul dragostei degenerate.
Locul ei nu e aici, printre inimile reci, deșarte.
Iar sărutul
E perfectă încrucișare a două orbite sângerânde.
Preludiul –
Supernova prăbușită pe Pământ, cuprinsă în **palmele flămânde.**
Moartea iubirii
Este extracția fisurii unei îmbrățișări din plămânul **cunoașterii prin care se prelinge firul**
luminii necrozate.
Tu încă nu ai înțeles?
Universul a născut
numai atingeri
nepătate.

PĂCATUL STRĂMOȘESC

Când mi-am gravat pe piept numele tău
Păcatul nostru s-a scurs din noi
Înapoi
Către părinți
Precum refluxul sângelui a mii de generații

Cutremurând
Coroanele de sfinți.
Iartă-ne îngemănarea trupurilor, grotesc tablou de minți turbate!
Suntem genomul rușinii mutilat
Și puritatea răstignită pe suflete îndoliate.
Astăzi, sub arcada anilor,
Pe pagini am îngenunchat
Păcatul
Cu inocența îmbăiată în fântânile cerești.
Privește-mă în ochi, tu, critic literar!
Scriu tot ceea ce nu vrei să citești.

SOPHIA-NICOLE HAGI

LAUREATĂ A CONCURSULUI TINERE CONDEIE,
ETAPE NAȚIONALĂ, 2024

MONOLOGUL VENTRILOCULUI – DOUĂ VERI

nu recunosc în oglindă ce scriu sau ce, mai bine zis,
scriam.

n-o să zic că stau cu o fată în brațe,
chiar dacă stau,
e banal, rilke mă trage de tivul șosetei
cât merg în mâini pe ciment cald,
din fața unei ruine desfrânate,
lepădate,

das kreuz, am cruci fine gravate sub unghiile mâinii
drepte.
mă întreb dacă sunt cumva întoarse,
crucile,
cu lamentările lui ieremia
întinse.

n-o să zic că am scrisori ascunse între cartoane de
album,
de la un poet bătrân, artist la tinerețe în berlin, nu
alexanderplatz.

sommerstimmung, sunt inele prea largi în
flohmarkt,
îmi porți blugii wife pleasers, cum le spuneam noi,
îi pătezi și nu mă supăr pe tine.

și ce dacă o picătură de apă mușcă cleios
din strugurel (sau d/e/în sânge, nu mai contează),
mestec gumă cu cireșe
(poate sunt mai puțin crudă,
oricum am

alți pantofi și cu totul
alți cercei care atârnă mort,
minciună? ce frumos.).

să vă pese oare că e ultima oară în tren fără bagaj?
că mi se rupe punga de hârtie,
udă de ploaie,
cartoanele de sare,
unde-ți sunt acum scrisorile?

de fapt, ce să vă spun,
oarecum mă rog și
oarecum disper și
oarecum fac totul.
oarecum sunt totul
[ce n-am fost vreodată] și vreau să-mi schimb

numele și corpul
și eventual
să fac niște repere noi
la care voi
să nu vă uitați niciodată.
...femeie, a! – e un cuvânt
și rusa e o limbă și
o limbă se poate oarecum să am.

dar ce să vă spun?
că stau cumva într-un magazin de uși?
că am puloverul de mohair prea gros?
l-am îndesat crud în bagajul mic, de până în zece
kile,
din pură obișnuință.
mi-e cald și mi se pare că văd
orhidee în oroare și orare,
pe care le confund cu smochine
și poate că în genunchi îmi va fi mai bine
(râd și zic că *nu*).
spuneți-mi că mă iubiți (cu capetele voastre în jos,
rânjind).
e de rând tot ce zic, dar e al meu și poate că nu era
nevoie, dar n-ai de unde să știi.

citesc puțin și nu-nțeleg nimic
(dedalus, n-am avut zile de încântare),
cum să ating neobișnuit izvorul, când prea bine
știți că mi se toarnă
din *lethe* pe gât în fiecare seară
din sticle de 25 de centilitri
după ce mor, numai după ce mor, și cum, cu gura
murdară,
sărut viața pe piept, nu pe gură.
poate că-mi trec mâna, ca și cum
l-aș scruta de febră,
când recunosc răstit
că tot ce am neobișnuit
în slava pe care o închin vieții,
ca pe un pahar de nectar,
este că o trăiesc perfect ordinar,
cu sabotii unui adolescent suedez între măsele.
cum să las din dinți anticalofilia,
ce cuvânt mare,
când mă urmărește în dale rupte și-n guma aprinsă-
n kerosen.
cum să găsesc sublimul și frumosul prinse-n
fiorduri
altundeva decât în simulacrul meu
oricum (și cel mai important)
banal de vară?

iarăși mă uit în oglindă, cu privirea mea
kubrick învățată,
îmi tremură degetul peste robinetul mucegăit
și-mi dau seama că
n-am zis nimic.

nu așa arată o vară, dați pagina mai departe.

ION MARIN SADOVEANU

MIRCISTUL ÎNDRĂGOSTIT DE MARE

DIANA MARIA BĂNUȘ, CLASA A XI-A E

Oriizontul deschis al Mării Negre le-a oferit artiștilor un flux continuu de inspirație ce dă dependență. Tărâmul dobrogean, definit de toleranța născută din multiculturalitate, de câmpiile nesfârșite ce amintesc de spațiul oriental și de freamătul neconținut al valurilor ce se izbesc de țărmuri i-a fascinat pe călători precum Eminescu, poetul care descoperă în Dobrogea un Orient în miniatură, cu tot amestecul său de popoare, sau Arghezi, care își avertiza prietenii despre vraja acestor meleaguri, spunând că *Toate drumurile duc într-acolo, ca altădată la Roma. Spiritul de curiozitate îți va fi din belșug răsplătit. Însă bagă de seamă și pregătește-ți un moral rezistent. Dobrogea uimește, se strecoară lin și dulce, pe nesimțite. Ea intră în sânge și nu mai poți să scapi de obsesia ei. Dobrogea te soarbe.*

O personalitate culturală care a crescut în farmecul Dobrogei și a purtat mereu în suflet aceste locuri este **Ion Marin Sadoveanu**, romancier și dramaturg interbelic, fost elev al liceului nostru.

Iancu Leonte Marinescu (numele real al viitorului scriitor) se naște pe 15 iunie 1893 la București și este fiul doctorului Nicolae Marinescu și al Emiliei Petrescu. La trei ani de la nașterea băiatului, tatăl este numit medic primar al spitalului din Constanța, mutându-se împreună cu familia în orașul de la mare. Provenind dintr-o familie înstărită, cea a bunicilor din partea mamei, și fiind unicul fiu, Iancu se bucură de iubirea și răsfățul tuturor. Copil fiind, îi cerea bunicului bani pentru jucării, însă, pe măsură ce crește, îi folosește mai degrabă pentru a-și cumpăra cărți. Educația copilului a fost mereu în centrul atenției familiei. Primii trei ani de studii îi face în particular,

ghidat de cei mai buni profesori, aleși de tatăl și bunicul său.

Fiul doctorului Marinescu își petrece copilăria într-o Constanța aflată în plin proces de modernizare, un oraș mic, dar cu aer exotice, cu ulițe prăfuite, ogoare arate de cămile și simigierii cu specialități orientale. Portul, inima orașului, îl fascinează pe băiat, imaginea festivităților de la 15 August rămânând în memoria scriitorului, care le va readuce la viață în scene din romanul *Ion Sânțu*:

Grecii de pe bărcile cu pânze șuierau îndemnându-se, iar din lotci tătarii și turcii hăuiau dând din brațele lor scurte, întocmai ca la cursele de cai, când se frământau pe bidiviii mărunți.

Deși inițial părăsirea Bucureștiului, un oraș liniștit la vremea aceea, cu multe grădini și o viață culturală consistentă, nu a fost pe placul copilului, în timp, acesta se familiarizează cu agitația mării și deschiderea peisajelor dobrogene ce îl fac să descopere pasiunea pentru călătorie și istorie. Tatăl îi insuflă iubirea pentru austeră frumusețe a Dobrogei, iar în memoria sa ajunge să suprapună imaginea acestuia cu cea a spațiului în care a copilărit. Va spune despre el că *este cel mai autentic poet pe care l-am întâlnit în viața mea, un neîncetat constructor de ficțiuni, un iubitor și cunoscător pasionat al Orientului.*

Totodată, doctorul reprezintă și un model pe care copilul, apoi adolescentul îl urmează în ceea ce privește sensibilitatea pentru cunoaștere: *În singurătatea mea de pe malul mării se află germeii a două preocupări ce mi-au rămas până azi: istoria și mistica profesiunii tatălui meu: medicina!.*

Pe lângă puternica figură paternă, alți mentori ai tânărului Sadoveanu au fost profesorii de la Gimnaziul „Mircea cel Bătrân”. În acea vreme, școlile erau foarte stricte în ceea ce privește sistemul de notare. Astfel se explică de ce, deși cunoștea germana la nivel fluent, elevul nu a reușit niciodată să obțină note foarte mari, ci doar 7,50 și 8,06. Ca să vă faceți o idee despre severitatea sistemului de notare, enumăr alte note ale viitorului scriitor: la istorie are 6,78 și 9, la franceză 9, 7,50, 7,63, iar media de la finalul cursului inferior de liceu este 7,25.

La „Mircea”, clasele se dife-

rențiau prin uniformă și existau o mândrie a fiecărui an în parte, o identitate și o „ierarhie” dată de nivelul de studiu, așa cum reiese din scrisorile elevului către bunicul său: *Să vezi cum ai de clasa a I-a și a II-a cu ce respect mă salută. Dar și eu, la rândul meu, salut pe cei de clasa a IV-a.*

În ceasurile în care nu era la școală sau nu se pregătea în particular, el și alți colegi de-ai lui se întâlneau să citească sau să își împărtășească primele încercări literare pe un vechi remorcher abandonat, numit „Sulina”.

În 1908 absolvă Gimnaziul „Mircea cel Bătrân” și se mută la București, unde urmează până în 1912 secția modernă de la Liceul „Sf. Sava”. Cu toate acestea, își petrece vacanțele la mare, locul în care se simțea cel mai bine. Despre preocupările lui tipic adolescentine aflăm din scrisorile pe care le trimite prietenilor. În timpul liber, citește, dansează, joacă tenis și, în decorul romantic al mării, se îndrăgostește pentru prima dată. Ca orice adolescent, uneori simte nevoia de a se retrage în singurătate și despre asta mărturisește: *Fug de lume ca de experiențele de la chimie. Toată ziua citesc și adesea și scriu.*

Cu studii superioare de filosofie la București și Paris, ocupând apoi funcții publice importante (Șef de cabinet la Ministerul de Interne, Director general al Teatrelor și Operelor și Director al Teatrului Național din București, după Al Doilea Război Mondial), fostul mircist se simte, totuși, un om de litere în primul rând. Pasiunea pentru literatură și permanentul exercițiu al scrisului îi deschid calea afirmării ca artist în peisajul cultural interbelic, sub pseudonimul **Ion Marin Sadoveanu**.

O direcție permanentă de manifestare a omului de litere Ion Marin Sadoveanu a fost domeniul teatrului, fie că vorbim despre primele compoziții dramatice (*Meta-morfoze* – 1927, *Anno domini* – 1927, *Molima* – 1930), fie că ne referim la volumul de debut *Dramă și teatru*

(1926) sau la cronicile dramatice și studiile despre teatru: *De la mimus la baroc* (1933), *Drama și teatrul religios în Evul mediu* (1942).

Ion Marin Sadoveanu a proiectat și o istorie a dramaturgiei și a teatrului, pe care, din păcate, nu a terminat-o.

Adevărata consacrare i-a adus-o, însă, proza. Cea mai reprezentativă operă a acestuia este romanul *Sfârșit de veac în București* (1944), care prezintă povestea unui funcționar mărunț, dar fără scrupule, care, cu instincte puternice de arivist, reușește să se îmbogățească de pe urma unui baron bătrân. Romanul surprinde sfârșitul unei epoci și nașterea unei noi categorii sociale, cea a burgheziei îmbogățite.

Criticii literari l-au considerat o capodoperă românească de tip balzacian, fiind, în același timp, un roman psihologic, social, de atmosferă și, totodată, *un roman artist, în sensul că este scris cu o artă deosebită a stilului.* (Octav Șuluțiu).

Romanele ulterioare, *Ion Sântu* (1957), un Bildungsroman, continuare a *Sfârșitului de veac în București*, și *Taurul mării* (1962), care evocă viața din vechiul oraș dobrogean Histria, confirmă vocația scriitorului pentru epicul de tip balzacian, crearea de tablouri sociale în mișcare și imaginarea de eroi puternici prin complexitate psihologică.

După o viață extrem de activă, în care a încercat să își împlinească diversele chemări, Ion Marin Sadoveanu moare la masa de lucru, înconjurat de cărți, cu o zi înainte de reîntoarcerea la Constanța, orașul care i-a furat inima încă din copilărie.

Despre mare credea că e *singura țară care, dacă ți-a intrat odată în sânge și te-a infectat, te face să nu roșești de sclavia ta.*

Marea rămâne una dintre marile și nemărginitele sale iubiri. Mării îi închină un poem pierdut, *Pitic*, despre care se spune că avea peste 1000 de versuri. Importanța mării pentru spiritul său creator e dezvăluită concis într-o scrisoare către Tudor Vianu: *Marea și cartea sunt un amestec dumnezeiesc.*

„Sfârși de veac... a lăsat urme în Cronica de familie a lui Petru Dumitriu, în Prințipele lui Eugen Barbu, în Scrinul negru al lui Călinescu, [...] îndeosebi în zugrăvirea amestecului de leneșă boierime cu blazon și de arendași cupizi care a făcut România modernă, dar și în insistența pe tradiții, locuri, arhitectură și urbanism în care au excelat romancierii ulteriori.”

Nicolae Manolescu

DEZORIENTARE PROFESIONALĂ

LECȚIA I: CUM SĂ FII ȘI TU POIET

EBRU NAZLÎ SONUVAR

SOPHIA-NICOLE HAȚI, CLASA A XI-A A

[– Ce titlu frumos avem, măi Ebru!
– Frumos ca noi!]

Câteodată, ca viețuitoare aflată, din păcate sau fericire – după gust – în stadiul evoluționar de puber mircist, astrele se alinează în marginea din dreapta a hârtiei, anume foaia din caietul de chimie, înghesuite lângă o formulă complicată de alcan, iar lumina revelației te orbește: de azi mă vreau *poiet*!

Noi scriem aici numai și numai ca să-ți oferim un ghid incomplet de cum să devii și tu, ca și tânăr vertebrat, un veritabil *poiet*. Vom începe încetișor cu pași repezi, spre a nu te copleși, dragul nostru *cop*. Se va încerca o sinteză, deci o listă cât mai cuprinzătoare a manevrelor pe care trebuie să le faci.

[Mulțumim pe această cale profesorului de fizică, se știe dumnealui cine e, iar noi știm că citiți negreșit ce brodim aci – așadar, un călduros BUNĂ ZIUA! – dar și făcătorului nostru de fizică, ce poate ocupa și alte funcții, în alte conjecturi, te salutăm și pe tine.]

Așadar:

1. **Întâi și întâi**, îți trebuie o barză! Da, da, o barză (în lipsă de barză, îți batem obrazul dezolate,

merge și un nufăr), la care să te uiți 4 ore. Dacă încă vrei să fii *poiet*, sincere felicitari! Ai început inițierea.

2. **Întâi (simplu)**, dar mai apoi, îți trebuie o muză provenită din latinescul *musa* (zeiță care-i inspiră pe poeți, dar și pe *poieți*). Cum se procură o muză-musă? te-ai putea întreba. Asemenea creaturi mistice sunt mai aproape decât crezi – colegul de bancă poate prezenta așa farmece ori vânzătoarea de bomboane de la colț. Tu alegi!

Dacă nu te inspiră colegul de bancă, dedică-te colegilor din spate, apoi treci prin filtrul contemplației pe fiecare confrate, consoră, asupritor sau asuprit.

3. Odată aleasă muza, ea trebuie să fie definitivă, altfel, te informăm cu părere de rău, ea nu te va obseda. Nu te obsedează, nu poți deveni *poiet*, deci ai muncit degeaba la „Întâi și întâi” și la „Întâi (simplu)”.

Pentru că de ce e musai-muzai să fii obsedat? Iată: materială ori ba, animată ori ba, orice mișcare a muzei trezește spiritul tău *poietic* neobosit (*Unde să-l fi obosit, dacă nu l-ai folosit? Vezi, deja apare prima rimă!*). Fii tenace, cu ochișorii cât

cât cepele sau scrie despre ceapă, nu-ți zicem noi ce să faci) și bagă de seamă când la muză, când la listă!

4. Așterne-ți pe un preacinstit suport de hârtie gândurile și sentimentele. Este alegerea ta cum s-o faci – poți picta, de exemplu, poți mângâia ceva indescifrabil etc. Fii creativ!

Doar ești *poiet* acum, comportă-te ca unul! Înmoaie sistematic pana de corb în cerneala vie și scrie (Ohoo, a izbucnit a doua rimă...!)

5. Dacă nu ai ce să faci cu *creiația*, las-o să zboare în lume! Dar, înainte, verifică, totuși, dacă muza/ muzul nu vrea s-o pună la căpătâiul patului, în CV, pe note sau altundeva. Mai poți s-o folosești în diverse jocuri, te vei distra absolut. De exemplu, vezi/ descoperă dacă vreun coleg poate desluși cine îți este muza (un joculeț erudit și interesant, zicem noi).

Cam aceasta ar fi lista noastră scurtă de cum să fii *poiet*. Nouă ne place, credem că ne-a ieșit bine și ne pune în *valuare*. Desigur, nu garantăm rate de succes *echi-unitare* (Iată și rima 3!) și nu ne asumăm daunele provocate în orice plan!

Pentru asta trebuie să cumperi extra-garanție.

[Ebru, haidem insta!]

dat, fie că e vorba de o temă mică, de o privire nevinovată la colegul de bancă în timpul unei lucrări scrise, o șoaptă inocentă, o consultare justificată a materialelor didactice de sub bancă, de prin mâneci sau din alte locuri în care și-ar putea trăi scurta viață copiată. Mereu sub pretexte scuzabile. Ne-am obișnuit ca la aproape fiecare test să fie măcar cineva care folosește alte resurse decât cele acumulate în interiorul cutiei craniene (dacă nu credeți, înseamnă că nu știți și aici vreau să-mi cer scuze de la toți cei care se simt trădați).

Poate că lipsa de onestitate, de competiție autentică, este unul dintre motivele pentru care avem impresia că „se duce naibii țara”... Ipoteza pare prea gravă și nu vreau să ne băgăm în *politikos*, un teren mlăștinos, putem spune, care oricum nu-i (încă) treaba noastră. Ce consider, totuși, că e treaba noastră este educația, compromisă și de practica pusă în discuție.

De ce se copiază?

Ce a cauzat coruperea „tinerelor suflete care au în mâini

Există și elevi de care pur și simplu nu se lipește o materie studiată, care nu sunt făcuți pentru a o studia. Din nevoia de a trece clasa, aceștia recurg la copiat. Trăiască Sfântul Pinci!

Ce ne facem, însă, cu elevii care învață, care se străduiesc să acumuleze informații în depozitul lor intelectual, dar care nu au încredere în resursele proprii, apelând, de aceea, la unele externe? Aici poate fi vorba doar de nesiguranță, însă rădăcinile problemei îmi pare că sunt mult mai adânci: mă refer la **uriașa presiune de a avea note mari, pusă pe micii umeri ai beneficiarilor de educație.**

La ce bun să ai note mari? Da, desigur că e bine să ne străduim să învățăm, să ne dăm silința, *bla, bla, bla*, n-am zis că n-ar fi, însă ce valoare mai au rezultatele excepționale dacă la baza lor au stat valori subrezite și neuroni pensionați prematur? Ce rost mai au notele mari dacă obținerea acestora formează caractere mici? Se ratează chiar scopul educației, în favoarea unor satisfacții mărunte de moment.

Trăim în plin Ev al Mediilor.

În acest Mediu (Ev) corupt este foarte probabilă și convertirea celor inițial cinstiți. Poate că unii copiază pentru că pur și simplu nu vor să pară tocilari, pentru că vor să se „integreze” sau poate că au văzut că e mult mai simplu să copiezi și „oricum o face toată lumea”, deci copiatul devine normalitate.

De asemenea, mai sunt situații în care, după ce materia a fost predată-notată în caiet ore la rând după dictare, o clasă este silită să învețe să zicem șaisprezece pagini de manual, la o materie care apare în orar o dată pe săptămână și care inițial părea relaxantă. Atunci se creează parteneriate (formate din elevii claselor testate în aceeași zi), proprietatea privată devine proprietate publică și se pun în practică și alte operațiuni desfășurate cu discreție, asemenea unor strategii de afaceri bine puse la punct. Aici copiatul apare ca o formă de protest, ca o formă de rezistență în fața cruntei sorți.

Având în față tabloul elevilor care au recurs la copiat, pornind de la cei cărora le-a fost lene până la

COPIATITA ENDEMICĂ

ANA STALIANOV, CLASA A XI-A D

Pășim cu prudență în cotloanele mai întunecate ale învățământului românesc, atinse de o boală cronică. La fel ca în pandemie, ne-am pus masca de protecție, ne-am dezinfectat condeiul, am completat declarația că ne expunem pe proprie răspundere și am ieșit pe teren.

În acest material (care, cu părere de rău, cred că nu prea va reuși să schimbe mare lucru) vom încerca să facem măcar puțină lumină asupra unui fenomen ce pare să fie o parte din identitatea noastră. Primul pas în rezolvarea unei probleme este identificarea ei, nu-i așa?

Boala de care suferim s-ar putea numi *copiatită endemică*. Ne-a atins pe fiecare dintre noi la un moment

viitorul patriei noastre” (cum se tot spune)? Să fie oare o cruntă lipsă de responsabilitate? Să fie oare un eșec al sistemului educațional? Pentru a putea răspunde la aceste întrebări va trebui să facem o călătorie până la rădăcinile problemei.

Cei mai mulți dintre noi sunt de părere că se copiază pentru că nu se învață, un motiv perfect valid, care nu cred că necesită explicații suplimentare. Acum vine întrebarea mai grea: de ce nu se învață? Un răspuns elementar ar fi: de lene. Lenea, inamicul numărul unu al tuturor posibilităților performanțe școlare și extrașcolare... O consecință a lenei este o proastă valorificare a timpului, deși nu depind neapărat una cealaltă.

Un alt răspuns ar fi că elevii au alte priorități, învățarea nenorocitelor de formule neaflându-se pe listă.

suntem cu toții conștienți, ele lăsându-ne impresia că, pe scurt și în termeni colocviali, „se duce naibii țara”!

Deci, copiatul NU este scuizabil, oricâte scuize am avea. Credeți-mă, pe termen scurt sau lung, un om sincer, care acționează pe baza unor principii și valori, este cu mult mai apreciat decât cel cu false note mari, căci suntem oameni, nu o foaie de catalog.

Aceste gânduri vin de la cineva care a mai păcătuit la viața lui; să nu vă imaginați că vă vorbește cine știe ce guru! Dar chiar cred că este timpul pentru o schimbare, pentru un protest silențios, în care să spunem lucrurilor pe nume și să nu mai încercăm să ne păcălim pe noi înșine. Deși conștientizez că fenomenul extins al copiatului nu va dispărea de tot, am putea începe cu un:

GENERAȚIE *copy-paste*,

HAI

SĂ NU MAI COPIEM ATÂT
DE MULT!

ROBOȚI, MENTAȚI ȘI CĂLUGĂRIȚE

DIANA-MARIA BANU, CLASA A X-ȚII-A E

Universul *Dune* a reușit să mă fascineze încă de când l-am descoperit, atunci când am văzut partea I a adaptării cărții lui Frank Herbert de către regizorul Denis Villeneuve, în 2021. În vremea aia, mare parte din fascinația mea pentru film, trebuie să recunosc, se datora spectacolului vizual, faptului că toată tehnologia și spațiul desfășurării evenimentelor păreau pe cât de distopice și îndepărtate, pe atât de familiare, dar și sunetului și coloanei sonore.

Abia după ce am vizionat în cinematografe și cea de-a doua parte a filmului am început să apreciez mai mult o altă față a poveștii, plonjând, scufundându-mă în istoria aceluia viitor complex, marcat de explorarea intelectului uman, fervoare religioasă și ecologie.

Această lume m-a copleșit și m-a făcut să mă întreb: Există magie? Da, da, știu, nu mai am 5 ani, Moș Crăciun nu există, nici posibilitatea de a-mi începe o carieră în meseria de „prințesă” și ce treabă are o serie așa de serioasă de romane SF care abordează teme precum colonialismul și pericolul falșilor profeți cu... magie?

Hai s-o luăm de-a fir a păr!

Ca majoritatea oamenilor, în copilărie am încercat să îmi demonstrez că puterile magice ale personajelor din desene animate și cărți nu erau doar ficționale, ba chiar că și eu le țineam undeva, adânc ascunse în mine. Până în ziua de azi sunt convinsă că eu chiar pot vorbi cu animalele, pot manipula focul și apa și sunt în stare să mișc obiecte fără să

le ating. Îmi trebuie doar nițel exercițiu... și poate un strop de noroc ca să mai trăiesc încă vreo 25.000 de ani, suficient timp pentru ca tot ce și-a imaginat Frank Herbert, scriind *Dune*, să devină realitate.

Într-adevăr, în universul *Dune*, „magia” nu este prezentă în sensul tradițional al cuvântului, nu există vrăjitoare călare pe măhuri sau magi cu toiege înalte, dar conține elemente de tehnologie avansată pe care în momentul acesta nu le putem descrie altfel decât ca fiind „fermecate”.

Încă de la începutul cărții, sunt prezentate două mari grupări: *Ordinul Bene Gesserit*, alcătuit din femei care își antrenează mintea și corpul pentru a influența comportamentul celor din jur, și *Mentații*,

oameni pregătiți să își folosească mintea asemenea unui computer pentru a face calcule și analize pe bază științifică.

Dar cum am ajuns de la „tap-tap” pe TikTok la acești indivizi cu abilități extraordinare?

Odinioară, oamenii au pus mașinile să gândească pentru ei, sperând că astfel se vor elibera. Singurul rezultat a fost că alți oameni, cu mașini, i-au înrobbit.

Ei bine, Frank Herbert explică apariția acestor organizații „antice” prin izbucnirea Jihadului Butlerian, o revoltă împotriva dominației inteligenței artificiale, societatea de la momentul respectiv fiind dependentă de activitatea computerelor, a „mașinilor gânditoare” (sub acest nume se

regăsește în carte conceptul de „intelligență artificială”) și a roboților conștienți. Ca rezultat al abandonării oricărui fel de inteligență care o imită pe cea umană, oamenii din universul *Dune* au fost nevoiți să se adapteze acelor schimbări drastice, bazându-se din nou pe propriile abilități fizice și psihice pentru a umple golurile lăsate de ajutorul artificial.

Spre deosebire de majoritatea operelor science-fiction, în care inteligența artificială apare într-o postură maniacă, de inamic, roboții încercând să preia controlul și să îi înrobească pe oameni, Frank Herbert alege să trateze acest subiect dintr-o perspectivă puțin diferită. În opera sa, nu mașinile reprezintă pericolul, ci oamenii care se folosesc de ele pentru a-i

oprima pe ceilalți. Așadar, *Dune* devine mai degrabă un avertisment, oferindu-ne un comentariu social al cărui scenariu poate foarte ușor fi comparat cu evenimente și fenomene actuale.

Ba, mai mult, filosofia întâlnită în Dune deschide calea spre un spațiu de discuție în jurul întrebărilor legate de esența umană și importanța conservării acesteia.

Ordinul Bene Gesserit și Mentații sunt folosiți pentru a demonstra potențialul uman vast și în mare parte neexploatat, care ar putea rămâne ultima noastră resursă în situații limită.

În zilele noastre, deși nu ne confruntăm cu un „jihad butlerian”, există dezbateri în curs de desfășurare cu privire la implicațiile etice și impactul dezvoltării inteligenței artificiale. Deocamdată, putem spune că ne aflăm abia la stadiul incipient al avansului IA, tehnologia folosită în prezent fiind în mare parte inteligență artificială „îngustă” (*Narrow AI*), lipsită de conștiință de sine și concepută pentru a excela în îndeplinirea unor sarcini specifice sau în rezolvarea anumitor probleme, cu precizie și competență.

Următorul „nivel” la care poate ajunge IA îi va permite acesteia să înțeleagă și să învețe orice sarcină intelectuală pe care o poate îndeplini o ființă umană. Această inteligență artificială „generală” ar putea fi un ultim precursor al conștiinței artificiale, moment din care, pe scurt, *it gets crazy*. Nu numai că se va naște o cu totul altă specie, dar acei roboți/ ființe/ persoane nonumane/ vrăjitori/ extraterestri/ lucruri super ciudate (??) vor putea cere drepturi și, implicit, vor avea și obligații.

Fără îndoială, o lume ca aceasta, în care roboții devin egali oamenilor, este foarte greu de imaginat din perspectiva societății actuale, care încă eșuează în a respecta drepturile fundamentale ale omului. Cum vom putea să ne conformăm libertăților unor ființe nonumane, când respectul față de proprii semenii încă solicită un efort enorm din partea unora dintre noi? Din fericire pentru aceștia, până să ajungem să vorbim măcar de o inteligență artificială conștientă care să ne roage, mai frumos sau mai puțin frumos, pentru niște drepturi, un sistem de IA ar trebui să treacă cu succes o serie de șase teste, printre care:

Testul Turing

(creat de Alan Turing, informatician, criptanalist și filosof britanic supranumit „părintele informaticii și inteligenței artificiale teoretice”):

O mașină și un om conversează în scris cu un al doilea om care nu-i vede și care trebuie să evalueze care dintre cei doi este mașina. Aceasta trece testul dacă-l poate păcăli pe evaluator o perioadă semnificativă de timp.

Testul cafelei (Wozniak):

O mașină intră într-o casă americană obișnuită și își dă seama cum să facă o cafea: găsește aparatul de cafea și cafeaua, adaugă apă, găsește o cană și pregătește cafeaua apăsând butoanele corespunzătoare.

Testul studentului robot (Goertzel):

O mașină se înscrie la o universitate, urmând și promovând aceleași cursuri ca oamenii și obținând o diplomă.

O mașină ar trebui să treacă aceste teste pentru a demonstra apropierea de umanitate.

Făcând un salt în timp și spațiu spre un univers ficțional, în *Dune* OMUL este supus unui test prin care să-și dovedească umanitatea. Cucer-nica Maică (un fel de Papă al Ordinului *Bene Gesserit*) ține la gâtul celui testat un ac cu otravă (*Gom Jabbar*), în timp ce acesta trebuie să își introducă mâna într-o cutie a suferinței. Scopul testului este de a dovedi rezistența care îl diferențiază pe omul superior de animal. Deoarece în *Dune* oamenii deja trecuseră prin „Iadul” războiului împotriva inteligenței artificiale și prin criza, prin neputințele unei societăți mediocre, aceștia au ales să se redescopere, folosindu-și la maximum potențialul și învingându-și limitele. Spre deosebire de universul creat de Frank Herbert, realitatea actuală ne obligă să căutăm echilibrul între ajutorul oferit de mașini și propriile abilități.

Deși teama și curiozitatea trezite în oamenii care nu pot face altceva decât să constate cum societatea își schimbă fața de la o zi la alta sunt complet normale în astfel de perioade de transformare majoră, această dezvoltare rapidă a „mașinilor gânditoare” ar trebui să ne atragă atenția și asupra pietrelor de temelie ale umanității.

Numai prin înțelegerea esenței umane vom putea determina cât de mare ar putea fi pericolul unei inteligențe artificiale generale sau conștiente.

În orice univers ne-am afla, omul va dori să se autodepășească, chiar dacă asta înseamnă să își riște uneori existența. Istoria, lumea, întregul univers sunt parte a unei spirale în care orice sfârșit este un nou început.

**POATE CĂ MAGIA NU EXISTĂ
ȘI NICI NU NE VOM APROPIA VREODATĂ
DE CAPACITĂȚILE FANTASTICE ALE CELOR
DIN *DUNE*, DAR SETEA DE CUNOAȘTERE
NE VA PURTA ACOLO UNDE NIMENI
N-A MAI FOST.**

DEZORIENTARE PROFESIONALĂ

LECȚIA 2: CUM SĂ FI UN/O AXIS MUNDI

EBRU NAZLÎ SONUVĂR
ȘI SOPHIA NICOLE HAÇI, CLASA A XI-A A

Axis Mundi!

Am mai auzit-o pe asta undeva, pareni-se. Nu ne aducem exact aminte unde, dar, ca iscusiți agenți imobiliari în joburi (și jocuri) ce suntem, vă putem clarifica numaidecât ce înseamnă să fii un adevărat *Axis Mundi* și, mai important, cum să devii unul și ce beneficii îți poate aduce (ce-i în mânăuță, nu-i minciunuță!).

Conform teoriei-celei-sfinte, *Axis Mundi* este o axă ce vine de undeva, trece prin centrul Pământului și pleacă altundeva, legând tot ce se vede și nu se vede. Sună bizar, a concept astro-literar, dar nu te panica. Se poate să fii și tu una ca asta și, oricum, nimeni nu-ți poate spune că nu poți fi ce vrei tu și n-o să-ncepem tocmai noi! Așadar, a fi un/ o A.M. implică să legi ceva de altceva (diferit de primul ceva, preferabil), prin metode mai mult/ puțin metaforice.

O s-o spunem cinstit: și noi, la vremea noastră, am întins mânăuța spre a îmbrățișa această nobilă carieră, însă, până creștem ceva mai mari, vom lega numai partea de sus a foi de test, prin numele nostru, de cea de jos, iscăind sânguincios *return 0*; și vom lăsa Groapa Marianelor dezlegată de Marte până ce vom deveni scafandro-astronauți (vă explicăm într-un ghid viitor cum).

Dacă nu v-ați dat seama, a îmbina utilul și plăcutul (respectiv *albastrul e cerul și maaarea și ochii pe care-i iubesc...*

aerul și apa... S-o lăsăm așa!) este un prim pas spre a ajunge A.M. Poți continua inițierea gându-te în fel și chip la șireturi (întreabă sufletele apropiate cum o fac ele, vei fi cel puțin surprins); ajută un trecut marinăresc, dar ne descurcăm și fără, doar noi să fim sănătoși, că restul vin ele.

Apoi, este musai, dar musai, să înveți a sta drept. Ține cărți pe cap, oricum știm că nu le *cetești*, fă yoga și toate cele. Faza Rubedo e ceva mai specială și cam inoportună – *Trebie* să ajungi axă. Stai fără grijă, îl avem pe Păsări-Lăți-Lungilă care să te ajute în gestionarea timpului, în calitate de axă de coordonate și licean. El, pentru păcatele lui, era și Ox și Oy (*cetitoriul* este solicitat a îndeplini *decât* rolul axei verticale, lucrând cu jumătate de normă), dar și pasăre. Nu suntem pe deplin sigure cum se contactează un personaj – nouă n-a vrut să ne răspundă – și nici nu încurajăm misticismul (antrenamentele făcute la orele *online*). Ajută să spargi semințe și să iei globuri pământești în brațe, credem noi.

(Nu, a fi A.M. nu te scutește de ECDL! Mergi să plângi...)

Buuun, bun-bun, acum știi cum te definești prin cea mai excentrică ocupațiune de sub Soare. Dar ce-ți aduce?

Vom prezenta în termeni neți (lăsăm celor bruți bucurii precum faima la orele de română din liceu), cât mai ușor de înțeles de orice vlăstar. Cariera aleasă îți aduce, concret, începe cu Z ...ERO (bravo! nici Einstein n-o zicea

mai bine) beneficii... Poate doar o postură ireproșabilă și cura oricărei scolioze. Cam demoralizant. (Dacă tot ești la cafele cu Păsărilă, trage o fugă de încurajare până la Căluț!)

Atașăm, în cele ce urmează, ce *nebeneficii* îți aduce pe masă, totuși, teoretic și practic, truda asta. Nu garantăm că axele mănâncă ceva, dar paza bună trece primejdia rea. Subliniem și că or fi ele *nebeneficii*, dar măcar ți se dau, nu ți se iau!

Deci:

- mișcare *browniană* (fără prea multă melasă; dacă nu au *brown*, ia *alb*);
- un picior pestriț de *epure*;
- glumițe la conservă (de calitate discutabilă), garnitură pentru picioruș, să îl facă suportabil;
- un tablou care stă să cadă de pe pereți (vezi folclorul urban: Colegiul Mîrcea & fantomele);
- bilă de volei cu ciocnire elastică (<300 grame, dacă are mai mult, roagă vânzătoarea s-o taie pe din două);
- un făcător de fizică (un gânditor pragmatic, bun rezolvitor, de colindat pe telefon).

Acestea fiind clarificate, pentru opinii, impresii, doleanțe, idei (cu care sunteți sau nu de acord), reclamații, sugestii, observații, ne găsiți la adresele iscălite în catalog.

Vă urăm spor și noapte bună. Să nu vă despărțiți de vreun corpuscul NISSL (dacă nu cunoașteți codul, mângâiați primul manual de biologie) până la partea ce are să vină!

ACCESAȚI

<https://www.zarialbastre.ro>

e-mail: zarialbastre.cnmb@gmail.com

Facebook: **Zări Alb Astre**

Instagram: **zari.alb.astre**

ȘCOLI-AMBASADOR

DIPLOMĂ DE PARTICIPARE

Se acordă echipei EPAS a **Colegiului Național „Mircea cel Bătrân” Constanța, județul Constanța**

pentru organizarea activităților din cadrul programului Școli-ambasador ale
Parlamentului European, ediția 2023/2024

Coordonator: prof. Băăritaru Janetta-Daniela

25 septembrie 2024

DATA

2023/2024

Parlamentul European
Biroul din România

MULȚUMIM SPONSORILOR

FUNDAȚIA ACADEMICĂ ALUMNI A CNMB

Editura CRIZON E-mail:
editura.crizon@yahoo.com

